

Nicolae DABIJA

NU VĂ ÎNDRĂGOSTIȚI PRIMĂVARA!
(nuvele)

Editura pentru Literatură și Artă

Ilustrația copertei: Dorina COSTRAȘ, *Înger*

Grafică de Nicolae DABIJA

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

DABIJA, NICOLAE

Nu vă îndrăgostiți primăvara: nuvele
/ Nicolae Dabija. – Chișinău: Editura pentru
Literatură și artă, 2013 (Tipografia
„Universul” ÎI). – 212 p.

ISBN:

821.

D

© Editura pentru Literatură și Artă

Nicolae DABIJA

**NU VĂ ÎNDRĂGOSTIȚI
PRIMĂVARA!**
(nuvele)

Editura pentru Literatură și Artă
Chișinău, 2013

LEYLA

Era început de primăvară, dar seara mirosea a toamnă.

Tata ne-a anunțat că ne ia cu el în port, dacă ne spălăm de pe față lacrimile uscate. Era unica lui distracție la care ne permitea să participăm și noi, copiii lui. Astăzi soseau pirații: aduceau cu ei sclave de dincolo de mare. Și el ne-a vorbit din ajun că vrea să-și cumpere una.

Când apăru din larg corabia lor mică, legănată de valuri, aidoma unei coji de nucă, bătută de vânturi și dinspre pupă și dinspre provă, când am văzut-o cum lunecă printre stânci și recife, în apa care clocotea, cu catargul ars de fulgere și pânza ferfenițită de vânturi, gata-gata să se scufunde cu tot cu sclave și negustori, toată seliștea care aștepta pe țarm s-a umplut de o bucurie nestăvilită, ca la lupta de cocoși.

Atunci când pirații și-au aruncat ancora grea, în jurul căreia corabia a prins pe dată să danseze, sărind de pe o creastă de val pe alta, femeile de pe ea au început să țipe

speriate, până au fost coborâte într-o barcă cu găuri, care le-a adus pe mal, unde au fost aliniate una lângă alta.

Apoi a coborât și negustorul. Era un bărbat tuciuriu la chip, cu bot de pește și cu două picioare de lemn.

A pornit să-și laude marfa și să-și îndemne cumpărătorii să asculte cum cadânele, dincolo de feregeaua coborâtă pe chipul fiecăreia dintre ele, gem de singurătate.

Între acele prizoniere fără valoare, cum le-a zis părintele nostru, care venise înconjurat de noi – cei zece copii ai săi din zece căsătorii diferite, femeile lui fiindu-i răpite de alți pirați, în zile când bărbații satului se aflau cu toții în ceaihana și jucau zaruri, – o singură sclavă se deosebea de altele: atunci când i s-a smuls vâlul de pe chip, ca și celorlalte femei doar pentru clipa vânzării, ea s-a uitat în direcția noastră și mi-a zâmbit.

Atunci i-am spus tatei:

– Cumpăr-o pe Leyla.

– De unde-i cunoști numele? m-a întrebat, curios.

– Dintr-un vis.

Tata a surâs, s-a apropiat de neguțătorul de sclavi și, când a aflat cât costă Leyla, a renunțat.

– E prea scumpă. Cere o sută de dirhami. Cât pentru doi cai.

Și atunci noi, toți cei zece copii ai lui, am început să scâncim și să-l rugăm:

– O vrem pe Leyla.

Nu știam care e numele ei adevărat, dar așa i-am spus și așa i-a rămas numele.

Nu cunoșteam ce a discutat tata cu negustorul cel șchiop, nici câte monede i-a dat, dar când Leyla a coborât de pe malul înalt și a venit între noi, ea ne-a surâs cu cuvinte:

– Diseară am să vă spun o poveste cu Ali-Baba.

Când am ajuns acasă, tata i-a arătat bordeiul nostru și a plecat la ceaihana: acolo se adunau toți bărbații satului să joace zaruri.

Tata își făcuse obicei din a sta toată ziua în caravansera, iar noi umblam flămânzi prin coclauri și-l așteptam să vină seara acasă să ne bată. Nu ne chelfănea numai în nopțile când ne trimitea să dormim în lanul de oțetari de lângă casă, iar el topea la foc aramă ieftină, pe care s-o toarne în forme din bronz, s-o scoată, s-o răcească, s-o șlefuiască, apoi să ne-o dea nouă s-o cercăm cu dinții și s-o trecem prin țărână ca să pară mai veche: dirhami falși, pe care el să-i piardă într-o săptămână la jocul de zaruri.

– Leyla, am întrebat-o atunci când am rămas numai noi cu ea, tu știi să călărești?

Și i-am arătat mârțoaga noastră cu solzi de bălegar uscat pe coapse și cu fluturi morți amestecați în coamele ei năpârlite.

Ea a râs cu gura până la urechi, a scos-o din grajdul pipernicit și ne-am dus cu toții la mare s-o spălăm.

Pe drum Leyla m-a întrebat:

– Da' pe tine cum te cheamă?

– Eu încă n-am nume.

– Dar când te strigă tata, cum te strigă?

– Nu m-a strigat încă niciodată. De vreo două ori s-a uitat în direcția mea și mi-a spus: „Bă!”. Cred că așa mă cheamă...

– Dar cealalte femei cum ți-au spus?

– Fiecare a avut pentru mine alt nume. Fiecare mi-a zis cum a dorit.

– Vrei să-ți spun Amnar?

– De ce Amnar?

– Ca să semeni cu piatra care scoate scânteii. Fiecare părinte îi pune copilului său un nume căruia ar vrea să-i semene.

– Tu să fii Roua, i-a spus ea unei fetițe care n-o scăpase din priviri de când o văzuse. Iar tu – Clopoțel, i-a zis unui băiețel, ce abia învăța să vorbească, dar care avea o voce subțire ca lama de cuțit...

Așa Leyla ne-a dat nume la toți.

Acolo pe țărmul mării, după ce am făcut frumoasă mărtâna, pe care a botezat-o Vântu', Leyla s-a jucat cu noi de-a v-ați ascunselea în lanurile de oțetari, ne-a

descâlcit frizurile de păduchi și ne-a spus povești pe care nu le știam.

Când ne-am întors acasă tata ne aștepta pe prag și a luat-o de plete pe Leyla, pălmuind-o de zor, cum cerea tradiția că trebuie să procedeze cu fiecare nevastă nouă, ca nu cumva să evadeze precum altele. „Dacă fugi și nu te gălesc, te omor”, i-a zis.

Și noi am râs ca să-i facem tatei plăcere.

Apoi, când a ieșit luna din mare, aruncând stropi fierbinți peste curtea noastră, în jurul unui foc de lemne verzi, Leyla a dansat în șalvarii ei de satin, cu vâlul coborât de pe față, până tata a adormit lângă focul scrumit.

A doua zi părintele nostru a plecat din nou să joace zaruri. Și noi am rămas cu Leyla.

– Joacă-te cu noi, i-am spus.

Ea ne-a urcat pe toți zece pe mârtoagă și, ținând-o de căpăstru, ne-a dus departe de casa noastră, la un mal de lut din care a scos bucăți de cretă, cu care ne-a hrănit.

– Tu poți așa?! m-a întrebat pe mine și s-a postat în poziție verticală cu creștetul în jos.

Am dat din cap că nu.

Apoi s-a urcat desculță în vârful unui castan și, împingând cu un picioruș craca cea mai de sus, și-a făcut vânt ca o maimuțică și am văzut-o deja în castanul de alături.

– Se vede marea de acolo? am întrebat-o.

– Se vede.

– Aș vrea să o văd și eu.

– Poți să urci aici? m-a întrebat.

– Pot.

– Atunci urcă.

Cum să nu urci dacă acolo e Leyla?!

Ținându-mă de crengi, cu inima înghețată în piept de frică, urc în cer: acolo e Leyla.

Când ajung sus și Leyla dă frunzele la o parte să văd marea, nu mă gândesc decât cum să cobor mai repede: parcă îmi trece un șarpe rece prin sân, ca acum o lună, când adormisem în bozii, genunchii îmi tremură, pielea mi se face de găină și eu o țin strâns-strâns pe Leyla de mână.

Coborâm împreună și inima încetează să mai bubuie-n piept abia după ce simt sub talpă țolul moale de troscot.

Frățiorii și surioarele mele o înconjoară pe dată pe Leyla:

– Leyla, învață-ne și pe noi să sărim de pe un copac pe altul...

– Eu pot să sar, ne zice ea. Dar nu știu cum se face. Pe mine m-au învățat doi cocostârci, când eram mică precum voi...

Așa am aflat că Leyla a fost și ea mică...

– În curtea noastră creștea un plop înalt și-n vârful lui își făcuse cuib o pereche de cocostârci, iar în anul acela ei n-aveau pui. O furtună care venise dinspre mare, din cele care apleacă arborii până la pământ, le răsturnase ouăle din cuib. Și atunci ei m-au învățat pe mine să zbor. Aveam câțiva anișori, puteam să mă urc până în vârful plopului, stăteam de pândă sub culcușul lor, iar când vreunul dintre cocostârci părăsea cuibul, săream de pe craca mea și mă apucam cu mânuțele de picioroangele lungi ale zburătoarei. Și aceasta, însoțită de perechea ei, zbura cu mine prin tot cerul până obosea și mă lăsa, încet, pe unul dintre dealurile de lângă casă...

Pe urmă ne-am dus cu toții la mare.

Leyla ne-a arătat un alicorn clocind, o pasăre care își depune ouăle într-un cuib din spumă de mare, în locul pe care și-l alege zburătoarea între uscat și ape.

– E semn că timp de paisprezece zile marea va fi liniștită, din ele – șapte zile Alicornul va sta pe ouă, iar în alte șapte își va învăța puii să zboare...

Paisprezece zile ne puteam scălda în voie, în ceaunul uriaș cu apă caldă dintre stânci.

Paisprezece zile cu Leyla.

În acea zi am mai spălat o dată mârtoaga cu clăbuc de mare, iar Leyla a sărit de pe stânca știrbă și a înotat departe în larg, încât niciunul dintre noi n-a crezut că o să se mai întoarcă.

După ce a revenit am stat cu toții cu fața în sus pe nisipul fierbinte numărând norii, apoi Leyla ne-a propus:

– Hai să prindem pești cu mâna...

Am sărit după ea în apă, dar nu i-am găsit. În timp ce Leyla îi scotea de sub pietre, aruncându-i pe mal, noi nu făceam decât să-i adunăm într-un ochi cu apă săpat în nisip.

Până seara târziu i-am copt pe jăratric și am semănat cu solzii lor argintii tot țărnelul.

Ne-am întors acasă când ieșise luna.

Tata ne-a tras, cum îi era obiceiul, câte o palmă.

I-a tras și Leylei una. Ea a aprins focul în curte și a pornit să cânte.

Și tatei i-a plăcut.

A doua zi părintele nostru a plecat iarăși la jocul lui cu zaruri.

Și noi ne-am dus cu Leyla la mare.

În limanul Turlei, așa se numește râul nostru, Leyla a găsit o scoică mare ce-i venea ca un coif pe cap.

– Îl vrei? Ți-l dăruiesc, mi l-a întins ea.

La cei doisprezece ani ai mei începuseră să-mi placă doar lucruri pe care le asociaz cu luptele dintre cei mari și ea a simțit acest lucru.

Așa mă alinta Leyla.

Dintre toate femeile lu' tata care au trecut prin casa noastră, ea ne devenise cea mai dragă. Era doar un pic

mai înaltă ca mine, cânta mereu ceva cu cuvinte neînțelese și ne mângâia pe toți, mai întâi cu privirea, apoi și cu mâna ei subțire.

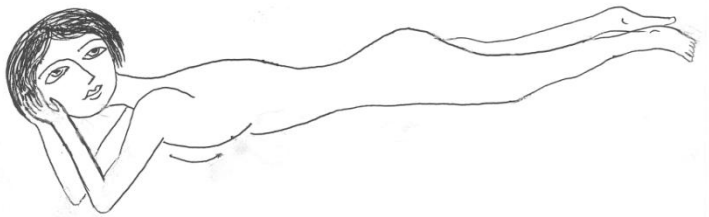
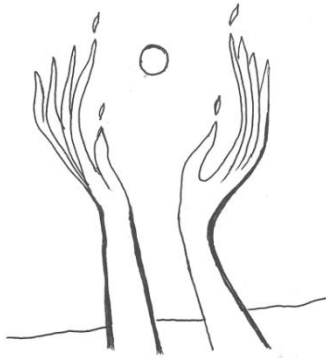
Seara când am ajuns acasă tata a bătut-o iarăși, și ea a dansat din nou și ne-a spus povești.

În dimineața următoare Leyla a vânat păsări de câmp cu praștia și ne-a învățat și pe noi cum s-o facem.

În ziua aceea ne-a spus că e nepoată de sultan, doar că sultanatul lor se întinde cât un sat mic, dincolo de mare, în Chaganatul Chazar. Și dacă tata o va întoarce părintelui său, ea îl va convinge să-i dea de soție pe una dintre sclavele sale. Dacă nu, ne-a mai vorbit cu rugămintea ca aceasta să rămână taina noastră, ea va fugi într-o zi sau într-o noapte cu Vântu' ori va trece marea înot, la ai săi.

Dar nouă ne plăcea Leyla și nu o voiam decât pe ea, ca să o bată tata, iar ea să ne spună povești.

Umblam împreună prin stepă, până la coturile mării unde stau corturile cumanilor, prin pădurile luminoase de jugastru de pe țârm, prin coclauri, culegeam insecte nevăzute de nimeni, rădăcini de baraboi, de pir, dude albe și negre. Leyla descânta lăptuci amare care deveneau dulci, ne hrănea cu carne crudă de viperă pe care știa cum s-o stoarcă de venin, alergam cu ea după fluturi, găseam ouă de guguștiuc și de pupeze. Și eram fericiți. O credeam de-o seamă cu noi, chiar dacă dânsa împlinise la Ramazan optsprezece ani.

Ne mai învățase cum să visăm toți zece, și cu dânsa unsprezece, vise comune, cum să vedem prin pleoapa coborâtă lupii de câmpie atunci când dormim, cum să dansăm desculți pe jăratric și cum să alergăm cu tălpile goale pe brumă fără să ne frigem.

Semăna cu o ninsoare pe vreme de arșiță.

Leyla, Leyla, Leyla...

Într-o dimineață când tata mai dormea deși soarele era sus, iar noi ne jucam în adâncul lanului de oțetari din fața casei, în curtea noastră au dat năvală niște călăreți, iar între ei l-am recunoscut pe negustorul de sclave.

Noi ne-am tupilat și ne-am făcut una cu frunzele și cu țărâna.

Străinii au intrat în casă și i-am auzit cum răscolesc peste tot căutând ceva, apoi i-am văzut aducând cutioarele cu forme pentru monede în curte.

Atunci l-au scos și pe tata legat fedeleș.

Negustorul era negru de supărare:

– Mărite khan, am dus banii pe care mi i-a dat pentru cea mai frumoasă sclavă la Hersones. Și acolo cu greu am scăpat de spânzurătoare, plătind cu o corabie plină cu blănuri de vulpi negre, castori argintii și veverițe roșcate, ca să scap cu zile. Rog, mărite khan, să-l pedepsești pe acest nebun, ca să se ferească și alții să mai facă așa ceva.

Abia atunci am văzut că era cu ei și khanul kâpciac de la țăr murile mării noastre.

– Ce vrei să-i facem? a întrebat acela.

– Să-i luați piuitul.

– Cum ?

– Să-i puneți scăfârlia în juvătă, a zis negustorul și a rânjit către lanul de oțetari, descoperind o gură mare cu dinți îmbrăcați în aur.

– Țsta seamănă cu dracu', a spus în șoaptă Leyla. Numai coarne nu are.

– Așa să fie! a zis kâpciucul. Duceți-l în centrul aulului la Copacul spânzuraților, chemați-i și pe blasii¹ lui să vadă ce-au să pățească dacă nu vor respecta legile din Ak-Orda².

Copacul spânzuraților era un castan uriaș, cu crăci crescute mai mult orizontal și care folosiră nu o dată pentru caznele diversilor hoți, criminali, pirați, trădători...

După ce l-au dus pe tata, în curte s-a lăsat o liniște de piatră. Se auzea cum clipește Vântu' închis în staulul lui.

– Amnar, mi-a zis Leyla, plecați cu toții la locul de caznă și spuneți-le să aștepte până vin eu cu firmanul de iertare de la emirul din Akker-Man.

Am mers cu toții să-l scoatem pe Vântu' în curte, l-am ținut de căpăstru până Leyla a sărit pe el și a dispărut în direcția limanului.

---

¹ Blasi – nume dat valahilor de către popoarele turcice înainte de sec. XIV-lea

² Hoarda de Aur

Apoi ne-am dus și noi, toți zece, la Copacul spânzuraților.

Un călăreț legase deja funia de o cracă a castanului, altcineva a scos un taburet dintr-o casă de alături.

Când kâpciicii l-au urcat pe taburet și i-au trecut ștreangul în jurul gâtului, eu cu frații mei am strigat că Leyla s-a dus la emirul din cetatea albă a Akker-Man-ului după firman de iertare și să mai aștepte. Khanul a răs zgomotos, dar a dat afirmativ din cap.

Atunci răitarii s-au așezat la umbră ca să se joace de-a înfiptul iataganelor în pământ. Așa a trecut mai mult de o oră. La un moment dat negustorul cel slut s-a apropiat de khan și i-a aruncat la picioare câteva monede. „Gata!”, a poruncit atunci khanul.

S-a apropiat chiar dânsul de taburet și, cu o lovitură puternică de picior, l-a izbit, dezbătându-l de sub trupul părintelui nostru.

Dar mai înainte de a se prăbuși acesta în gol și a i se strânge lațul în jurul gâtului, eu am țâșnit ca o scânteie de amnar dintre frații mei, i-am îmbrățișat strâns picioarele de la genunchi și i le-am împins cu toată puterea mea de copil către cer, sprijinindu-l, ca funia să nu-i apese grumazul. Tata a horcăit o clipă, apoi a prins să gâlgâie de pe lumea cealaltă, ceva între: „Dacă mă scapi, te omor!” și „Ține, bă! Jigodie mică!”

Negustorul, „Dracu”, cum îl botezase Leyla, a spus unuia dintre neferi să mă dea la o parte, dar acela nu l-a ascultat.

Mi se părea că acuși-acuși mă voi prăbuși. Călăreții khanului mureau de râs de cum mă sforțam să nu-l scap pe tata, care devenea tot mai greu și mai greu – un băiețaș ținând în brațe un munte – în timp ce alți copleși țipau veseli, ca să mă încurajeze... Iar eu muream, simțeam că nu mai am puteri, că dintr-o clipă în alta voi cădea la pământ, trăgând după mine pe cel care mă bătea cu dragoste în fiecare seară, îmi țiuiau urechile, mi se învârtejea capul, mușchii mi se pietrificau, nu-mi mai simțeam picioarele.

Au trecut așa mai multe minute, mai multe ore sau mai multe zile... Nu mai știam... Și Leyla nu mai venea... Dar eu eram convins că o să vină... Ea nu mă putea părăsi. Ea nu mă putea abandona acum, ca să se întoarcă cu tot cu armăsăruș la sultanatul ei, mic, cât aulul nostru. Leyla... În nimeni niciodată n-am avut o mai mare încredere... Și tocmai ea... Era imposibil... Leyla. Curgeau râuri de sudoare rece pe tot corpul meu, se rotea pământul cu mine, iar ea întârzia. Nu-l găsisse pe marele emir la Akker-Man, ori poate o opriseră niște cârjalii ca să-i ia calul. Știam că nu trebuie să mă gândesc la acestea, ci la faptul să rezist, să rezist. Trupul pe care-l țineam în brațe ca să nu se sufoce de lațul funiei era gata să lunece printre brațele mele și abia dacă mai

deslușeam cum bodogănea fără de sine: „Nu mă lăsa mai jos, bă, că te omor!”

Am stat așa, cu namila cea de om în brațe, cu mulțimea de gură-cască încremenită de groază și de veselie mută în jurul meu, până în sfârșit am auzit în depărtare... Un tropot de cal. Da, era un tropot de cal pe care nu-l auzeam decât eu... Tot mai aproape și mai aproape... Nu putea fi decât Leyla. De bucurie era cât pe ce să scap bărbatul pe care îl țineam în brațe. Ea venea... Se apropia... Leyla. Când a apărut pe calul în spume, mica piață din centrul seliștii de blasi, a izbucnit în strigăte de bucurie. Eram cea mai fericită ființă de pe pământ.

A sărit de pe cal și i-a întins khanului firmanul de miluire. Acela s-a uitat strâmb în el, s-a ridicat în picioare, a făcut câțiva pași, a scos sabia lui lungă de la șold și a tăiat cu ea funia care-l ținea legat de cracă pe tatăl meu, lăsându-l să se prăbușească peste mine precum un sac plin cu grâu, care cade din podul unui hambar...

Acolo jos, am vrut să desfac mâinile, ca un copil care vrea să arate că n-a furat nimic, dar ele nu mi se supuneau, acestea stăteau împietrite, încleștate pe picioarele celui izbăvit, care zăcea la pământ fără sa se poată opri din râs: „Dacă mă scăpai, te omoram în bătaie, bă... Amnar.”

Apoi deliii i-au dezlegat tatei mâinile, m-au ajutat și pe mine să-mi descleștez brațele, au luat cu ei cutiuțele

de bronz și au plecat călări, însoțiți de negustorul cel șchiop, către Akker-Man, cetatea albă de la țărmurile mării.

Când tata s-a scuturat ca un bivol de boarea de vânt care răzbise dinspre stepă și s-a ridicat cu capătul de funie înfășurat în jurul gâtului, Leyla m-a luat în brațe. Eu plângeam, iar ea zâmbea fericită și începu să cânte ceva în limba ei.

Am mers așa cu toții, cu Vântu' lângă noi, pe ulițele prăfuite ale sătucului nostru, până aproape de casă, când tata, care venea vesel din urmă, ne-a spus:

– Duceți-vă singuri acasă. Eu mă duc la ceaihana să joc zaruri, pentru că mi-au rămas câțiva dirhami falși prin buzunare...

A zis și a întors buzunarele pe dos, făcând să cadă câteva monede în praful drumului, pe care el le-a cules rânjind.

Leyla m-a slobozit din brațele ei ca să merg mai departe pe picioarele mele și, când am rămas numai noi, ne-a întrebat dacă dorim să mergem cu ea la scăldat.

Și cum frățiorii mei așteptau să audă mai întâi ce-am să zic eu, ca cel mai mare, m-am uitat în ochii ei, blânzi și limpezi, și atunci pentru prima dată i-am zis pe numele ei adevărat:

– Da. Da, Mamă!

Ea m-a mângâiat pe creștet și a prins să râdă de parcă gâlgâia cerul, ca atunci când plouă cu soare.

Apoi a sărit de pe stânca știrbă în mare și noi am urmat-o ca niște pui de delfini în larg, iar când am ieșit pe țarm și ne-am scuturat ca și ea apa din urechi sărind într-un picior, eu i-am vorbit:

– Vreau să-ți spun un lucru, Leyla: de azi înainte tata n-o să te mai bată.

Ea a pufnit în răs și m-a privit iscoditor cu ochi de migdală:

– El ți-a spus?

– Nu.

– Dar cine?

– Nimeni.

– Și-atunci de unde știi?

– Știu.

Am ȝopăit să-mi umplu palma cu apa dintr-o ureche, iar după ce frățiorii și surioarele mele au urcat și ei pe vârful stâncii știrbe, i-am strigat:

– Pentru că eu am să te apăr!

– Și noi! au ȝipat într-un glas toți băieȝei și toate fetiȝele, care s-au aruncat pe dată, după mine, de parcă ne-am fi înȝeles, în apa sărată, lăsând-o încremenită de mirare sus în cer pe Leyla, fiinȝa pe care o aduseseră de dincolo de mare piraȝii, ca să ne facă neasemuită și plină cu minuni copilăria.

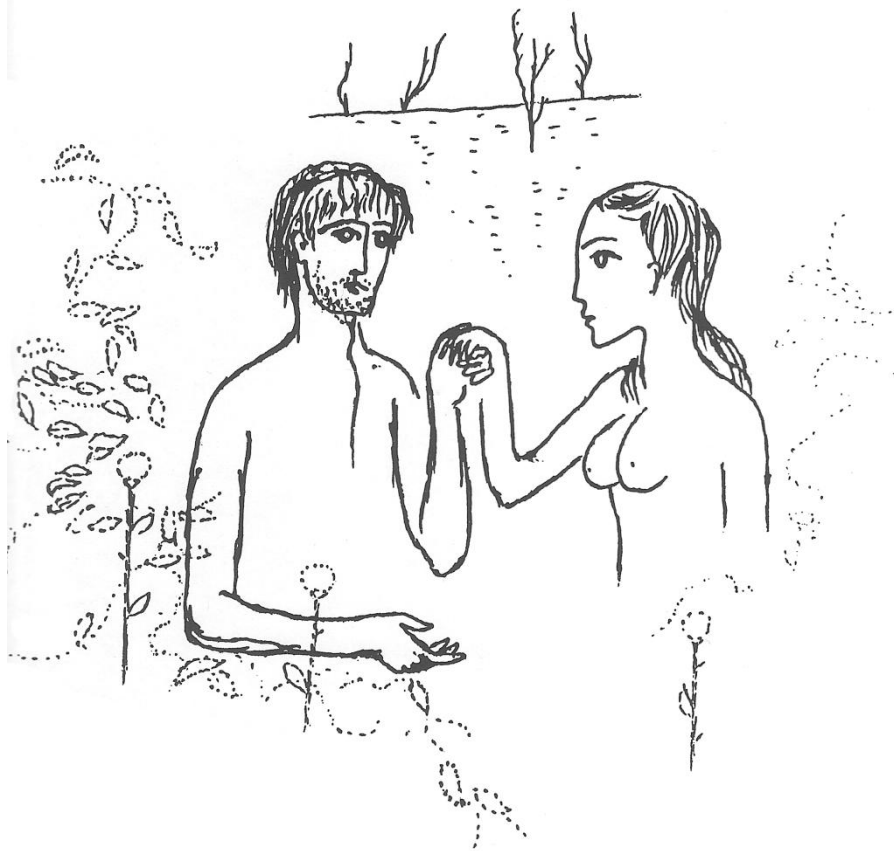
„NU VĂ ÎNDRĂGOSTIȚI PRIMĂVARA!”

Era o noapte cu lună plină și munții, crestele de var ale acestora se vedeau ca ziua. Lui Augustin îi venea să alerge, să sară într-un picior, să se dea de-a berbeleacul, să cânte cât mi-l țin baierile pe văile scufundate în somn, cum o făcea adeseori, pe când, copil fiind, rătăcea prin aceste locuri. Era fericit. Și de ce n-ar fi?! Doar îl iubea cea mai frumoasă, cea mai minunată ființă de pe pământ. Augustin la rându-i, se îndrăgostise de Ela până peste urechi.

După ce ieșiră dincolo de zidurile orașului, se plimbară un timp la poalele munților apoi urcară pe un versant ros, ca dintele unui bătrânel. Mergeau de mână pe o cărăruie ce șerpuia pe buza unei prăpăstii adânci, ce se deschidea chiar sub picioarele lor, când Ela zări pe peretele unei stânci, jos, o floare de un alb imaculat, luminând în întunericul pietrelor.

„Augustin, privește ce floare! Cred că doar reginelor li se dăruiesc flori dintre acestea...” „Și tu ești regină, Ela.

O dorești?” „O, dar s-ar putea și să cazi, Augustin, te rog să fii atent...”

Într-un joc sau o nebunie, Augustin, începuse să coboare, dibuind mereu cu vârful încălțărilor locul unde să poată pune piciorul. Dragostea îi dăruise cutezanță și încredere... Se simțea ușor, atât de ușor încât, pentru un moment i se păru chiar că de nu s-ar sprijini cu mâinile de pietre – tot nu s-ar prăbuși către fundul prăpastiei, unde bezna foșnea tăcut și amenințător. Pentru că iubește. Pentru că-l iubește Ela... Era la un pas de floare, când – de-odată – piatra de sub picioare se rostogoli în hău. Mâna-i scăpătă. „Augustin! – auzi de sus. – N-ai pățit nimic?” Dar, în loc să cadă în jos, să se sfărâme de pietre, Augustin văzu, uluit, că atârnă în aer, că plutește sau zboară, nu mai pricepea nimic. Se speriasse teribil. Inima îi bătea, gata să sară din piept. Ecoul multiplica orice zgomot și pe toată valea aceea nu se auzea decât bătaia inimii lui. Sau poate așa i se părea. Se apucă de-o piatră, dar –straniu – nu-și simțea de loc greutatea corpului apăsându-l, trăgându-l în jos. Își dădea seama că i s-a întâmplat ceva –dar ce anume, nu știa prea bine. Descoperi că balansează în aer, între cer și pământ fără să cadă. Ajunse floarea-de-colț și o culese de la locul ei. Era într-adevăr una dintre acele flori care merită a fi dăruite doar unei regine. Iar Ela era regina inimii lui.

Coborî, ținându-se de pietre, ceva mai jos și adună și altele. Când ieși cu un braț de flori, palid și fericit, Ela îl îmbrățișă: „Augustin! Nu ți s-a întâmplat nimic? Intrasem la griji, căci auzisem ceva rostogolindu-se în întuneric. Mă speriasem de-a adevăratele...” Apoi l-a sărutat, spunându-i: „Aceste flori-de-colt am să le pun într-un vas cu apă în dormitorul meu și ori de câte ori am să privesc la ele, am să mă gândesc la tine...” Când l-a întrebat unde a găsit atâtea – întrucât n-ar fi știut cum să-i explice – i-a spus că erau toate crescute de la aceeași rădăcină, într-o fisură a stâncii.

Ajuns acasă, Augustin se răsturnă în pat ca de obicei, gândindu-se la Ela. De la o vreme i se părea că trăiește numai în acele porțiuni de timp cât se află în preajma ei, cât se gândește la ea. Văzu apoi că tabloul de deasupra ușii stă strâmb, înclinat de vreun curent de aer, probabil. Se ridică, întinse mâna să-l îndrepte, dar nu-l ajunse, era prea sus. Atunci făcu un efort, întinse brațul ceva mai mult, așeză tabloul, dar, când privi în jos, văzu că picioarele îi erau desprinse de la podea și că, de fapt, el plana în aer. Atunci își aminti de incidentul din munți. CE E? DE CÂND? CUM? DE CE S-A ÎNTÂMPLAT? –nu prididea să se întrebe. Vasăzică nu a fost doar o întâmplare, pe care mai că o uitase. Probabil, și-a zis, s-a declanșat, s-a trezit, a reînviat în el acea facultate secretă a ființei umane, adormită de pe când omul era pasăre –

căci dacă a fost pe rând, amibă, moluscă, pește, maimuță, de ce n-am crede că a fost și pasăre?! – facultatea de a zbura...

Mai făcu câteva mușcări să se convingă că e adevăr – plană un timp prin odaie, ștergând cu o cârpă uscată păienjenișul de prin unghere: un păianjen foarte fecund și zelos, umplea colțurile cu plasele lui, țesându-le cu o hărnicie vecină cu disperarea. Între ei se ducea de mult o luptă tacită, secretă, nedeclarată – de fiecare dată, ziua, Augustin, cu o petică, agățată de un teu, rupea ațele de păianjen, pentru ca noaptea „urâciosul”, cum își numea în glumă conlocuitorul, să le țese la loc. Acum nu făcu decât să treacă, levitând, de la un ungher la altul și să le înlătore. Nu-l văzuse niciodată, nici nu știa cum arată. Se ascunde probabil în vreo crăpătură sau după vreun dulap, ieșind la „muncă” numai când Augustin lipsea de acasă ori pe întuneric, când acesta dormea.

În noaptea aceea nu închisese un ochi. Se gândea la daravera aceasta, la Ela. Era convins că există o legătură secretă între capacitatea de a se menține în aer și dragostea lui pentru Ela. Doar că deocamdată nu și-o putea explica. În copilărie adeseori visa că zboară. Seri la rând vedea, inexplicabil, unul și același vis: un profesor ciudat, care semăna ca două picături de apă cu el, îi dădea lecții de zbor. A doua zi încerca să aplice cele însușite în vis, stâlcindu-se zdravăn de fiecare dată.

...De dimineață ardea de nerăbdare să-i spună și ei. O aduse la el în locuință, încuie ușa pe dinăuntru, stătu o clipă, parcă întru a se concentra, apoi zicând „Atenție! O mică iluzie!”, se desprinse de podea, pluti în aer, se răsuci cu picioarele în sus și merse un timp cu tălpile pe tavan și cu capul în jos...

Ela nu se miră deloc și se arătă mai degrabă iritată: „Vai, Augustin dragă, ai lăsat urme de praf pe tavan, nu te mai maimuțări atâta, coboară imediat. Ce te-a apucat? Te credeam băiat serios...”

Când Augustin coborî, călcând pe unul dintre pereți până la dușumea, ea privi o vreme pe geam, parcă dincolo de ziduri și oamenii de pe stradă, apoi, după un răstimp, rosti îngândurată:

– Am citit nu mai țin minte în ce ziar că undeva pe pământ se născuse un băiat cu aripi, care păstra această anomalie în taină, ferindu-se de colegii de joacă, de ceilalți copii, până într-o zi când l-au văzut niște oameni, în timp ce se scălda singur în râu, dosit sub sălcii, și l-au ucis cu pietre, crezând că-i strigoi...

– Ce vorbești, Ela, n-am nici un fel de aripi. Poți să te convingi...

După ce i-a palpat o vreme umerii cu degetele ei subțiri, Ela se liniști.

– Și totuși, dragul meu, nu trebuie să afle nimeni, să nu spui nimănui despre aceasta.

– De ce?

– Vreau ca logodnicul meu să fie un om ca toți oamenii.

Din ziua aceea ea căuta să plece mai devreme acasă, să scurteze durata întâlnirilor, arătându-se ca și cum plictisită de nesfârșitele lui mărturisiri de dragoste.

Într-o seara se plimbau pe aleea lor preferată de plopi bătrâni.

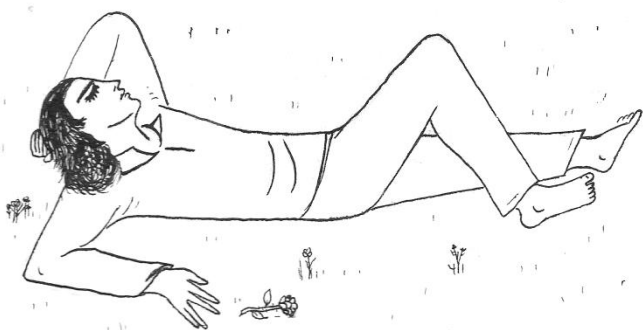
– Aș dori ca aleea aceasta să fie numai a noastră, zise Ela. Când vom fi bogați, vom cumpăra-o, să ne plimbăm numai noi doi pe ea...

– Ea oricum e cea mai a noastră... Ela, draga mea... lasă-mă să te sărut.

– Dar au să ne vadă cei doi bătrâni de colo. Și-apoi și felinarele mă irită. Aha, mi se pare că te grozăveai că te poți deplasa prin aer. Fii atunci pentru câteva clipe lampagiu și astupă cu ceva becul de sus... Și dacă faci să nu ne vadă nimeni, consimt, iubitul meu, să mă săruți.

El făcu un salt, începu să dea energie din mâini, ca și cum ar fi plutit printr-o apă, se ridică de la pământ, până ajunsese cu mâinile la capătul de sus al stâlpului de beton, desfiletă doar puțin becul și coborî înapoi lângă Ela, care îl aștepta jos, radiind de bucurie, în întunericul ce se așternuse pe alee...

– E splendid. Minunat!.. Să-i fi văzut pe bătrâni cum înmărmuriră, cum se uitau cu gurile căscate la tine,

urmărindu-ți din capătul celălalt al aleii fiecare mișcare... Vai, numai să-i fi văzut!

A doua zi toate ziarele relatau că noaptea trecută a fost văzut un domn tânăr, care zboară pe de asupra orașului, fură becurile de pe stâlpii din locurile publice, intenția-i fiind să lase urbea în beznă și să semene haos și dezordine. Tânărul e însoțit de o domnișoară, care-l ajută să-și fructifice intențiile meschine... Cine îi zărește sau îi cunoaște, rugăm să anunțe inspectoratele de poliție.

În seara următoare aproape toți orașenii ieșiră pe străzi, în curți, la balcoane, în piețele publice – bătrâni, copii, infirmi în cărucioare, stătură până după miezul nopții cu ochii ațintiți spre cer în așteptarea misteriosului zburător.

A doua zi redacțiile fură inundate de proteste, cerându-se explicații. Cetățenii, dezamăgiți, considerau o ofensă adusă fiecăruia în parte tipărirea în presă a unor asemenea năstrușnicii.

Ziarele inserară doar niște scuze formulate confuz, cam de felul acestuia: „Întâmplările de joi seara nu fură decât levitațiile unui ins turmentat, care în loc s-o ia spre casă, greși drumul și o luă spre cer...”

În zilele următoare Augustin nu ieși din odăița lui. Într-o seară, tocmai terminase de șters păienjenişul țesut

de harnicul chiriaș prin colțurile se sus ale încăperii, când auzi soneria. Deschise. În prag stătea un polițist.

– Dumneata ești domnul Augustin D.?

– Ați ghicit. Ce doriți?

– Am ordin să vă însoțesc până la comisariatul de circumscripție.

– Dar aș vrea să știu care e motivul?

– O să aflați acolo.

La comisariat îl aștepta un adevărat alai de domni respectabili, convocași de urgență – mulți, se vede, fuseseră ridicăți de-a dreptul din așternuturi, de lângă soții, dat fiind felul straniu în care erau îmbrăcați: un musafir purta pe cap o scufie de noapte, altul avea în picioare papuci de odaie, unui bătrânel i se zărea albul indispensabililor de sub trenciul subțire cu care se înfășurase.

Comisarul îi oferi amabil un scaun.

– Ne cerem scuze de la domnul cetățean pentru că l-am deranjat la o oră atât de târzie. Te rog să șezi. Ai în fața dumatăle o comisie despre care aș zice puțin calificând-o de mare autoritate științifică. Sper să fi auzit de medicul H., mândria națiunii noastre... și arată spre bătrânelul căruia i se vedeau indispensabilii sub trenți, - sau de aeronautul P... și privirile comisarului se îndreptară spre un alt moșnegel, care începuse să sforăie, încrețindu-se tot timpul prin somn. Te-am poftit,

domnule Augustin, până aici, să te vedem. Și acum, ca să nu întindem prea mult vorba: arată-ne mai degrabă ce poți.

Se prefăcu a nu înțelege.

– Se zice, încercă să-i explice comisarul, că te-ai afla în posesia unui har neobișnuit, acela de a nu fi supus gravitației, ca ceilalți muritori, că ai capacitatea de a te desprinde de la pământ când dorești, că poți să plutești ori să stai nemișcat în aer mai mult timp, să levitezi, cum s-ar zice. Te-am invitat ca să ne convingem dacă e adevărat...

Augustin se concentrează o clipă (a se concentra pentru el, de fapt, nu însemna decât să și-o readucă în gând pe Ela, să și-o imagineze, desăvârșită și iradiind tinerețe, așa cum o știa, cum o iubea el), apoi începu dintr-odată, spre surprinderea celor prezenți să se ridice încet-încet în aer, cu tot cu scaunul de care se apucase instinctiv, pentru a se sprijini... Comisarul sări imediat de la locul său, înhăță de pe masă un arătător, se apropie și, aplecat, îl trecu de câteva ori încolo și înapoi prin spațiul dintre picioarele scaunului și pardoseală.

– Ei, ce v-am spus, onorat juriu? rosti triumfător comisarul, așezându-se la loc.

Toți rămaseră consternați. Până și aeronautul își miji ochii, trezindu-se din somn. Celebrul medic, mândria națiunii, scoase o fișă medicală și începu s-o completeze.

– Cum ți s-a întâmplat, tinere? Povestește. De mult suferi?

Își aminti iarăși de visele din copilărie. Plana sus, deasupra pomilor și caselor, și lumea văzută astfel, de la înălțimea unui zbor de pasăre, i se părea mult mai frumoasă. A vedea lumea mai frumoasă – să fie oare o suferință?

– Când ți se întâmplă cel mai des? Când survin cu precădere aceste momente de criză ale dumitale? continuă doctorul interogatoriul.

Să le vorbească de clipele sale, de acea bucurie inexplicabilă, de acel entuziasm izvorât din adâncurile ființei lui, care se revarsă în afară, de însuflețirea pe care – cu toate clipele care mai degrabă ele-l trăiesc – o simte în orișice șoaptă rostită, în oricare gând, în fiecare vis, în fiecă gest pe care-l face, oricât de banal ar fi acesta? Oare au iubit vreodată? Oare iubesc și ei?

– Oamenii trebuie să învețe să zboare, începu Augustin, continuând tonul didactic al asistenței, așa cum învață să scrie sau să citească. Cred că a zbura se poate învăța, ca și a înota sau a schia, de pildă. Trebuie doar să dorești, să perseverezi, să exersezi zilnic, în fiecă clipă... o exersare mai mult lăuntrică a potențelor interioare ale fiecăruia dintre noi... Neștiute, neexplorate, aproape nefolosite de loc de oameni...

– Orice om normal stă totuși cu picioarele pe pământ, îl întrerupse aeronautul, trezindu-se din nou din somn, și adormind imediat, fără a mai aștepta răspunsul.

Bătrânii erau morocănoși. Șușotiră un timp între ei, aruncând din când câte o privire iscoditoare invitatului.

– Trebuie să ne asigurăm, tinere, că boala dumitale nu e contagioasă, zise într-un târziu medicul. Ce ne facem dacă se molipsește tot orașul și într-o bună zi încep cu toții a pluti prin aer? Numai închipuie-ți ce-o să se întâmple! Va trebui să trăim în copaci sau pe acoperișuri, ca vrăbiile. Și să renunțăm astfel la realizările civilizației. Imaginează-ți că mergi așa pe stradă și din senin îți cade un papuc de-al unui zburător de-acesta, ceva din buzunarul sau din geanta lui în creștet?! Și tot timpul să ai sentimentul că acuș-acuș o să lase cineva să cadă de sus, peste dumneata, un ou clocit sau ceva asemănător?! Dar ce-ar fi atunci de cerul nostru? Nu s-ar vedea soarele de-atâția terchea-berchea zburători... Ar trebui de răul lor să stăm toată ziua numai prin case.

Da, perspectiva deschisă de medic era într-adevăr cam sumbră.

– Poate că e vorba de o epidemie, necunoscută până acum?! continuă medicul. Iubita lui, fata aceea care a fost atât de amabilă („Cu cine? Când? De ce?” se întrebă Augustin) ar fi bine să fie vaccinată, pentru orice eventualitate. La fel și ceilalți cetățeni cu care pacientul

s-a aflat în contact mai mult sau mai puțin direct: vecinii, persoanele cu care a comunicat, portarul, vânzătorul de la chioșcul de ziare, băcanul de la care a cumpărat produse ș.a.m.d. – boala nu-i exclus să se transmită și odată cu respirația... Și noi, domnilor, n-ar strica să fim supuși chiar astăzi unor analize preventive...

Imediat bătrânii începură să se uite unul la altul suspect, acoperindu-și gura și nasul cu batistele și grăbindu-se să părăsească încăperea.

– Mda! Îmi pare rău, tinere, spuse comisarul, când rămăseseră singuri, dar suntem nevoiți să te ținem, pentru o vreme, sub stare de arest.

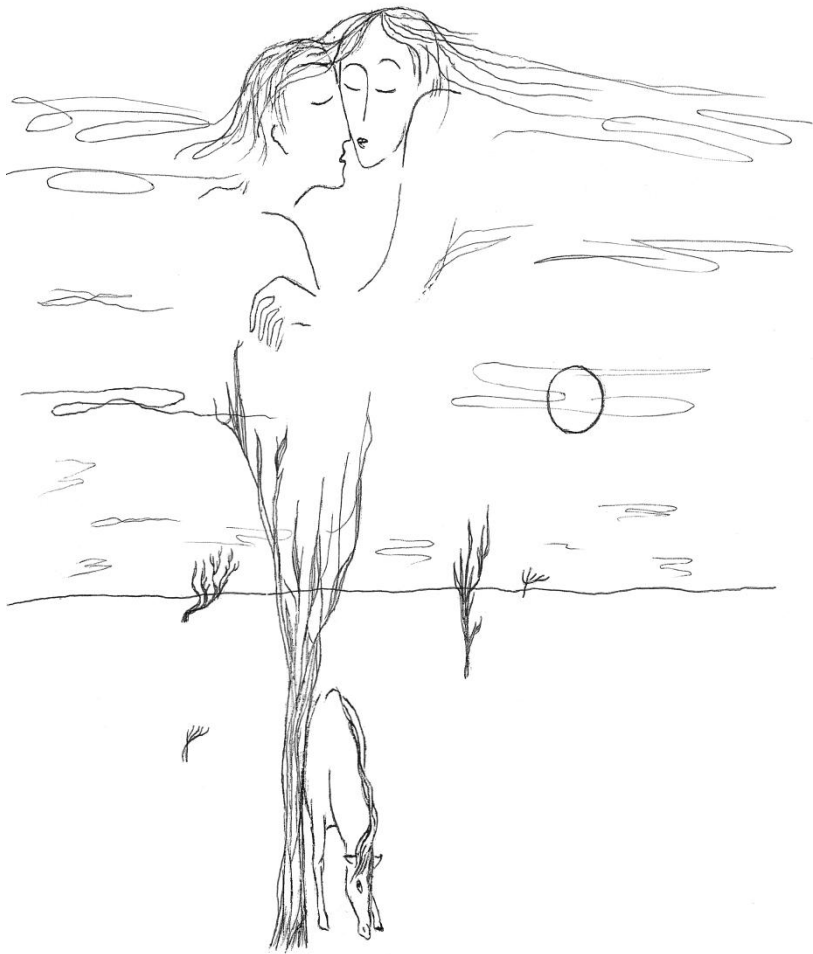
– Dar nu aveți niciun motiv...

– Atâta timp cât constitui indirect o amenințare pentru liniștea sau, Doamne ferește, pentru sănătatea orașului nostru, pentru pacea cetățenilor și a ordinii publice – te vom ține aici.

Fu condus într-o celulă îngustă, dar înaltă, cu un singur geam, care dădea către poarta închisorii.

Unica lui consolare era gândul la Ela. Avu întrevedere cu ea chiar a doua zi.

– Vai, dragul meu, ce oribil să te țină închis aici! De-ai ști cât mi-e de milă de tine. Se vorbește-n oraș, tot orașul vuieste. Ce rușine am tras! Toți mă arată cu degetul. Cei care te cunosc îmi cer explicații. Dar e groaznic să fie adevărat ce spun ei. Tu nu dispera... Cred că o să-ți dea

drumul până la urmă, doar n-ai făcut chiar moarte de om... eu am plecat și să știi că-mi pare foarte rău de ce ți s-a întâmplat. Pa!..

Peste câteva zile chiar în celulă se întruni un consiliu științific, cei convocați purtau togă și tocă de membru al Academiei. Foarte gravi, se așezară pe o bancă lungă de lemn, improvizară o catedră, se găsi de undeva un pahar și o carafă cu apă, și începură să-și citească pe rând referatele lor groase și încâlcite. Îl reținu mai ales pe un bătrânel chel și scund, care gesticula furios, ca un copil scos din sărite.

– Tot ce se petrece cu dumneata, tinere, visezi! Tot ce se întâmplă – ți se întâmplă în vis! Pișcă-te, mușcă-te cu dinții până la sânge ca să te trezești! flutura el enervat foile prelegerii pe de-asupra capului.

Apoi se ridică un savant cu ochelari fumurii pe care-i ștergea cu o batistă la fiecare două-trei minute – se vede că-i aburea cu propria respirație, pufăind greu, ca o locomotivă la deal – și începu să-și lectureze discursul fără să mai desprindă ochii din el măcar o dată..

– Legea atracției universale, numită și lege a gravitației, stimată asistență, a fost descoperită de Isaac Newton în secolul al XVII-lea... („Până în secolul al XVII-lea când această lege nu exista, își zise Augustin, oamenii aveau probabil dreptul să zboare, să planeze de-asupra solului, fără să li se interzică sau să fie suspectați”).

Vocea lui răsuna în celulă ca într-un amvon:

– Orice corp, domnilor, este înconjurat de un câmp gravitațional – spațiul în care un corp își exercită gravitația asupra altor corpuri, în cazul dat pământul asupra noastră... Acest lucru poate fi demonstrat în felul următor... Forța de gravitație, mărimea acesteia, câmpul gravitațional calculându-se după următoarele enunțuri...

Și încep a scrie cu creta de-a dreptul pe pereții celulei, până-i umplu cu formule, după aceea acoperi cu cifre și semne toată ușa, și, cum nu-i ajungea spațiul, rugă ca aceasta să fie deschisă și continuă să scrie pe pereții coridorului, încheind după câteva ore. Își scutură palmele de cretă cu celebrul învățământ euclidian rostit în cele două limbi ale antichității: „Quod erat demonstrandum! Hoter edei deixai! dragi colegi! ”

Privi cu aer triumfător auditoriul, parcă văzându-l atunci pentru prima dată, și se așeză satisfăcut la locul său.

Asistența îl aplăudă în picioare, cineva scăpă chiar un „Biss!” somnoros, strângându-i mâna care mai de care și felicitându-l pentru argumentele de netăgăduit aduse în sprijinul științei... Ce mai încolo-încoace, domnia sa e totuși autoritatea numărul unu a țării în tema dată.

În acest moment Augustin, iritat de vânzoleala savantă a academicienilor, îngână: „Mă iertați, domnilor, dar prefer să vă ascult în continuare de sus, acolo aerul e mai curat”, și, spre stupefarea celor prezenți, se desprinsă încet de podea și pluti prin văzduh, oprindu-se undeva la mijlocul spațiului dintre podea și tavan.

– Domnii mei, e re-vol-tă-tor! exclamă unul dintre ei, în timp ce ceilalți începură a-și strânge grăbiți hârtiile, referatele, disertațiile înșirate pe masă. Pe chipuri li se putea citi o furie amestecată cu spaimă. Prinseră să-i strige de jos:

– Levitația dumitale, să știi, nu are nici un argument științific! Ceea ce faci dumneata e absurd, e imposibil, nu e susținut de nicio lege a fizicii sau a mecanicii. Și în general nu am venit aici ca să-ți bați joc de noi!.. apoi ieșiră furibunzi, trântind cu zgomot ușa grea a celulei.

Trăi așa mai multe zile între pereții acoperiți cu formule.

Într-o seară însă unul dintre paznici intră să-i aducă cina și nu-l găsi. Se dădu alarma. Abia după aceasta fu descoperit în semiîntunericul unui ungher, deasupra ușii, planând peste capetele supraveghetorilor. Când îl întrebară de ce o făcuse, zise că a vrut doar să se dezmorească puțin. Fu preîntâmpinat să nu mai umble cu șotii din acestea, căci altfel vor fi nevoiți să-l lege cu o funie groasă de o margine a patului.

Totuși, câteodată, noaptea – când simțea că paznicii îl urmăresc, cu respirația întretăiată, prin vizeta ușii – se ridica, lin de tot, deasupra patului, cu plapuma pe el și plana prin odaie ca învelit cu un covor zburător. Gardienii se holbau și mai mult, apoi alergau să povestească și altora ce au văzut... Râdea cu poftă de ei, și de fiecare dată după aceasta dormea buștean până dimineată.

Se gândea aproape tot timpul la Ela. Se întreba ce face, pe ce străzi trece, ce oameni vede, ce cuvinte rostește... O

vedea cel mai bine cu ochii închiși, zveltă ca o trestie și cu părul blond zbatându-se în bătaia vântului ca un drapel...

Veni într-o zi: după o săptămână, după o lună, după un an, după mai mulți ani de la vizita precedentă?! Nu mai știa nici el, dar, de bună seamă, nici ea. Parcă nu mai era aceeași, ca și cum i-o substituise cineva cu o ființă care abia dacă semăna cu Ela: era fardată, cu genele grele de tuș, cu veșminte țipătoare, de sub care corpul îngrășat îi fășnea afară... Parcă trecuseră, de când nu se văzură, milenii, nu zile.

– Ce scandal, dragă! Începu ea să turuie din prag. N-am avut răgaz o clipă, c-aș fi dat mai des pe la tine... În fiecare zi – interviuri peste interviuri, pentru televiziune, pentru posturile de radio, pentru ziarele astea pârlite, că m-am săturat de ele până în gât. Nu trece o zi în care să nu mi se ceară noi amănunte despre „cazul Augustin”. Chiar și Hollywood-ul m-a solicitat, da, cică vor să facă un film. Te felicit, dragă, ai devenit o celebritate, toată lumea numai despre asta vorbește. Ca și cum altceva n-ar mai avea ce face... Dar să-mi spui și mie ce fel de motoraș ții ascuns sub haine, de o faci pe grozavul și aici?! Căci și asta se știe... Lumea pe toate le află. De unde naiba?! Și înaintea mea. Mie de ce nu mi-ai spus nimic? Unde ți-e motorașul? N-ai vrea să mi-l arăți? Hai, dragă! Te rog eu, Ela ta...

– Dar nu am nici un motoraș...

– Însă lumea vorbește! Ce, crezi că sunt surdă? Că n-aud ce se spune? Bine, văd că nu ești azi prea dispus. Vin eu altădată.

Cum plecă Ela, Augustin levită prin aer până în dreptul ferestrei, cum o făcuse de atâtea ori, așteptând-o să iasă pe poarta închisorii. O văzu coborând în stradă. Privește mai întâi într-o parte, apoi în alta, traversează. Ajunsă de partea cealaltă a străzii, sare în brațele unui tânăr, înalt și vânjos, în haine de polițist. L-a recunoscut – e chiar cel care atunci, demult, fusese trimis să-l însoțească până la comisariatul de circumscripție. Polițistul o cuprinse de după umăr, o trase spre el și, râzând, o luară amândoi în jos, spre aleea cu plopi bătrâni... spre aleea lor. Le auzi din celulă chicoteala.

De-odată parcă se rupse ceva în el, de la înălțimea de aproape un metru, cu cât se ridicase de la podea, se prăbuși cu zgomot pe cimentul celulei. Se sculă cu greu, își pipăi genunchii zdreliți, umărul stâlcit și se așeză pe marginea patului. Îl dureau nășăditurile, dar și mai mult îl durea sufletul... Ochii îi jucau în lacrimi... Ela... Nu-l mai iubește... Nu mai este a lui... Simțea că s-a întâmplat ceva ireparabil... ceva ireversibil... Încercă să revină la geam, sus, cum făcuse acum o clipă, fără să se folosească de taburet, dar, spre surprinderea lui, văzu că nu mai poate, încercă să se desprindă măcar cu câțiva centimetri de la podea, însă totul fi zădarnic.

Atunci începu a bate în ușă cu pumnii, cu picioarele, disperat... Un paznic se uită prin vizetă.

– Gata! strigă. Dați-mi drumul. S-a terminat. Nu mai levitez, nu mai pot. Sunt și eu, în sfârșit, om ca toți oamenii. Nu mai prezint o primejdie pentru liniștea cetățenilor, cum zicea domnul comisar. Cer să fiu pus imediat în libertate.

Urgent fu convocată în cabinetul comisarului o comisie, compusă, se pare, din aceeași bătrânei mofluzi. Îl urcară pe un scaun, apoi, ca unui spânzurat, i se smulse scaunul de sub picioare. Căzu de-și strivi nasul și auzi sunându-i în corp toate oscioarele. I se semnă imediat mandatul de eliberare, i se aduseră hainele.

– Vezi să nu mai ajungi pe la noi, îi zise comisarul la despărțire.

Ieși în stradă. Era liber! Se dădu mai pe sub plopii uriași, mergând pe la umbră. Pășea încet, mai mult cu ochii în pământ. I se păru că cineva, de cealaltă parte a străzii, îl arătă cu degetul, că altcineva îi rosti numele... Oamenii i se fereau din cale, vreo câțiva cunoscuți pe care-i întâlneau se prefăcură că nu-l cunosc, grăbindu-se să dispară în mulțime...

Hoinari pe străzi, singuratic și trist. Îi plăcea acest Oraș al Plopiilor, cum îi ziceau străinii, din cauza multilor plopi pufoși, dar de data asta i se părură uscăcioși și moleșiți. Tot drumul întâlneau numai femei și fete urâte, numai oameni cu mutre răsucite, calici înfricoșători, copii care zâmbeau prosteste... Soarele i se părea, în înalturi, spălăcit și șters ca o piatră de var.

Pricepu că între timp, cât zăbovi în celulă, s-au schimbat multe. Lumea devenise alta. Ori poate că el o vedea altminteri?! Poate doar în ochii lui era alta, ca și atunci când o iubea pe Ela, când, poate, tot numai lui i se păruse dumnezeiesc de frumoasă...

Ajunse acasă după amiază. Încercă să deschidă ușa, dar ușa cedă cu greu. De cum intră, aprinse luminile, toate câte erau în casă. Apoi, obosit, se trânti într-un fotoliu. Abia acum înțelesese de ce ușa se deschise anevoios: în lipsa lui păianjenul încercase să o sigileze cu ațele sale nesuferite, plasele spânzurau pretutindeni prin odaie. „O să mă odihnesc puțin și te găesc eu, urâciosule, te-ai crezut deja stăpân în casa mea...” – rosti Augustin în gând. Stătu așa un timp, apoi ridică ochii în sus: pe plafon se mai deslușeau urmele de praf ale încălțărilor sale, din ziua când venise cu Ela aici. Iar alături se vedea lipită o foaie volantă, își încordă vederile ca s-o poată citi: „Mersul pe tavan – strict interzis!” Văzu sau mai degrabă bănuiește peste tot – în coridor, în bucătărie, în baie, în privată – afișată aceeași interdicție blestemată: „Mersul pe tavan – strict interzis!” Se uită pe geam afară: pe ziduri, pe clădiri se vedeau agățate pancarte cu litere de-o șchioapă: „Cetățeni, nu pășiți pe tavane, vă puteți pune în pericol sănătatea!”

Era obosit, se întinse chiar în acel fotoliu, adormind somn de piatră. Simți prin somn cum se face una cu fotoliul, ca și cum păianjenul ar fi coborât din ascunziș și-l învăluia cu ațele lui de jur împrejur, ațe slabe, subțiri, dar tot mai

multe și mai multe, pe care le trecea harnic dintr-o parte în alta, tot înfășurându-le de marginile fotoliului, și pe care Augustin, dacă ar fi făcut cel mai slab efort, le-ar fi înlăturat lesne, dar mâinile îi deveniseră de plumb, picioarele, capul – de plumb, prin vine îi curgea sângele tot mai greoi, ca un plumb care se răcește, încât nu mai găsi în sine putere să-și învingă moleșeala și să înlătore păienjenișul care creștea peste el în straturi repezi...

Între timp afară înnoptă. Bruscu vântul izbi vrainste ușa, uitată de Augustin întredeschisă, și prinse să care din stradă fire de funigei, cocoloși ca de vată: miile de plopi bătrâni începuseră să-și ningă, supărat, peste oraș, toți odată, puful lor alb, virginal. Ninsoarea ținu până aproape către ziuă, oprindu-se odată cu vântul. Când orășenii se treziră, nu putură deschide decât cu greu – din cauza pufului de plop – ușile întroienite, unii ieșind afară pe geamuri, ca-n iernile grele, întru a face părții cu lopețile și măturile până la porți sau până la ușile vecinilor înspăimântați, iar pentru a normaliza circulația mijloacelor de transport public, autoritățile dădură dispoziție să iasă de urgență pe străzi, deși era în plină vară, tehnica de dezăpezire, ca să facă părții prin troienele de puf imaculat ce potopiseră orașul și care crescuseră cât gardurile de piatră, astupând pe alocuri completamente ferestrele de la parter ale mai multor blocuri din acel oraș, numit de străini Orașul Plopilor.

1978

CASA CU CĂRȚI

În primul an de facultate mă hotărâsem să studiez sanscrita – ca să pot citi „Vedele” în original. Mă duceam de două ori pe săptămână la profesorul Lewi, care – cum era ieșit la pensie și avea nostalgia orelor petrecute altădată printre studenți –, pentru o plată mai mult simbolică, mă iniția într-o sanscrită amestecată cu greaca veche, ebraica, latina, araba, persana și tibetana, limbi pe care le știuse și ale căror cuvinte – din cauza bătrâneții sale înaintate și a unei scleroze și mai avansate – începu să le amestece, confundându-le într-un mod ce mi se arăta foarte nostim. Sanscrita mea devenise astfel o conglomerată de graiuri vechi, deci bună mai de nimic. Cu toate astea continuam sistematic, de două ori pe săptămână, să-i fac vizite bătrânului vorbitor de limbi moarte, cu care aveam plăcerea să discut despre cărțile de papyrus din Babilon și cele din beton – Bunker Book de ultimă generație, despre Anticărți și manuscriptele tainice de la Alexandria, care, abia când se aflau în contact cu privirea, făceau să le apară din neant, din

nicăieri, și literele pe fila până atunci goală, cărți care se mai scriu în continuare – observa el – și care ne cuprind și pe noi. Îmi rostea adeseori o frază ce i-ar fi aparținut unui străbunic, pe care-l chemase tot Lewi și care fusese mai demult rabin la sinagoga din urbea noastră: „Tinere, omul învață din suferința sa, dar tu de ce n-ai învăța din fericirea ta?”

După prima lecție mi-a dăruit un Vergiliu scris de mână. Era un caiet în pătrățele, în care copiasse poemele poetului latin, ca să-i memoreze mai bine stilul. Ceea ce mă captiva era caligrafia ce acorda o vioiciune hexametrilor, cu litere căzute pe spate, ca un lan în care intrase o fantomă. Îl deschideam adeseori, iar tatăl meu privea ironic la felul cum mă străduiam să descâlcesc textul vergilian scris de mână, în timp ce alături îl țineam pe cel tipărit într-o carte cu file încă netăiate, fără să am curiozitatea să mă uit cel puțin prin ea.

Locuiam pe atunci pe Strada Râului, nu departe de Catedrală, o construcție epocală din anul 860, cum scria pe o placă de la intrare. Numai că nu știa nimeni dacă e anul 860 î.Hr. sau 860 d.Hr. Alături de casa noastră era un maidan cu bălării, unde se afla o hardughie cărămizie, pe al cărei acoperiș, copii fiind, ne jucaserăm adesea. Nu m-am întrebat niciodată care e destinația ei, nici dacă ea exista cu adevărat. Se întâmplă câteodată: te obișnuiești

atât de mult cu vreun lucru, obiect, arbore, imobil, încât te uiți la el și nu-l mai vezi.

Zidăria era situată pe un loc cu izvoare – în genere, întreg orașul nostru e așezat pe un teren cu puternice râuri subterane – și adeseori când ne aburcam pe acoperișul ei aveam senzația că ea se clătina greoi, parcă am fi stat pe puntea unei corăbii uriașe. Pe an ce trecea, construcția intra în pământ tot mai mult și mai mult. Nu i se mai zărea decât o așchie de gemuleț în partea de sus.

Într-o seară, când se întorsese binedispus de la întreprinderea sa, tata a început să se intereseze, la modul ironic evident, dacă cunoașterea sanscritei îmi va acorda pe viitor un plus la salariu, apoi, după ce mi-a ținut o lecție despre faptul că nu știu să-mi folosesc timpul, irosindu-l aiurea, la un moment dat mi-a mărturisit, cu o complicitate în voce, că acea clădire veche din fundul curții noastre ar fi, de fapt, un depozit. Ce fel de depozit?! Nu știa prea bine, dar, așa auzise de la tatăl lui și bunicul meu, că ar fi buștit cu cărți. Ce fel de cărți? Cărți interzise, mi-a spus el grav. Adică?! Cărți ieșite din uz, inutile, cu rostul pierdut, de care omenirea nu mai are nevoie, așa i se vorbise și lui. Au fost adunate ca să se afle la un loc de-a lungul mai multor secole, dar poate și milenii. Aflase toate acestea de la concitadini mai în vârstă, cărora magia le inspira un fel de frică amestecată cu dispreț. De la ei auzise că magia ar fi

foarte veche. Că ar fi de pe timpul când nici nu existau cărți, că ar fi zidit-o imperatorii romani, inchizitorii medievali, nu mai știa nimeni cu exactitate. Cert e că la fiecare schimb de conducători, șefi de stat, de puteri sau la noi revoluții, ușa acelei biblioteci se deschidea pentru un sfert-două de ceas și unele cărți (nu prea multe) erau extrase de acolo, iar altele noi – introduse. Cele scoase erau duse direct la biblioteca publică și se păstrau într-un fond special, de unde erau selecționate și volumele ce urmau a fi aduse și puse în locul acestora. Era un schimb firesc de carte, îmi spusese tata, care ținea de secole, cu ele bibliotecarii se obișnuiseră într-atât, încât ei înșiși întocmeau listele cu volume de pe care urma să se scoată sechestrul sau asupra cărora urma să se aplice.

Ultima dată, tata avea pe atunci vreo 14-15 ani, chiar el a participat împreună cu alți tineri anarhiști la confiscarea analectelor unui astronom budist, care prezicea ciocnirea pământului cu o cometă la aniversarea întâia de la revoluție, cât și la arestul unei biblioteci mănăstirești cu versuri de dragoste păgână, caligrafiate de seminariști printre rânduri de psaltire. Aici tata a început să râdă:

– Un călugăr dement, când încărcam delaolaltă terfeloagele într-un camion, pentru a le aduce la acest buncăr, se tot străduia să ne convingă că între ele s-ar afla și o carte scrisă chiar de mâna lui Dumnezeu, care anume

Însă, metocarul nu ne-a mai putut spune, pentru că nu mai ținea minte.

Cheile de la acele „o sută de zăvoare” – era cu adevărat un perete întreg de lacăte spânzurate una lângă alta peste ușa grea de fier – le păstra un bătrân Vlasie sau Blasie din mahalaua de jos, care primise mai demult de la primărie o indemnizație de păzitor al magaziei, și care moștenise de la tatăl său, iar acela – de la bunicul său – legătura cu chei, atât de multe și grele, încât, când voia să deschidă, le aducea de fiecare dată cu o roabă. Se zice că acesta pierduse mai demult o cheie din cele multe (se destrămasese mâncată de rugină), apoi – încă una, ca până la urmă să dispară și el cu tot cu chei, acum 30 sau 40 de ani, și de atunci nu mai auzise nimeni de dânsul.

Zidăria avea câteva geamuri oblonite, peste care, iarăși, atârnav, de-a lungul și de-a latul, zăvoare lungi, îmbelciugate la capete cu lacăte grele.

Din seara aceea mi-a încolțit un gând care nu-mi mai dădea pace: cum să pătrund în depozit. L-am căutat în mahalaua de jos pe Vlasie sau Blasie, dar nimeni nu ținea minte să fi locuit pe acolo vreodată un om cu un asemenea nume.

Într-o după-amiază le-am spus celor de acasă că merg la profesorul meu de sanscrită, îndreptându-mă, de fapt, spre hangarul ascuns în pământ. În spatele lui se afla un gard de cătină, mi-am făcut drum prin el,

descoperind în perete un geam mic, așezat orizontal, peste care era coborât un oblon putregăios cu două bare de fier așezate în cruce, la ale căror capete atârnavu prinse toartele unor lacăte grele. Cu o rangă am apăsât șinele la încheieturi și ele s-au desprins ușor din lemnul fărâmicios mâncat de cari.

Am dat la o parte oblonul și am scos atent cu lama unui cuțit sticla prăfuită, prinsă în câteva ținte ruginite.

Mi-am făcut cu greu loc prin ferestruica îngustă și am pătruns înăuntru. Am așezat apoi, pentru conspirație, bucata de sticlă la loc și am tras oblonul în urma mea. Luasem cu mine și o lanternă, dar, spre mirarea mea, înăuntru nu era deloc întuneric. Era prezentă o lumină crudă, ca de fruct, inexplicabilă, ca și cum aceasta ar fi izvorât din cărți, din miile sau poate milioanele de cărți de pe rafturi.

Încăperea era spațioasă. Dinafară părea de dimensiuni moderate. Dinăuntru însă se înfățișa ca o sală enormă. Mi se arătă nesfârșită, ca un stadion. Asta se datora, bănuiesc, și unor iluzii optice, stimulate de tavanul și pereții placați cu oglinzi, care emanau (un secret neelucidat încă al meșterilor venețieni de oglinzi) lumini proprii.

Ici-colo spânzurau, ieșite dintre pietrele tavanului, rădăcini de arbori, unele înfipte direct în cărți, cei în ale

căror coroane crescute în afară mă zbenguisem toată copilăria.

Ceea ce mi-a fost dat să văd m-a țintuit locului.

Rafturile pârlăiau ritmic ca într-o respirație abia perceptibilă de greutatea tomurilor. Erau cărți alcătuite din câteva file și cărți gigantice, cât o statură de om – scrise parcă pentru uriași – pe unele erau săpate nume pe care le mai auzisem, pe copertele altora numele lipseau sau acestea nu-mi spuneau mare lucru. Unele incunabule aveau platoșe de lemn sau de fier, altele erau îmbrăcate în piele, încătărămate cu balamale și belciuge de care atârnavă lacăte mici, ale căror chei cine știe pe unde s-o fi aflând, dacă s-o mai fi aflând pe undeva; pe unele tartaje se lățeau licheni de arbori și mușchi de pietre, din altele răsăreau ierburi ce-și scuturau semințele coapte pe jos, sau creșteau puieti – ca de-a dreptul din cuvinte – mlădițe de arbori împletindu-se de jur împrejurul alteia, parcă întru a susține rafturile de lemn, ca să nu se prăbușească.

Am început să înaintez încet printre rafturile uriașe. Era un cimitir de cărți. Sau un banchet al acestora. Ochii se uitau lacom pe cotoarele lor, neștiind la care să se oprească mai întâi. Erau aici prezente edițiile volumelor „Indexul cărților interzise”, alcătuite în diferiți ani și în diferite țări, inclusiv de către senatul roman, cu titlurile cărților lui Ovidius și cele ale hulitorilor de zei, precum și

registrele inchiziției papale, care cuprindeau cărțile eretice, apoi privirile mi-au căzut pe Cartea Oamenilor, scrisă de centaurul Kiron, învățătorul lui Heracles, pe „Cartea infinitului”, lată de câțiva metri, care ocupa numai ea, un raft întreg, precum și pe volume în care nu scria nimic sau pentru care, mă gândeam, poate trebuiau alți ochi întru a pătrunde în ceea ce cuprindeau ele, or, paginile picurate de ceara lumânărilor și cu marginile roase în partea de jos de degetele celor care le-au răsfoit, trădau faptul că acestea au avut cândva și cuvinte, dacă au avut cititori.

Erau acolo scrieri care târâseră omenirea înapoi, dar și lucrări care egalaseră, câte una singură, secole de progresie umană. Cum a fost cărțulia „Revoluția planetelor” de misir Nicolaus Copernicus, care, cu scrierea acesteia, a pornit mașinăria complicată a universului, trezind din somnul lor planetele, așezându-le pe orbite în jurul Soarelui și făcându-le să se miște. Văzui între cărțile prăfuite celebra „Magna Biblioteca Rabbinica”, unde Bertolucci vorbește despre Rabbi Jechiel, vestitul cabalist din secolul al XIII-lea, cunoscător al electricității, iar lampa eternă descoperită de el îl putea orbi pe cel care se uita la ea doar câteva clipe. Tot acolo se aflau cărțile rosacrucienilor (membri ai societății secrete Rose-Croix), cu foile pe alocuri curate, dar ei nici nu aveau nevoie de cuvinte ca să-și scrie

mesajele, se știe că aceștia aveau puterea de a citi gândurile și de a le așeza pe file fără ajutorul scrierii. Am văzut pe o poliță și cartea profetului Elisha, cel care a făcut să plutească pe apa Iordanului o lamă de topor. Volumele celebrului medium Home, care reușea să deplaseze prin aer obiecte grele, putând de la distanță să facă să cânte diferite instrumente muzicale, erau și ele aici. Ca și Tratatetele de astrologie ale lui Manilus și Firmicus Maternus, care vorbiseră de stele negre, ce emană întuneric. Giordano Bruno, Bertrand, Russel Florenski, Marcuse, Socrate, Heraclit, Nietzsche – aceste nume devenite cărți erau toate aici, alcătuind O SINGURĂ CARTE.

Erau și volume – ciudat, mi-am zis, se vede că erau greșeli de tipografie – datate cu anii 2050, 2100, 3005...

Aș fi crezut că de mii de ani n-a pătruns în încăpere picior de om, dacă pe lângă manuscriptele foarte vechi nu s-ar fi aflat și cărți arse de-a lungul secolului XX în piețe publice, precum și lucrări semnate de hermeneuțiști, alchimiști, futuriști, spiritiști, vizionariști, troțkiști, scizionști de toate direcțiile, manifeste ale brigăzilor roșii, ale islamiștilor fundamentaliști ș.a., ceea ce m-a făcut să bănuiesc că povestea cu tainica dispariție a bătrânului Vlasie sau Blasie să nu fie chiar adevărată.

Înaintam dând la o parte plasele de păianjen, ce ieșeau și din cărți, ca și cum acești harnici țesători ar fi

lucrat ascunși înăuntrul acestora, printre volume pe care praful depus putea fi măsurat cu centimetrii.

Unele cărți erau îngreunate de propriile lumini și umbre, de propriile frumuseți și prăpăstii. În altele, din cauza umezelii, scrisurile erau amestecate. Dar și acțiunile se scurseseră una în cealaltă, făcându-le captivante.

Citii într-un vorbar cu rime:

*O carte voluminoasă se poate conține toată
în câteva, scurte, pasaje;
o carte există și atunci când nu are nici,
măcar, un singur cititor;
e ochiul lăcomos care inventează – și vede!
(revede?) – peisaje,
în care pomii au vise și piatra-i bolnavă de dor...*

.....

Am dat să scot o carte la întâmplare de pe un raft, dar – cum m-am atins de el – raftul, putred, s-a prăbușit la picioarele mele cu tot cu cărți, producând un zgomot asurzitor.

Un nor de furnici cu aripi își luase imediat zborul din una dintre foliantele căzute pe podea. Tot atunci se ridicaseră în aer și câțiva fluturi negri cu aripile destul de mari. Din alta s-a făcut văzută coada unei șopârle, dar imediat zării o mână care apăru pentru o fracțiune de secundă, ca o năzărire, și o trase înapoi înăuntru.

Auzii atunci cum volumele împrăștiate pe jos începură brusc să foșnească, parcă răsfoite de un vânt pe care-l bănuiau doar ele, ca și cum înviaseră sau se treziseră din somn, bucurându-se că de-a lungul unui mileniu, cineva viu, un braț de om, le atinse.

Toate acele cărți îmi părură dintr-odată ființe însuflețite: ele respirau, palpatau, oftau, vorbeau prin somn...

Am ridicat de jos o carte, care mi s-a nimerit mai aproape. Avusei nălucirea că în clipa când m-am aplecat s-o iau – ea s-a săltat puțin de la pământ în întâmpinarea degetelor mele, straniul sentiment că în acea clipă mai degrabă cartea îmi atrase, ca un magnet brațul, și ea prinse să-mi pipăie bucuroasă buricele degetelor, și nicidecum – invers... Am deschis-o la întâmplare și am trecut cu privirea peste rânduri. Mi-am dat seama că de fapt am și început s-o lectuez, după ce am parcurs mai multe pagini și am revenit să recitesc niște rânduri, întru a le pătrunde sensul. Cuvintele se amestecaseră, parcă luau naștere sub ochii mei, în timp ce le urmăream, se așezau chiar ele într-o anume ordine ca să fie citite. Nu pricepeam semnele grafice, cuvintele, idiomul în care fusese caligrafiat taftalogul, pricepeam doar ceea ce se afla dincolo de acestea – parcă era scris cu înseși evenimentele la care se referea și obiectele pe care le numea; le puteam vedea, pipăi, respira, scruta. Iar

dincolo de cuvinte aveam impresia că răsuflau lunci, se împlânzeau destine, răsăreau stele, se nășteau și se mișcau, căutându-și locul lor în spațiu popoare, se împlineau sorți și vânturi apropiau munții de pustie...

Îmi ajutase, probabil, și sanscrita mea, care le cuprindea și pe celelalte limbi ale lumii, cel puțin așa-mi venea să cred în acele clipe de revelații.

Eram însoțit de o impresie bizară că, parcă setoasă de un cititor, ea, cartea, mă citea și nicidecum nu eu eram cel care o parcurgea.

Simțeam cum mă contopesc cu scriitura ei, cum mă fac una cu ea, fiind ca o continuare a acesteia, sau cum, poate, dânsa venea ca o prelungire a brațelor și a respirației mele.

Nu existam în acele clipe – cartea și eu, cititorul ei – decât ca un destin unic, ca un tot întreg și nedespărțit. Această senzație singulară mă făcea să cred că eram primul și unicul ei cititor din toate timpurile, că dânsa se scrie, se alcătuieste, se împlinește acolo, sub ochii mei.

În acea clipă, dar numai pentru o scăpărare de secundă, mi-au venit în minte legendele monstruoase despre devoratoarele cărți, care, mai întâi își adorm cititorii, ca mai apoi, lipicioase, să-i cuprindă, întru a-i putea ulterior consuma, digerându-i alene secole în șir...

Dar gândul acesta mă părăsi, or, cartea îmi chema nu somnul, ci trezirea, nu moleșeala, ci veghea, o pulsație

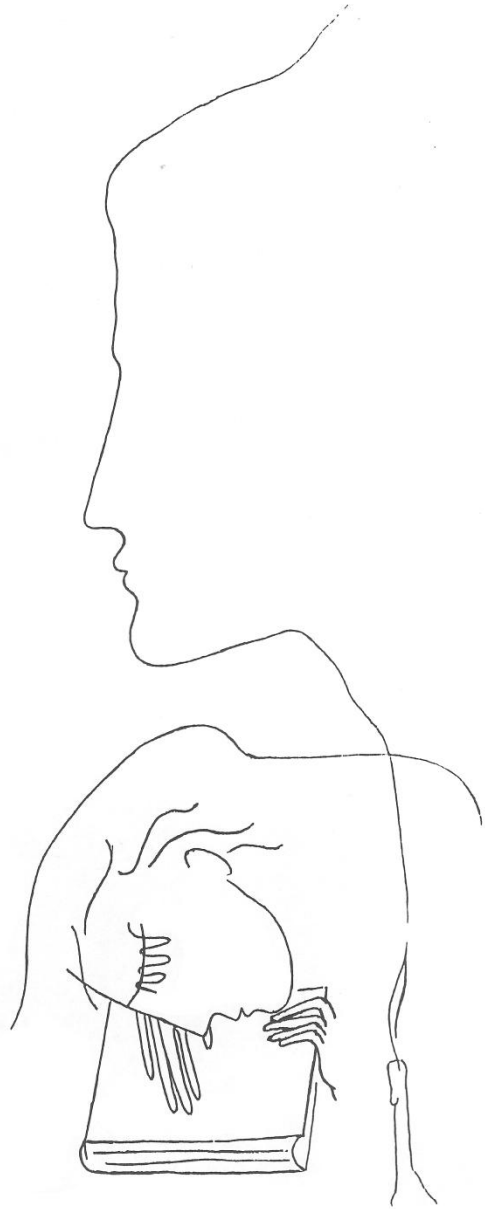
vie, care venea de dincolo de cuvinte, făcându-se simțită în tot ce era ea.

După ce i-am întors ultima filă, am simțit o bucurie enormă, dar și un gol imens în suflet, o alinare, dar și o tristețe, nimic din ce-am citit atunci nu mi-am mai putut aminti ulterior, dar, probabil, nici n-am știut vreodată ce scria în ea.

În timp ce citeam, am închis-o întâmplător, deschizând-o în cu totul altă parte, dar sensul era același: ca și cum cartea continua de fiecă dată anume de acolo de unde începeam să o citesc. După aceea am închis-o special și am deschis-o mai către sfârșit, apoi mai către început, dar efectul rămânea același: ea continua de oriunde aș fi deschis-o.

Foile cărții nu erau numerotate, nici nu știam prea bine dacă o citesc de la prima sau de la ultima pagină, ori dacă nu citesc aceeași filă la nesfârșit. Straniu, dar în preajma acelor cărți, nu-mi era foame, nu-mi era sete, nu-mi era cald, nu-mi era frig.

Aș mai fi stat să răsfoiesc și alte cărți, dar bănuiam că ora se făcuse târzie. Ceasul de pe mâna mea se oprise. Am să revin mâine, mi-am zis, astăzi mă mai așteaptă ora de sanscrită și discuțiile mele cu profesorul Lewi. Am așezat în grabă cărțile împrăștiate jos pe rafturi, la întâmplare, între alte tomuri.

Am ieșit prin același gemuleț îngust. Am prins apoi sticla în cuișoarele ei și am așezat la loc barele de fier cu belciuge, în care zăceau toartele unor lacăte vechi de unde curgea rugină. Depozitul era iarăși închis ermetic.

Ceea ce mă mirase atunci fusese faptul că hardughia pe care o știam scufundată în pământ până aproape de streșini acum arăta mult mai înaltă, ca și cum crescuse din țărână, încât a trebuit să cobor foarte atent, sprijinindu-mă cu mâinile și picioarele de pietrele ieșite din zid.

Jos, m-am scuturat de praf și am pornit pe dată spre casa profesorului.

O lună mare, cât un sfert de cer, se rostogolea peste urbe, luminând de parcă era ziuă albă. Dar n-am făcut nici câțiva pași ca să realizez că mă rătăcisem. Pășeam printre niște clădiri ciudate, pe care nu le mai văzusem în orașul nostru. M-am întors înapoi și am zărit Catedrala. Era îmbrăcată în schele, cu pereții frânți la jumătate. Ce s-o fi întâmplat? Dimineață se înălța maiestuoasă către bolți, iar acum o vedeam fără cupole, fără clopotniță, fără uși și ferestre, cu grămezi de bârne și movile de pietre de jur-împrejurul ei, de parcă cineva o construia din nou.

Oprii un trecător pe care-l întrebai:

– Unde se află Strada Râului?

Acela mă pironi cu priviri stranii și-mi spuse:

– Iaste preste părcanul lui vel-aga.

Nu pricepui.

La care interlocutorul se grăbi să precizeze:

– La voroavă aduci oarece a olac. Va să oblicești pe nescarivai?

– Îl caut pe profesorul Lewi...

– Bate în acel ușor, îmi zise și-mi arătă o poartă.

„Vel-aga”, „voroavă”, „nescarivai” erau expresii din alt secol.

Bătui. Deschise o domnișoară pe care nu o văzusem până atunci în casa profesorului.

– Bună seara! Spuneți-mi, vă rog, domnul profesor Lewi e acasă?

– Rabinul Lewi? Zăbovește oarece să-i vorovesc.

Fata dispăru. Trecu mai mult timp, suficient ca să mă simt uitat acolo în prag, până când într-un târziu își făcu apariția rabinul.

Era un bătrânel scund de vreo 40-50-60-70-80-90 de ani, cu o tichie mică pe creștet, cu urme de pleavă în părul lui sur, cu genele grele de praf, cu ochi obosiți, ținând o carte în mână – era „Kabbala”, același, da, era același exemplar ars la colțuri, pe care îl răsfoii și eu acum o jumătate de oră în magazia cu cărți. Cum ajunse la el?!

– Ce doriți? mă întrebă rabinul, fără să mă privească și fără să ridice ochii din carte.

– Îl caut pe profesorul de sanscrită Lewi.

– Eu sunt Lewi, zise, scufundat în lectură, apoi, după ce citi câteva file, își aminti brusc de mine, își desprinsе privirile de pe carte și mă cercetă curios.

– Dar nu vă cunosc.

– M-am rătăcit, se vede, rabi! Nu pot să-mi dau seama unde mă aflu.

El coborî din nou privirea în pagină și, deși avea gura închisă, cu buzele lipite strâns una de cealaltă, auzii clar cum rosti:

– Nu suntem cine ar trebui să fim decât dacă ne aflăm unde ar trebui să fim.

Apoi, după o pauză care dură suficient, adăugă, cu aceeași muțenie plină de cuvinte:

– Omul învață din suferința sa. Dar tu, tinere, de ce n-ai învăța din fericirea ta?

„Aiureli”, mi-am zis. „Care fericire?! Care învăț?”

Evident că rabinul, chiar dacă semăna cu profesorul Lewi și purta același nume, era un pic nebun.

Am găsit de cuviință că cel mai potrivit ar fi să mă retrag.

– Mă iertați! La revedere!

Contrariat, am început să orbecăiesc pe străzi. Aveam ciudatul sentiment că pășesc printr-un oraș necunoscut, în care mă aflu pentru prima dată, deși locurile, unele case îmi păreau destul de cunoscute. Am

hotărât să mă întorc acasă și să le descâlcesc pe toate a doua zi dimineață.

Am găsit casa noastră cu greu.

Am bătut la ușă. Îmi deschise cineva care semăna cu tatăl meu. Doar că era cu mult mai bătrân și mai ... supărat.

– Bună seara!

– Ce poftiți? m-a întrebat dânsul cu ace în glas.

– Ce să poftesc?! Eu locuiesc aici!

Bărbatul mă privi furios, reteză câteva cuvinte pe care nu le înțelegeai, ca până la urmă să mugească:

– Nu fiți îndrăzneț, coconule! trântindu-mi ușa în nas.

Mi s-a întâmplat ceva. Dar nu știam ce. Ar trebui să aflu un lucru ce nu mi se cuvenea poate să-l știu. Dar ce anume? De la cine?

Mergeam cu siguranță printr-un oraș necunoscut. Mă clătinam, bătut parcă de un vânt ce băntuia în interiorul meu. Case scunde, diforme, îmbătrânite, pe care le vedeam pentru prima dată. Dar, brusc, la lumina lunii zării umbra unui pod vechi îngropat în nisip și râul nostru, care străbătea ca un brâu de argint urbea. Ceea ce recunoscusem erau podul și râul, pe care le știam hăt din copilăria mea. Am pornit către Catedrală. Lângă ea zării o bisericuță acoperită cu stuf, cu trup de lemn scorojit și cu o cupolă gata să se cărlige la prima adiere

de vânt, pe care n-o mai văzusem până atunci. Înăuntru zeci de lumânări înfipite în sfeșnice aurite ardeau cu un pâlpâit vesel, desenând pe pereți litere dintr-un alfabet necunoscut. Sfinți cu chipuri spălăcite, peste care se lățea un mușchi verde, ca un iad care îi pâlălăia cu încetul, mă priveau înspăimântați...

Un călugăr cu barbă roșcată și răvășită, cu o înfățișare de om fără vârstă, se ruga în grecește.

Am îngenuncheat tăcut lângă el, apoi după o vreme, în toiul rugăciunilor lui nedeslușite, i-am atins cu sfială rasa neagră, întrebându-l:

– Părinte, în ce an suntem?!

El m-a privit rece, ca și cum aș fi fost unul dintre obiectele care se aflau în schit, apoi mi-a spus sec:

– Suntem în văleat 7284...

Și s-a scufundat din nou în psalmodierile sale.

Am calculat imediat în gând, scăzând 5508 ani de la facerea lumii, și am constatat:

– 1776.

1776, 1776, 1776! Nu încetam să repet în sinea mea acest număr ca o înlănțuire de ecouri. Cum? Care? Unde? Când? Ce? De ce?

Am ieșit din bisericuța acoperită cu stuf, aproape că alergam pe ulițele pustii, mi se părea că mă urmărește cineva, dar nu erau decât pașii mei, care răsunau până

departe în singurătatea nopții. Cred că am greșit undeva ceva, rămâne să aflu ce și unde. Cine știe ce carte blestemată deschisese. Și acum plăteam pentru aceasta. Poate acolo, în bibliotecă, răsfoisem (citisem?) o carte într-un alt fel decât ar fi trebuit, de la capăt spre început?, de jos în sus?, răsturnată cu capu-n jos? și așa făcusem ca timpul meu să se scurgă invers precum saliva fătului în laptele din sânul mamei. Să fi fost pedepsit pentru faptul că intrasem pe o ușă pe care n-o mai deschisese nimeni?! Din timp în timp prin timp cu timp fără timp?! Să existe oare un timp pentru oameni și un altul – pentru cele create chiar de ei?! Să existe un timp pentru cititori și un altul – pentru cărți?!

M-am oprit involuntar lângă porțița casei care ar fi trebuit să fie a mea. Același bătrân nesuferit, care semăna parcă și cu mine, răsări din întunericul curții, ca să mă întrebe mânios:

– Pe cine căutați?

– Pe mine, am vrut să-i spun. Dar căutam, de fapt, orașul în care mi-i sortit, poate, să nu mă mai pot întoarce niciodată.

Mergeam – încotro? Spre ce? Unde? Nu știam nici eu. E somn în somn? Vis în vis?

Oare eu sunt cel care ar fi trebuit să fiu? Poate sunt cel care am fost? Sau, cel care va fi?

Am intrat în contratimp? Timpul să fi lunecat viceversa? Să fi ieșit din el? Ce caut într-o vreme care nu este a mea?

Erau întrebări pe care mi le puneam și la care căutam cu febrilitate răspunsuri. Dar, dintr-odată, un gând m-a străluminat brusc: casa cu cărți.

Ea, numai ea era de vină. Și numai ea avea dezlegarea. Eram convins: în timp ce-i citeam, răsfoiam, cercetam volumele, s-a întâmplat ceva, cu mine, cu timpul, cu orașul nostru, cu oamenii lui. Dar ce anume?! Nu știam. Să plec de urgență într-acolo. Numai casa cu cărți mai poate face legătura cu timpul meu, cel de care m-am rătăcit.

Alergai către clădirea dărăpănată și veche. Mi-am făcut drum prin cătină, urcând cu greu până la gemulețul acoperit cu obloane, am smuls barele de fier cu lacătele prinse la capete, am dat la o parte blănile de lemn ale ferestrei, am scos sticla și m-am strecurat înăuntru... Acolo era cald și aceeași lumină tainică inunda încăperea.

Urma să găsesc cartea, dar nu mai știam care e, pe care raft o așezasem, cum arăta, ce e scris în ea... Din acest considerent mi-am spus că ar trebui să le citesc delaolaltă, câte o poliță, câte un perete de cărți,

cercetând pe rând câte un tom, înaintând de la un capăt al sălii uriașe la celălalt. Să le parcurg câte una, mai întâi de la prima până la ultima filă, apoi, din nou, de la ultima filă la cea dintâi. Or, s-ar fi putut ca anume din cauza unei cărți pe care am citit-o, răsfoit-o, trăit-o, trecut-o mai mult sau mai puțin întâmplător prin creierul meu să fi ajuns în acest veac atât de străin...

Trebuia să aștept, scufundat în lecturi, să vină și secolul meu...

- Așteptarea e un dar, cine-l posedă e fericit, credea Lewi, celălalt, pe care-l cunoscusem eu. Și care încă nu se născuse, dar pe care trebuia să-l întâlnesc numaidecât și cât mai curând, ca să-mi explice ce mi s-a întâmplat în magazia de cărți interzise. Luai un tom de pe raft și-l deschisei la întâmplare:

„Gândirea este mișcare...”

Ridicai ochii de pe file și gândii:

„Orice om e o carte în devenire...”

Apoi deschisei cărțoiul la nimereală și citii:

„Orice om e o carte în devenire...”

„De unde știu tot acest text, pe care nu l-am știut niciodată?” m-am întrebat atunci.

„E un text care există în mine sau în carte?” m-am mai întrebat.

Nu-mi dădeam prea bine seama. Era ca și cum eu eram cartea și cartea era eu.

Simțeam în străfunduri o poftă nebună de citire pentru încă cel puțin un mileniu. Cu atâtea cărți în preajmă, tot timpul de care aveam nevoie, știam, va trece repede. Deși cu siguranță există atâtea locuri chiar și-n acest timp răsucit în care încă aș putea fi fericit. Dar locul meu este anume aici, mi-am spus.

Aici, între cărți, ca să aștept să mă nasc.

OMUL CARE ȘI-A VÂNDUT VISURILE

Într-o zi în localitatea noastră a apărut un negustor.

Era un om cu o față ca un cearșaf mototolit, scund și gras, înarmat cu o geantă mare și cu o umbrelă uriașă, deși în părțile noastre nu plouase de mai mulți ani.

S-a oprit în mijlocul satului, și-a șters fruntea grea de transpirație și i-a anunțat pe cei 2-3 bărbați din fața cârciumii:

– Eu sunt negustor. Cumpăr visuri.

Aceștia se uitaseră surâzând unul la altul: ei și le băuseră demult.

– Nu știți cine vinde visuri? i-a întrebat străinul.

Bărbații au strâns din umere. Și-au amintit de cineva care de cum închidea ochii visa numai catastrofe de cale ferată, apoi de o femeie care visa în fiecare noapte un bărbat care, în același timp, o dezbrăca cu o mână și cu alta o îmbrăca, dar nu de visuri de acestea avea nevoie negustorul.

A început să se intereseze ce visează copiii, ce visează băieții și fetele, adolescenții...

Se duse mai întâi la grădiniță, apoi vizită școala, pe urmă trecu și pe la primărie.

A umblat jumătate de zi, dar așa și n-a dat de urma nici unui vis.

– Suntem săraci, îi spuse primarul. Noi nu ne permitem luxul să ne lăsăm prostiți de nădejde, de visuri, de amăgeli spirituale și de alte fleacuri asemănătoare.

În sfârșit, cineva i-a vorbit de un tânăr care, se pare, avea câteva visuri.

Acesta, când negustorul s-a oprit la poartă, încercă emoțiile unui școlar care s-a prezentat nepregătit la examen:

– Visurile mele sunt ale mele, numai ale mele. Sunt cele mai banale. Nu cred că prezintă interes.

– Vinde-mi-le, i-a zis negustorul, fără să știe măcar despre ce fel de visuri este vorba și fără a se mai târgui.

– Pentru ce?

– Eu cumpăr visuri. Felurite visuri. Vrem să schimbăm țara din temelii. Țara noastră are nevoie de visuri, a început să explice negustorul. Lumea trebuie îndreptată. Tu ce faci cu ele? Ele nu țin nici de foame, nici de sete, nici de cald, nici de răcoare...

– Și dacă vi le vând, eu cu ce rămân?!

– Stai, tinere, că n-ai înțeles. Noi doar le achiziționăm, dar de fapt ți le luăm cu împrumut, îți dăm și o recipisă, care îți dă dreptul, când mai aduni ceva bani și forțe pentru a le putea realiza, să ți le răscumperi... Și, subliniez, la același preț...

Tânărul tocmai vroia să-și cumpere un costum, niște cărți, un inel pe care să i-l dăruiască unei fete, o chitară, un bilet de tren până într-un oraș în care intenționa să vadă o statuie, un plic, o ilustrată și încă atâtea alte lucruri care trebuiesc unui june, și până la urmă se învoi...

Acel negustor, despre care se vorbi că era un angajat al puterii, a adunat în acea zi, fără incidente, toate visurile din acea localitate.

Ea rămase fără visuri.

Satul a trăit așa ani de zile, el ara și semăna, sădea pomi și-i aștepta să rodească, secera stufărișurile din preajmă și decojea sălciile bătrâne pentru diverse obiecte artizanale, bea bere și consuma chefali uscați, mânca și dormea, înjura și plângea cu cuvinte nedeslușite, fiind martor la întâmplări cu sens și întâmplări fără sens...

Acel tânăr adună între timp, din truda câmpului și din vânzările roadelor acestuia, experiență, dar și bani, suficienți ca într-o bună zi să-și poată aminti de visurile sale.

Luă trenul și se deplasă în capitală.

Îl căută pe negustor și îl găsi ușor după adresa de pe recipisă.

Chipul comerciantului semăna și acum cu același cearșaf boțit, doar că după ce a șters tot praful dintr-o odaie: era un tuciuriu vesel, ca un om care se știe necesar, doar că veselia lui era forțată.

– Bune ai venit! i-a zis el, descoperindu-și două șiraguri de dinți de aur, pe care nu-i avea atunci când descinsese în localitate. Ai sosit după visuri?! îl întrebă.

– Vreau să mi le răscumpăr. Iată banii, a zis tânărul și a scos din buzunar un șumuiag de bancnote.

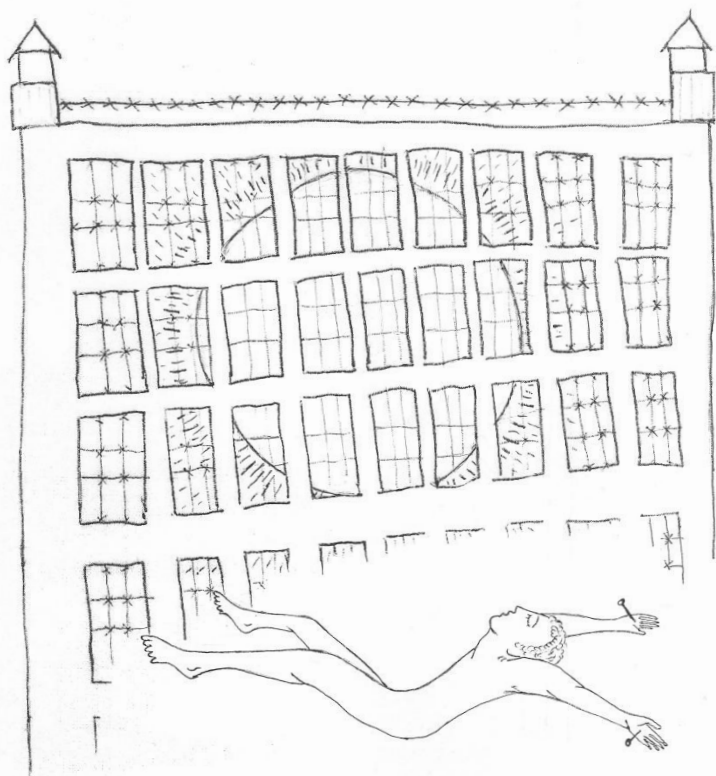
– Pune-le în coșul de colo. Și arată-mi recipisa.

Le lăasă într-un recipient obișnuit pentru gunoi, plin ochi cu hârtii asemănătoare cu cele pe care le obținu în sudoarea frunții.

Negustorul privi chitanța distrat, ca un om care nu știe sau care a uitat să citească, și i-a spus:

– Treci prin porțița din zid, dincolo în curte vei vedea o clădire mare, după numărul din recipisă vei găsi și locul visului tău în armonia acelu edificiu, care e mândria întregii noastre țări. Spune acolo că ți-l dorești înapoi...

Deschise poarta din zid. În curtea largă și pustie văzu o clădire uriașă, fără ferestre, dar cu multe intrări. Era

construită din blocuri mari de beton, pe fiecare dintre ele scriind: „visul nr. ...”, „visul nr. ...”, „visul nr. ...”

Găsi repede bucata de perete cu numărul lui. O umbră de mândrie îi lunecă într-un moment pe chip, dar își dădu imediat seama că blocul său era încleștat între alte blocuri de beton, poate, pentru vecie...

Curtea era pustie.

Făcu înconjurul clădirii. Semăna mai degrabă cu un penitenciar.

Penitenciar?! De ce penitenciar?! Penitenciar din visuri?!

Nu, e imposibil.

Zări în fața uneia dintre intrări un tânăr ca și el, de care se apropie bucuros.

Voi să aflu de la acesta de unde ar putea să-și recupereze ceea ce-i aparține, dar, mai înainte de a deschide gura, acela îl întrebă:

– Și visul tău e aici?!

– Da.

– Bunicul m-a sfătuit atunci demult să nu-mi vând visurile. Nu le ceda altora, mi-a spus, visul tău realizează-l tu, dacă nu dorești ca el să teucidă...

În timpul acesta din clădirea care părea nepăzită ieșiră niște soldați, conduși de un superior, care se interesă plin de amabilitate:

– Nu vă supărați, dumneavoastră sunteți dintre acei care doriți să vă recuperați visurile?

– Da, bâigui unul din ei.

Brusc comandantul se schimbă la față și le strecură cu ferocitate printre dinți:

– Dacă mai spuneți ceva, vă retezăm limbile și vă găurim țeasta cu câte un glonte...

În aceeași clipă, observară în mâinile soldaților care-l însoțeau țevile unor revolve:

– Urmați-ne... Puneți mâinile la ceafă și urmați-ne...

Ușa penitenciarului se deschise larg și ei fură împinși înăuntru, de unde răsunau din beznă zângănit obositor de lanțuri și un suspin înfundat, ca al unor oameni cărora li s-au furat visurile...

MINCIUNA NOASTRĂ CEA DE TOATE ZILELE

În timpurile regimului trecut, B., un disident, a fost tratat de ideile sale cu șocuri electrice.

Nici unul dintre cei care îl îngrijeau în acel spital nu era medic.

Toți, până și infirmierele, aveau grade militare.

Trebuia să li se adreseze conform gradului:

– Tovarășă caporal, administrați-mi, vă rog, un sedativ.

Medicii cu facultate aveau grade de la colonel în sus.

Lipsa de cunoștințe doctoricești se compensa cu tonul poruncitor, cu ajutorul căruia își convingeau bolnavii să urmeze tratamentul:

– Bolnav B., îți ordon să adormi!

Sau:

– Scu-la-reea! Drrepti!!!

Ș.a.m.d.

Rezultatele muncii de însănătoșire a pacienților în acest stabiliment erau spectaculoase.

Pe acestea șefii le raportau săptămânal „sus” (o noțiune plină de mister, de parcă era vorba de Cel de Sus sau de cineva din preajma Acestuia) și se alegeau mereu cu premii bănești.

Iar paznicul de la intrare, care depista mereu bolnavii ce voiau să evadeze pe poarta instituției cu tot cu idei, s-a ales chiar și cu o diplomă de laudă.

Din păcate, aproape toți pacienții care s-au însănătoșit au decedat.

Și, paradoxal, doar suferinzii, care se încăpățâneau să fie bolnavi, mai trăiau.

Dar eforturile medicilor de a-i aduce în rând cu lumea vindecată erau deosebite și corpul medical spera că într-o zi vor ajunge și dâșii în rai.

Despre acestea și încă despre multe altele mi s-a împărtășit B., în toiul uneia dintre revoluțiile care ne îndesiră de la un timp urbea. Când râul de protestatari ajunsese într-o zi în drept cu sediul redacției noastre, el s-a desprins discret de mulțimile care scandau lozinci progubernamentale și s-a furișat în interior.

A pătruns în biroul meu de la parter, s-a uitat descumpănit în părți și mi-a spus cu o voce plină de mister:

– Eu vreau să acord un interviu.

Am pus de o parte textul cu o relatare despre zvâcnetele de ultimă oră ale maselor, pe care îl pregăteam pentru tipar și am inclus reportofonul. B. a început să povestească:

– M-au arestat când trecusem în clasa a zecea și spuneam deschis ce cred despre Marx. Că barba lui e artificială, ca și gândirea. M-au purtat cu trenul câteva luni. Pe urmă m-au coborât într-un lagăr. Atunci ninsese câțiva ani continuu. Mă speriasem când am văzut că nici ziuă nu se mai făcea. Pe urmă m-am dumerit că mă duseseră la Polul Nord, unde e iarnă veșnică, deși întunericul trebuia să cedeze în doi-trei ani, așa știam eu din povestirile ălor umblați. Abia mai apoi am constatat că mă țineau într-un sanatoriu fără geamuri. Mai târziu mi-au permis să revin ca să mă tratez la baștină. Intrarea în țară se făcea prin spitalul de alienați, care avea o misiune: să mă facă să uit totul. Astea pe atunci erau obligatorii.

În spitalul nostru exista o tradiție veche: bolnavul pune „diagnosticul” medicilor care îl tratează. Și viceversa. Cu deosebirea că diagnozele noastre erau mai exacte. Ne respectam reciproc. Ei ni se adresau cu:

– Dom’ profesor, cum vă simțiți?!

Aceasta ne făcea să-i tratăm și pe ei cu aceeași considerație:

– Mulțam, dom’ comandant! Bine.

Câteodată medicul-șef, într-un exces de democrație, convoca bolnavii, ca să se consulte cu ei. El stătea pe un scaun rulant ca pe un tron. Și adormea de fiecare dată exact în momentele când adunarea devenea cea mai gălăgioasă. Când se trezea îi oferea imediat cuvântul papagalului său, care recita poezii simboliste, alcătuite chiar de minunata pasăre, din care mai țin minte câteva versuri:

„Prrost să ffiu, prrost să ffiu,

Darr viiu!!! Darr viuu!”

După recital noi băteam din palme, iar medicul închidea adunarea.

Bolnavii din spitalul nostru, spre deosebire de medici, erau oameni veseli, de multe ori râdeam de niște bancuri pe care le uitaserăm demult sau de întâmplări care își aminteam din când în când de noi.

Astfel se explica și râsul din senin, ba al unuia, ba al altuia în sala de mese sau la vreo adunare oficială.

Colegii mai aveau un defect, care se manifesta doar în timpul ședințelor interminabile: vorbeau cu toții odată și mai tare decât credeau, astfel că ei se auzeau mult mai bine decât cei de la microfoane.

Dar așa ne plăcea nouă să ne distrăm.

Medicii erau triști. Și ca să se debaraseze de melancolia lor, șefii inventau aproape în fiecare zi câte o sărbătoare, în care să petreacă și ei.

Șocurile electrice, trasul din pistol și bățile ce ni le administrau, spre dezamăgirea noastră, nu-i înveseleau deloc.

Cel mai impresionat eram de spiritul de prietenie dintre doctori: dacă unul dintre ei avea o gumă de mestecat, o murseca o vreme, apoi o transmitea altuia și acela – tot așa mai departe, până nu mai rămânea din ea nimic și o lipea de vreun gard, ca s-o găsim noi...

La fel mușcau pe rând din aceeași pâine mucegăită până se săturau.

O dată, când unul dintre medici a aburcat în teiul din fața spitalului să culeagă flori pentru ceai și a refuzat să coboare timp de trei zile, pentru că-i furase cineva scara, ceilalți membri ai colectivului medical au lucrat pentru el prin secții, ca să nu aibă întreruperi de salariu...

De multe ori ne spuneam unul altuia să fim la fel de solidari și să nu ne mai scoatem zahărul cu lingurița unul din ceaiul altuia.

Apoi B. mi-a descris spitalul care era plin cu păsări împăiate gata să zboare. Și de sere în care creșteau ciuperci, pe care nu le consuma nimeni, pentru că erau otrăvitoare din start.

– Acolo aveam impresia că timpul stă pe loc. Până în ziua când am devenit „disident”. Vechea orânduire, când se puse la ordinea zilei să aibă și ea disidenți, începuse să-i caute dintr-o dată prin spitalele de psihiatrie. Mă

evidențiasem prin faptul că niciodată nu eram de acord cu nimic: nici cu mâncarea, nici cu foamea, nici cu tratamentul, nici cu lipsa lui, nici cu iarna, nici cu vara.

Mi s-a propus să fiu disident, adică opozant al regimului – eu care împărtășeam toate ideile lui, tocmai de aceea am ajuns unde am ajuns – urmând să am un comportament conform unor directive venite de sus: să am idei pe care ei să mi le anihileze cu șocuri electrice, să ameninț statul că-l distrug cu calupuri de dinamită pe care le primeam de la Guvern prin poștă, pentru care ei să mă țină la izolator fără hrană, să difuzez manifeste antiguvernamentale, pe care mi le aduceau gata scrise de la minister, eu nu trebuia decât să le strecur dincolo de zidul spitalului prin intermediul paznicului de la poartă, pe care îl mituiam de fiecare dată cu câte o ghindă din stejarul din curte, să primesc din când în când reprezentanții unor organizații de Apărare a Drepturilor Omului sau de la Crucea Roșie Internațională, iar eu să le povestesc cum o iau câteodată într-o parte, iar umbra mea o pornește în direcție opusă.

În zilele imediat următoare mi se aduceau teancuri de ziare străine, în care îmi vedeam fotografia, însoțită de interviuri, unde afirmam că pentru mine libertatea de deplasare e mai scumpă decât viața, că umbrele trecutului trag înapoi societatea care se duce înainte și

alte lucruri ce îmi cădeau tronc la inimă și pe care le învățam pe de rost pentru alte dialoguri.

Începuse să-mi placă rolul acesta, intrasem în joc, acordam interviuri în dreapta și în stânga, inclusiv stejarului din curte, dar și pentru ziarul clandestin de perete pe care noi îl lipeam noaptea peste cel al administrației cu știrea ei.

Cuvântul meu era așteptat și la „conferințele științifice”, pe care noi, pacienții, le organizam săptămânal pentru personalul medical.

La una dintre ele am afirmat între altele că „... vorbirea este tot tăcere”, frază care a fost considerată ofensatoare de către pacienții și medicii ce alcătuiau împreună grupul cuvântătorilor de serviciu. Atunci am fost încarcerat în izolator, ca să mi se scoată cu sila această idee din cap.

Anume acolo, în carceră, unde i se strecura în loc de hrană câte un ziar, B. a descoperit că gardienii și doctorii îi furau lucrările pe care le scria sub pătură, ca să le publice cu numele lor, unii devenind celebri peste noapte și de atunci a început să scrie în gând: a compus patru cărți de cuvântări, trei culegeri de studii, șapte romane, zece drame în versuri și mai multe cicluri de poeme.

– Suspiciunile te fac să fii vrăjmașul tău, zice gânditor. Mă temeam să vorbesc, ca să nu-mi fure cineva

gândurile. Mi s-au șterpelit până acum destule. N-ai să mă crezi, dar e suficient să deschid ziarele și le găsesc cu toptanul. Când dracu' le-am deconspirat?! Se vede căăștia, paznicii, inventaseră ceva, un aparat?!, de citit gândurile. Sau îmi introduceau reportofoane în pernă, ori zidiră aparate de receptare clandestină în perete, pentru când vorbeam prin somn... Ascultă...

Zice și-mi deschide ziarul de azi.

– „... Viața e tot mai grea.” Exact gândul acesta l-am formulat aseară. Am trecut prin el ca un fulger și l-am lăsat baltă ca să-l culeagă alții..., spune îngăduitor.

– Și cum vei proceda?

– Am să le cer drepturi de autor la toți.

– Așa să faci, îl încurajez. Că lumea aceasta prea a luat-o razna. De ce să gândească ea cu gândurile altora?

B. îmi mai mărturisește:

– Și mai află: am mituit o groază de medici, unuia i-am dat paltonul meu încă bun, altuia – un poem neterminat, pe care i-am permis să-l publice cu numele său, o vreme m-am prefăcut chiar și nebun, dar tot nu mi-au dat drumul din spital. Simțeam eu că vin timpuri mari și voiam ca acestea să mă găsească sau în incinta parlamentului sau în casa guvernului... Dar n-a fost chip... Când a început revoluția în țară, am făcut și noi la spital una locală, de catifea, adică pe muțește: am dezarmat medicii, le-am ocupat birourile, cabinetele de gardă,

aparatele de diagnosticare, seringile, ne-am declarat revoluționari și i-am închis în locul nostru în saloanele de tratament forțat, le-am alcătuit fișe medicale, biografii de disidenți ai proaspetei insurecții... Acum umblăm noi cu pistoalele prin saloane...

– De ce?

– Ca să nu fugă. Deși unii dintre ei dau semne evidente de însănătoșire. De-o pildă fostul medic-șef, căruia la revoluție i-am sechestrat biroul și secretara, la o ședință comună a spus: „...Tăcerea este tot vorbire”. L-am pus imediat la zdup, nu pentru că m-a pastișat... Dracu' să-i ia, că dacă ar fi să-i pedepsesc pe toți cei care fură din gândurile mele, ar trebui să fac o închisoare din toată țara... ci pentru că deconspirase liniștea vorbitoare a mai multor pacienți și medici care tăceau solidar ori de câte ori se adunau la un loc și papagalul spitalului îi întreba ce le lipsește.

Zilele trecute am primit o scrisoare de la guvern prin care mi se cerea o dare de seamă. Am scris detaliat câți bolnavi avem și câți medici. Câți sunt pe cale să se însănătoșească, și câți pe cale să se îmbolnăvească. Am mai însoțit cifrele și de o opinie a mea că oamenii sănătoși lăsați în libertate prezintă un pericol pentru societate... pentru societatea noastră alienată... Că noi am putea face mult pentru însănătoșirea ei, cu propunerea

ca toți membrii obștii să treacă, pe rând, prin spitalul nostru, care trebuie lărgit...

Am fost lăudat de guvern și invitat să-mi dezvolt viziunea la o ședință a acestuia. Le-am propus să facem dezbateră în deplasare, la instituția noastră... Numai dacă n-o izbucni între timp altă harababură, pentru că am văzut lumea în stradă cum se foiește... Și atunci, Doamne ferește, s-ar putea să se întoarcă fostul medicșef în biroul său și la secretara sa, iar eu – în salonul meu și la antidepresivele mele... Și n-o să mai aibă cine prelua și dezvolta ideile avansate, de care voi fi tratat în continuare cu șocuri electrice și cu zile de izolator. De aceea am trecut azi pe la ziar, ca să fac un îndemn tuturor celor care știu să citească: revoluția trebuie apărată! Libertad o muerte! cum a zis Che. Al dracu', că altcumva nici nu mai avem cum.

Mi-a zis B., apoi brusc alarmat de ceva a ieșit pe geamul deschis direct în stradă, amestecându-se printre trecători.

Iar afară noua revoluție căpăta proporții, tot mai impresionante.

TRENUL SPRE PARADIS PLEACĂ LA TIMP

Frica... precum un glonte de foc aceasta pătrunse în creierul lui, explodând în mii de schije.

Atunci ieșiseră din camerele lor, cu ochi cârpiți de somn, și cele două odrasle, de la o vreme participanți tot mai activi ai scandalurilor dintre părinți – băiatul, amenințându-l cu pumnul său mare cât capul, și fata – cu vorbe amare („Cât ai să-ți mai bați joc de noi?!” etc.), iar domnul Evlampie P. a avut impresia clară că aude ticăitul cu ritm de ceas al unei bombe gata să explodeze și să arunce cartierul în aer...

Și totul a pornit de la faptul că nu avea somn. Afară mai era întuneric. A intrat în bucătărie și s-a așezat pe unul dintre scaune fără să aprindă lumina. Atunci a dat peste el, trezită din somn de cine știe ce năzărire, consoarta lui, care l-a găsit unde nu se aștepta. De ani buni pusă pe ceartă, ea își desfășură și acum același repertoriu de impute („Mi-ai distrus viața, nenorocitul!

Treizeci de ani ți-am suportat mârلăniile!”). Se auzea doar vocea ei, care trezise nu o dată tot blocul, însă, la un moment dat, când i-a reproșat că a tăcut toată viața ca un mormoloc, iar el a protestat abia auzit („Nu-i adevărat!”), femeia și-a ieșit din fire cu totul („De ce mă contrazici?! Doar știi că n-ai niciodată dreptate!”).

Asta o știa. Era unicul lucru de care nu se îndoise încă până atunci.

Când băiatul își înfipse-n el ochii îndârjiți („Am să te pisez ca pe un cățel de usturoi!”), iar fata își dădu și ea drumul la gură („Uite cum vrei mata cu tot dinadinsul să fii troznit!”), el încercă să le dovedească dreptatea lui: „Nu e așa...”, „Măi copii...”, ca și cum ar fi vrut să expulzeze un os de pește care i se oprise în gât și nu reușea..

Atunci sări de pe scaun, zbură în antreu, își îmbracă din fugă sacoul peste pijama, aproape smulse pălăria din cui și ieși glonț din casa lui, ce-i deveni și ea – sentiment pe care nu putea să-l explice – brusc ostilă, cu toate lucrurile din interior.

Afară mai era noapte. De sus picura încet. Hoinări o vreme prin ploaie, pe străzile luminate numai de licărul stropilor mărunți. Întunericul mirosea a toamnă.

Eliberat de povara spaimei, se simți învăluit de o bucurie lașă.

Cum de s-a ajuns la această ură oarbă?! De ce s-au întâmplat cele ce s-au întâmplat?! Cine e de vină?! Oare numai el?! Cu tăcerea lui, cu muțenia lui, care poate scoate din sărite și un cuier, cum i-a spus o dată madama?!

Erau întrebări ce-l frământau și pe care le punea mereu, după fiecare conflict, fără să găsească vreun răspuns.

Voi să intre undeva să se încălzească.

La un moment dat se pomeni pe peronul gării. Deși orașelul lor avea gară, nu se urcase niciodată în vreun tren. Nu fusese curios. Și-apoi nici nu avuse unde să se ducă. Și nici de ce.

Intră în sala de așteptare. Ea era goală.

Abia atunci văzu că avea pijamaua pe el și că – în grabă mare – își puse, din încălțăminte aruncată în dezordine lângă ușă, pe un picior – un pantof de-al său, iar pe celălalt – un pantof de-al băiatului lui.

S-a oprit în fața ghișeului pentru bilete.

Dincolo, o femeie între două vârste îi surâse blând, cu aerul că-l aștepta anume pe el.

Mașinal își introduse mâinile în buzunarele sacoului și adună tot mărunțișul pe care-l găsi. „Un bilet, vă rog.” „Unde?” întrebă doamna. El o privi mirat și-i spuse: „Oriunde.” Și cu adevărat îi era totuna unde să plece,

doar să plece, numai să plece cât mai repede și cât mai departe de acest loc care-l ura și pe care, s-a surprins dânsul, îl ura la rându-i.

Ea a pus deoparte mărunțișul fără să-l numere, apoi i-a completat un bilet, pe care i l-a înmânat: „Trenul pleacă de la linia a patra peste cinci minute. Grăbiți-vă!”

Ce noroc! Iată că-i merse și lui, pentru prima dată de când se ține minte! Reușise! Ar fi putut, dacă se mai reținea cu plimbarea prin ploaie, să scape poate trenul vieții sale!

A trecut prin tamburul unui accelerat care staționa pe linia întâi, apoi peste o altă linie, pe care stătea un rapid și încă peste una, unde aștepta un marfar. În sfârșit ajunse la trenul său: o locomotivă veche cu aburi, de care era atașat un singur vagon. Urcat în tren, ceea ce-l miră cel mai mult a fost să constate că dânsul era unicul pasager.

Așteptă cu nerăbdare ca trenul să pornească. Își alese un scaun, se așează pe el și începu să se hâțâne înainte și înapoi cu nerăbdarea unui copil.

În sfârșit trenul fluieră scurt și se urni din loc pufăind greoi.

Apoi viteza îi crescă.

Lăsa în urma lui gări, orașe, sate, râuri, poduri, păduri, care piereau ca în fum.

„Trenul te duce unde vrei tu, nu unde vrea el,” își aminti cu satisfacție Evlampie P. o vorbă pe care o auzise prin orășel.

Pe neașteptate, de după culme răsări soarele. O lumină fărâmicioasă scăpără în sticla ferestrei. Era o lumină tulbure și aspră, ca cele de după ploii, care-i zgâria retina, făcând-o să lăcrimeze.

„Și totuși ce frumoasă e viața. Dacă oamenii n-ar face-o urâtă, ar fi minunată. Ea merită să fie trăită. Mai ales dacă nu ți-o trăiești cu porția. De la o ceartă la alta. Sau de la o împăcare la alta.”

Nu și-a dorit de la viață nimic altceva decât ceea ce-și dorește toată lumea: o familie, niște copii, un serviciu și multă-multă pace. Avuse de toate: o casă, o familie, doi copii, un serviciu și doar pace mai puțină. Viața lui a semănat și ea cu un tren ce și-a avut o direcție în care l-a tot dus fără ca el să întrebe dacă e cea pe care și-ar fi dorit-o sau măcar până unde ar fi vrut să ajungă.

Îi era bine în tren. Trăia ceva ce nu mai trăise până atunci. Își dorea ca această trăsură cu aburi să nu mai oprească niciodată sau – să ajungă până la stația lui, care o fi aceea, cât mai târziu.

În vagon era cald. Se simți moleșit și ațipi. Poate pentru o clipă doar. Era ca și cum adormise pe una dintre băncile din parcul de lângă casă, unde zăbovi nu o dată

după ciondănelile cu ai săi. Când își reveni și întredeschise ochii, tresări: în fața lui, pe bancheta de vizavi, ședea zâmbind larg un bărbat în uniformă de controlor de bilete. Se vede că-l așteptase să se trezească.

– Vă rog să mă iertați, bâigui el cu o învălmășeală în priviri cum au de obicei oamenii brusc treziți din somn și-i întinse biletul.

Prezența controlorului l-a înviorat ca o sorbitură de cafea de dimineață. S-a bucurat că are cu cine schimba o vorbă și, cât timp acela îi luă fără grabă tichetul, îl cercetă atent pe o parte și pe alta, îl scrută îndelung așezându-l în lumina geamului, apoi i-l compostă – el se descătușă: „Ce zi minunată, nu-i așa?! Nici n-ai zice că e sfârșit de toamnă. Dar se așteaptă și ploi. Au promis cei de la meteo. Deși nu întotdeauna se țin de cuvânt. Și-apoi nici nu e bine să te pui cu natura. Uitați-vă, eu o dată...”

Mai voise să-l întrebe până unde pleacă trenul, care e stația terminus, dacă se permite în tren să nu fumeze, cât staționează la prima, dar... după ce controlorul îi înapoie biletul cu același zâmbet larg, cât toată fața, Evlampie P. pricepu că acela e surdomut.

Controlorul plecă în direcția locomotivei, iar el prinse să viseze. Pentru el ceea ce nu i s-a întâmplat în viața sa a fost dintotdeauna mai interesant decât cele

care i s-au întâmpat. Își imagină: „Ce frumos ar fi când mă întorc acasă, toți ai mei să-mi iasă în prag și să-mi ceară iertare. Atunci m-aș așeza eu în genunchi în fața lor și i-aș ierta pe toți: și pe gură-spartă de soață-mea, și pe căplăugul de fiu' mi-o, care la cei 28 de ani ai săi încă nu s-a despărțit de praștie, și pe năsoasa de fiică-mea, pe care n-o ia nimeni de nevastă, pentru că seamănă cu maică-sa... Ehe, dacă mi-ar fi semănat mie, visa dânsul, altul ar fi fost norocul ei.”

Cât de nostimi i-au rămas în memorie de pe când erau mici! Își aminti cum îi ducea în cârcă, cum se juca cu ei „de-a vardistul”, cum îi adormea cu povești pe care le născocea chiar dânsul, toate triste ca și viața lui.

După ce termina un vis, îl relua de la capăt: „Cât de neprihăniți erau!..”

Dar, peste un timp, ciorba în casa lui se revărsa mereu peste marginile oalei ca lava unui vulcan ce erupe.

Și paharele crăpau, de cum le atingea cu buzele, așa din senin.

„Ești plin de păcate,” îi zicea soața. Iar el căuta și găsea mereu diferite pretexte ca să iasă din casă. Frecvența serile un cerc de istorie a amneziei, ca și cum ar fi vrut să afle ce trebuie să facă pentru ca să se uite pe sine, iar diminețile alerga prin parc, parcă, mai degrabă, ar fi voit să fugă de el însuși.

Se împăcase cel mai bine cu câinele. Era cel mai „omenos” dintre toți, așa-i spusese o dată la o supărare. Dar și acela l-a părăsit. A ieșit într-o zi din casă și nu s-a mai întors.

Își vedea zilele ca niște năluci.

Niciodată nu se întrebase dacă o astfel de viață e frumoasă sau e urâtă, cu sentimentul că ea face parte dintr-un plan ceresc, pe care e cel mai bine să nu-l cercetezi.

După alte câteva ore controlorul se mai apropie o dată de el.

„Vă rog, vă rog,” îi zise Evlampie P. „Fiecare să-și facă datoria. Doar oameni suntem.”

„Nașul” îi zâmbi și de data asta, îi pipăi cu niște degete boante tichetul și când găsi locul perforat, îi mai adăugă o gaură, îl salută cu degetul la chipiu și se îndepărtă în direcția locomotivei.

„Ce domn amabil!” se gândi el. Dacă ar fi fost toți oamenii ca el, n-ar mai fi gălceavă în lume. Privirile lui sincere spun mai mult decât niște cuvinte – banalități de cele de care fac schimb oamenii când n-au ce spune: „Ce faci?” „Bine.” Când nu e bine deloc. „Cum se simte soția?” „Bine.” Când de fapt, dracu’ s-o ia, că nu-l interesează defel.

De la o vreme nu se mai zăresc nici localități, nici gări. Păduricea de lângă calea ferată devenise pădure. Iar pădurea se făcuse mai deasă și mai înaltă. Arborii intrați în toamnă, aveau frunze de toate culorile curcubeului. Sunt copaci bătrâni, de-o seamă cu el, poate și mai în vârstă.

Soarele e mult deasupra pădurilor.

Apoi cerul se acoperă de nori. Unii plutesc pe jos, încâlcindu-se cu aburii deși pe care-i scoate locomotiva.

La un moment dat trenul încetini aproape cu totul.

Evlampie P. coborî geamul vagonului, își scoase capul afară să tragă în piept aerul sărat de pădure și închise ochii îmbătat de plăcere, cu gândul la vacanță, la prima lui vacanță din viață, care, era convins, urma să înceapă la capătul acestui drum.

Când deschise ochii văzu cum între traversele din față creșteau ierburi înalte, arbuști, copăcei, peste care locomotiva își făcea loc cu greu, îndoindu-i, culcându-i la pământ: se vede că nu mai trecuse de mult un tren pe această cale ferată. Vântul sufla blând, clătinând copacii subțiri și buruienile uscate din alți ani.

Apoi copacii care creșteau sălbăticiți între cele două linii se îndesiră și mai mult, avându-și tulpinile ceva mai groase și mai săltate către cer.

Trenul gâfâia ca de-o povară grea.

„Ce face direcția căilor ferate?! A avut dreptate presa să scrie că ea a dus mereu lipsă de gospodari,” constată Evlampie P.

Dintr-odată trenul opri.

„Să fi sosit?” se întrebă el.

Ba nu! Se aflau la mijlocul unei păduri și nu se zărea nicio gară.

Scoase din nou capul pe geamul trenului să știe ce s-a întâmplat. Îl văzu atunci pe controlor, probabil tot dânsul era și mașinist, cum coborî din locomotivă înarmat cu o toporișcă și prinse să doboare cu ea copacii tot mai groși și mai înalți, care creșteau alandala între șine.

Făcu un fel de pârtie de vreo zece-douăzeci de metri, apoi urcă, locomotiva porni din loc, dar după ce parcurse cei zece-douăzeci de metri, opri din nou, surdomutul mai coborî o dată și se puse pe tăiat cu aceeași îndârjire arboretul, pe care-l arunca în tufișurile ce străjuiau de-o parte și de alta a căii ferate, pentru ca locomotiva să poată pleca mai departe.

Lui Evlampie P. îi trecu prin gând să-i ofere ajutorul, dar imediat se răzgândi: fiecare să-și facă datoria, unul – cu tăiatul, altul, el – cu cheltuielile pentru bilet.

Acest ritual, cu retezatul tulpinilor care creșteau tot mai multe între cele două șine de fier, se mai repetă de câteva ori.

În sfârșit trenul ajunsese în drept cu o gară.

Era o clădire scundă, cu geamuri mari, cu pereți și acoperiș din scândură. În jurul ei creștea o pădure bătrână. Era ca un basm...

Sirena fluieră prelung și, slobozind un nor de aburi în care dispăru și reapăru în aceeași clipă, locomotiva se opri.

Controlorul deschise larg ușa dinspre peron – gara avea și un mic peron – îi zâmbi larg și-i făcu un semn care ar fi trebuit să însemne „Gata, am ajuns!”

„Am sosit?” îl întrebă Evlampie P. și, fără să aștepte un răspuns, se grăbi să coboare și pentru dezmoțirea oaselor după atâta stat țeapăn pe scaun.

Soarele mai era sus pe cer. „Ziua aceasta, constată dânsul, a ținut mult de tot, poate chiar douăzeci și patru de ore și soarele tot nu se hotărăște să apună.”

Între timp, locomotiva – ca un împingător care mână un șlep golit pe apa unui râu – porni în direcție inversă, împingând din urmă unicul vagon.

„Se duce după alți pasageri,” visă Evlampie P.

Gara era pustie. Ea avea și o sală de așteptare. Să bucură că va avea unde să aștepte. Ce? Nu știa nici el. Dar

toată viața lui i-a fost ca o sală de așteptare. Dar ea, zgârcita, aproape niciodată nu i-a trimis ceva care să-l bucure. Afară, poate de această călătorie superbă.

Înăuntru erau mai multe scaune lungi. Se așeză întâi pe unul, apoi pe altul. Toate scârțâiau din încheieturi. „Ce zi minunată am avut. E bine să mai ieși, așa din când în când, din casă. Păcat că am descoperit atât e târziu ce mare lucru înseamnă un tren,” își mai spuse.

Oboseala îl ajunse. Se lungi pe una dintre bănci și-și puse pălăria sub cap.

Să strădui să nu se gândească la nimic. Să nu-și amintească nimic, să nu viseze nimic.

Era sigur că va dormi un somn liniștit, poate pentru prima oară în viața lui.

AL TREISPREZECELEA APOSTOL

Auzise despre El de la mai multă lume. L-a căutat prin toată Țara Iudeii, prin Galileea și Samaria. Și l-a găsit pe o vale numită a Sihemului, profetind mulțimilor:

– Oricine iubește cunoaște pe Dumnezeu. Nu obosiți să faceți bine! Își îndemna El ucenicii.

Se strecură printre aceștia, cei mai mulți — tineri cu mustață abia mijită ca și el, sorbindu-i fiecare cuvânt.

Tocmai sosise din Iudeea, unde lucrarea Lui adusese puține roade.

Venise la ai Săi și ai Săi nu L-au primit. Fusese certat de preoți și puțini oameni înțelegeau conținutul spuselor Lui.

Se oprise să se odihnească sub un măslin pe jumătate uscat de pe o colină semănată cu pietre. Era flămând și setos. Oboseala i se citea pe chip și hainele îi erau prăfuite după drumul cel lung prin pustie.

Când unul dintre ucenici îl mai întrebă ceva de viața cea veșnică, el se prefăcu că nu aude întrebarea. Tăcea. Atunci se dădu mai aproape de Dânsul. Se temu să nu-l

întrerupă din legătura Lui cu cerul. Dar a decis că anume acum trebuie să-i mărturisească dorința.

– Învățătorule! Îngenunche în fața Lui. Lasă-mă să fiu și eu unul dintre apostolii Tăi. Sunt gata să fac pentru Tine tot ce-mi vei cere.

Iisus privi către el cu blândețe nesfârșită. A simțit atunci cum i se umple sufletul său cu o lumină cerească.

– Doamne, ce pot face eu pentru Tine?! îl întrebă el pe Dumnezeu.

Mântuitorul îi arată o cană de lut cu mânerul roșu care zăcea uscată la picioarele Sale și-i zise:

– Du-te și-mi adu o cană cu apă de la o fântână care se află aici, pe vale. Pentru că mi-i sete.

Înșfăcă pe dată fericit cana și alergă în Valea Sihemului ce se întindea la poalele acelei coline joase.

Când ajunse la fântână, văzu o femeie care se căznea să-și așeze vasul greu cu apă pe creștet, după obiceiul samaritenelor. Iudeii și samaritenii erau în mare vrăjmașie, de aceea se întoarse cu spatele către ea atunci când își umplu cana cu apă. Dar o auzi suspinând și își aminti pe dată cuvintele Mântuitorului: „Faceți bine și vrăjmașilor voștri”.

– De ce oftezi, femeie? o întrebă.

Ea-l privi cu ochi înlăcrimați și-i povesti de un mare necaz care dădu peste ea: unul dintre pereții casei i se prăbuși chiar în dimineața acelei zile, și acum se teme că, dacă nu va reuși până la căderea întunericului să-l

rezidească, fiarele din pustie vor pătrunde la noapte în căsuța ei.

Luă într-o mână vasul femeii și i-l duse până la locaș.

Acolo lăsă cana cu mâner într-un par și îi ajută să pună pietrele la loc și să le închege cu lut. Apoi se duse cu ea și culese alte pietre de pe un deal stâncos, ca să întărească și ceilalți pereți. Zidul care împrejmuia ograda trebuia refăcut și el. În tot acest timp îi vorbi de învățătura minunată a Mântuitorului, singura care poate să aline cu adevărat și foamea și setea. Pentru că izvoarele de pe Valea Sihemului vor seca, dar Iisus este viața care nu seacă.

Îi arătă fântâna din preajmă plină ochi cu apă răcoroasă zicându-i:

– Oricui bea apă din apa aceasta îi va fi iarăși sete. Dar oricui bea din apa pe care i-o va da Mântuitorul, în veac nu-i va fi sete...

Ea se arată uimită. Nu auzise până atunci de Mântuitor. Și el îl vorbi până târziu de viața veșnică și de apa vie pe care i-o dă Acesta fiecărui muritor. Apoi când se făcu întuneric, cum fiarele pustiei ieșeau odată cu lăsarea nopții din culcușurile lor, femeia îi propuse să doarmă pe un pat de lut din casa ei.

Se trezi când se îngâna întunericul cu lumina și continuă să-i vorbească despre Iisus. Simțea cum îi trezise interesul și dorința acelei femei după darul de care vorbea.

– Cum să fac și eu rost de această apă ca să nu-mi fie sete și să nu mai caut fântâna din Valea Sihemului? întrebă ea naivă.

Apoi prinse și dânsa să întoarcă paginile vieții sale și să-i spună ce viață searbădă a avut până atunci.

În timp ce-i ajuta să coacă lipii pe vatra cuptorului, să scoată rădăcinile unui măslin uscat din ogradă și să frământa lutul cu care-și lipea casa, el îi descoperea tainele învățăturilor Lui.

Vedea cum cuvintele rostite deșteptau conștiința femeii și se simțea ca un adevărat apostol al lui Iisus, cu deosebirea că aceia cuvântau în fața unor mulțimi, iar el cuvânta în fața acestei samaritene.

–Nu după pâine și apă, ci după adevăr e înfometat și însetat omul. „Să faceți bine”, ne îndeamnă învățătorul. Facerea de bine este viață pentru suflet..

Ea n-auzise niciodată asemenea lucruri nici de la preoții poporului și nici de la alți samariteni sau iudei.

– Nu cumva acesta este Mesia așteptat de atâta vreme? a întrebat ea.

– El este Acela, i-a confirmat dânsul.

Femeia era capabilă să înțeleagă. Și el se bucură. Apa vieții, viața spirituală pe care Hristos o dă fiecărui suflet însetat, a început să țâșnească în inima ei. Simțea cum Duhul Domnului lucra într-însa.

Ea știa să asculte. Și-n timp ce-i ajuta să curețe grădina de pietre, să frământa lutul și să-l înșire pe

pereți, să acopere staulul pentru cele câteva capre ale ei, să-i așeze războiul de țesut, să adune lemne de foc, să secere grâul din lan, să culeagă rădăcinile comestibile care creșteau în crăpăturile pietrelor din preajmă, descoperirea cum sufletul acelei samaritene se înnoiește. În inima ei încolțea credința. Iar lui, pentru cele câteva cuvinte pe care le auzi din gura Mântuitorului, bănuie că-i va trebui o viață ca să le explice tâlcul până la capăt.

Trecu mai mult timp de când o cunosc pe acea femeie necăjită. Într-o după amiază se așeză, obosit, pe pragul casei, își trecu degetele prin barba lui căruntă și rară, răsfirând-o gânditor, admiră măslinii pe care-i sădi cu acea femeie și care erau doldora de rod, sub care se jucau doi băieței și două fetițe – erau copiii lui și ai acelei femei – când dintr-odată zări într-un par o cană de lut cu mâner roșu...

– Vai! își zise el. Mântuitorul s-o fi săturat probabil să mă aștepte acolo sub măslin să-i duc cana cu apă, ca să-și poată potoli setea...

Și-atunci se ridică iute de pe prag, scoase cana de lut cu mâner roșu din par și cu ea în mână porni să alerge către fântâna din Valea Sihemului, cea cu apă răcoroasă și limpede ca lacrima...

VAMEȘUL

Într-o zi, pe la scăpătatul soarelui, dinspre câmpia Ierihonului s-a arătat un pâlc de oameni, plini de praf și oboșiți de drum lung. În fruntea acestora pășea, vorbindu-le, Iisus din Nazaret, un profet din Galileea, despre care lumea povestea că făcuse orbi să vadă, surzi să audă, betegi să meargă, a scos draci din unii oameni și a înviat morți.

Când s-a apropiat de gardul meu de lut, am ieșit în dreptul porții și am zis:

– Învățătorule, aș vrea să Te rog să onorezi și casa mea. Și ucenicii Tăi sunt sleiți de puteri și li-s obosite picioarele. Voi avea pâine și băutură și pentru ei. Ograda mea e-ncăpătoare, ajunge loc pentru toți.

Ucenicii Învățătorului așteptau să audă ce va zice El. Casa unui vameș era considerată blestemată, iar noi, vameșii, eram numiți de către ei păcătoșii păcătoșilor.

Iisus s-a uitat în ochii mei și a zis:

– Mai înainte de a ne deschide porțile ogrăzii tale, văd larg deschise ușile inimii tale. Pacea să fie peste casa aceasta.

Am făcut pe dată semn celor din casa mea și degrabă mesele au fost umplute cu de toate. Ulcioarele pline au fost scoase de la umbră la lumină și cănila umplute.

Pâinea a fost ruptă în bucăți și pusă pe masă, peștii așezați pe tipsii, ca și zarzavaturile, legumele și fructele...

Dar de cum ne-am așezat la masă, vecinul de peste perete, pe care n-aș vrea să-l numesc frate, deși am avut aceeași părinți – fire pizmăreață și rea – a prins să-și bată femeile și copiii, ca să ne strice, cu țipetele lor, petrecerea.

– Nu e pentru prima dată, Filozofule, i-am zis. Nu le acorda nici o atenție. Dincolo de acest perete locuiește un om care a fost odinioară fratele meu. Dar care pentru mine a murit în ziua când mi-au răposat părinții și dânsul a vrut să mă fure de tot ce mi-au lăsat ei. Când mi-e bine mie, lui i se face rău. E drept că și eu, atunci când are vreo sărbătoare, pun copiii să-i împroaște din întuneric mesele cu băligar uscat.

– Nu trebuie să-l urăști, mi-a spus Nazarineanul. Pentru că cel care locuiește dincolo de perete este un alt tu însuși. Și Eu sunt un alt tu însuși. De ce te-ai uri pe tine însuși?! Răbdă. Și dacă vei răbda, cel de dincolo de zid se va răzgândi într-o zi să te mai urască și va veni chiar el

să-ți ceară iertare. Îți spun: iubește-l pe aproapele tău ca pe tine însuți...

– Vorbești frumos, Învățătorule, dar nu înțeleg ce spui. De ce l-aș iubi ca pe mine însumi pe cel care mă urăște de moarte?! Chiar săptămâna trecută mi-a furat două capre. Cum să-i iert răul pe care mi l-a făcut, fără să mă umilesc?! Doar e scris: „Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte”...

– Dar vă zic vouă să faceți bine dușmanilor voștri și pe cei care vă fac rău să-i blagosloviți. Pentru că numai cei slabi se răzbună. Iar răzbunarea naște răzbunare, și răul naște rău. Iertați și veți fi tari. Bunătatea este putere. Dacă el ți-a furat două capre, mai dă-i două... Și dacă ți-a luat mantia, dăruiește-i și cămașa.... Dacă fratele tău păcătuiește împotriva ta de șapte ori pe zi, de șapte ori să-l ierți. Du-te acum la el, cere-ți iertare, și invită-l la masa noastră, arată-te bucuros, și el se va îmblânzi...

Am vrut să-I spun: „Pentru ce să-mi cer iertare de la fratele și dușmanul meu?! Pentru că m-a lipsit de toată averea pe care mi-a lăsat-o tatăl meu drept moștenire, pentru că mi-a furat caprele mele și când aude numele meu scuiă mânios?!”, dar am privit în ochii Lui și m-am supus.

Am bătut tremurând la ușa dușmanului meu și l-am văzut: cu mutra schimonosită de ură, cu ochii injectați de sânge, cu spume la gură, ținea în mână o toporișcă cu a

cărei coadă își bătea odraslele; când m-a văzut a vrut să urla de mânie, dar n-a avut când, pentru că eu am căzut pe dată în genunchi și i-am zis:

– Iartă-mă, frate, căci am greșit mult în fața ta... Iartă-mă pentru că ți-am făcut rău destul și tu m-ai răbdat... Iar în semn de împăcare te rog să-mi faci cinstea pășind pragul casei mele și să vii la masa noastră, pe care a onorat-o cu prezența Sa și Iisus, profetul din Nazaret...

Înjurătura i-a înghețat pe buze și, de uimire, fratele meu mai mic a scăpat toporișca în praf, a îngenuncheat și el înaintea mea, m-a cuprins pe după umere, și a început dintr-o dată să strige, umilit:

– Fiii mei și nepoții mei și voi, femeilor, veniți degrabă, că s-a găsit fratele meu, cel pe care nu l-am mai văzut de la moartea părinților noștri... Credeam că a murit demult și iată-l, priviți-l, stă în fața noastră, aici, viu și nevătămat...

Și îndată s-a umplut ograda cu femei și copii, care se uitau speriați la noi și pe care îi vedeam pentru prima dată, deși locuiam dincolo de peretele de nuiiele al casei părinților noștri despărțită în două...

Când am ridicat ochii, am văzut că fratele meu era cărunt și bătrân, iar femeile din casa lui – niște babe neputincioase și cei pe care-i credeam copiii lui ușernici erau nepoții acestuia...

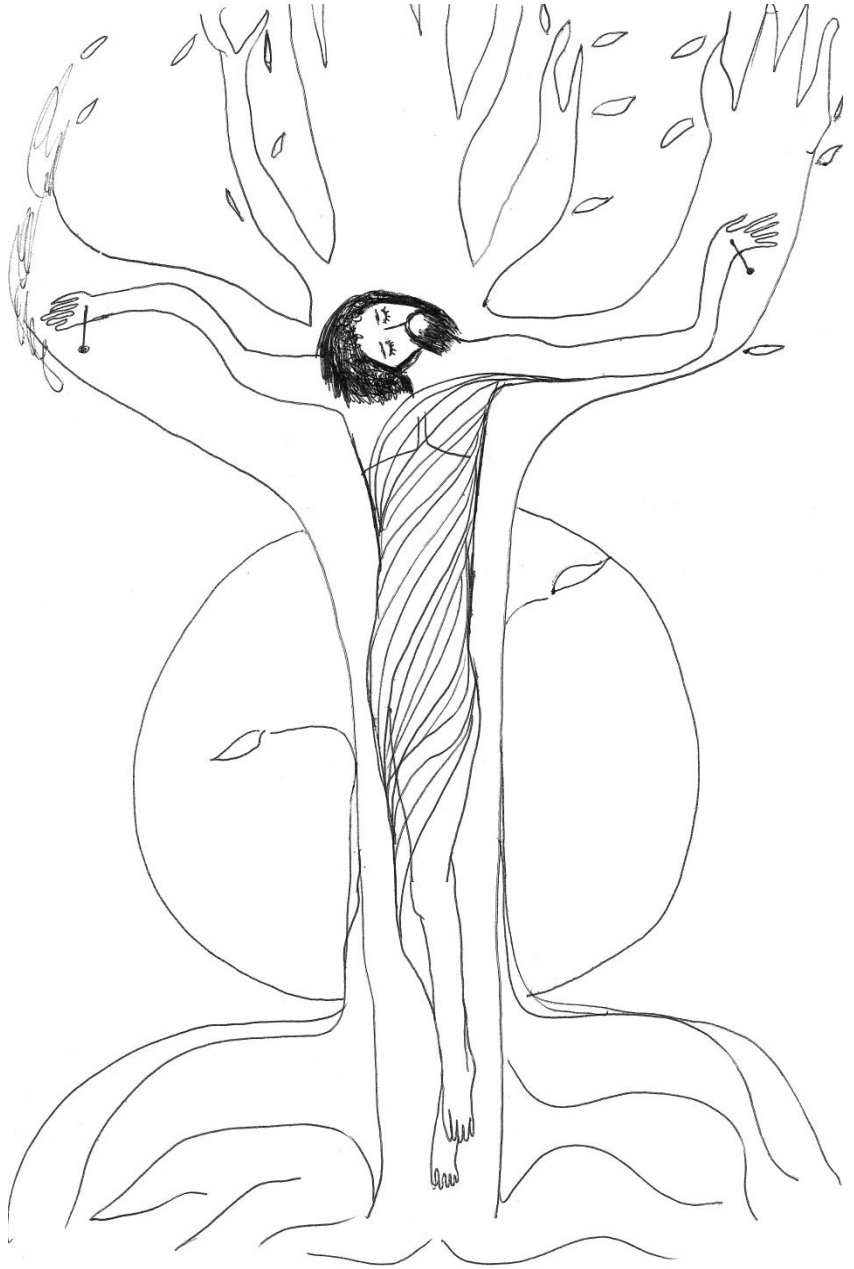
Când am intrat cuprinși în odaia cu mese, cel mai mult s-a bucurat Învățătorul, care ne-a așezat alături de El. A pus mâna pe umărul meu și a zis:

– Un om avea doi fii. Unul dintre ei și-a luat partea de avere și a plecat de acasă. După ce a cheltuit-o s-a întors la tatăl său, rugându-l: „Fă-mă ca pe unul din argații tăi”. Tatăl l-a sărutat și a poruncit robilor săi: „Aduceți repede haina cea mai bună, aduceți vițelul cel îngrășat, tăiați-l, ca să ne veselim!”

Fiul cel mare era la ogor. Când a venit și a găsit casa plină de muzică și jocuri, i-a zis plin de mânie tatălui său: „Iată, eu îți slujesc ca un rob de atâția ani, și mie niciodată nu mi-ai dat măcar un ied să mă veselesc cu prietenii mei, iar acestui fiu al tău, care ți-a cheltuit averea cu femeile desfrânate i-ai tăiat vițelul cel mai gras.”

„Fiule, i-a zis tatăl, tu întotdeauna ești cu mine, și tot ce am eu este al tău. Dar trebuie să ne veselim și să ne bucurăm, pentru că acest frate al tău era mort, și a înviat, era pierdut și a fost găsit.”

El vorbea, iar eu cu fratele meu mai mult plângeam, de parcă nici nu ne aflam acolo. Era și asta o minune, egală cu cele de întoarcere a văzului pentru orbi sau a graiului pentru cei muți, că-mi ajutase să-mi regăsesc fratele, care locuia dincolo de perete, după ce nu ne mai vorbiserăm vreme de peste douăzeci de ani...

După ce s-au odihnit în casa mea, El și ucenicii Lui au plecat a doua zi mai departe, urmându-și drumul.

Am auzit după aceea multe despre El, iar înaintea Paștilor am lăsat turmele de capre și toată gospodăria mea în grija fratelui meu și m-am dus la Ierusalim, după obiceiul nostru. Și acolo L-am văzut a doua oară pe profetul din Nazaret.

Îl duceau între soldați, ca pe un fur. Îl despuiaseră de haine, iar pe creștet îi puseseră o coroană de măcăciuni. „De ce?”, am întrebat. „Pentru că se crede regele nostru, al iudeilor” mi-a spus cineva.

El a fost scuipat și biciuit de față cu mulțimile, fiind învinuit că dorea o împărăție în care El să fie rege. Pe când El dorea o împărăție în care toți să fie regi.

I-au așezat pe umeri o cruce de plop, îngreuiată de ploile iernii, crucea pe care urma să fie răstignit.

Ostașii romani nu ne-au dat voie să ne apropiem prea mult de locul răstignirii. Dar când I s-au bătut cuiele în carne, am țipat de durere, și atunci mi-am amintit de vorbele Lui: „Și Eu sunt un alt tu însuși.” Simțeam că mor, de parcă eram răstigniți împreună și urma să murim odată. Apoi când a fost ridicat pe cruce, sus, privirile ni s-au întâlnit. Iar în privirea Lui n-am văzut decât compătimire pentru noi toți, și pentru cei care L-au batjocorit, și pentru cei care Îl urmaseră la locul supliciului Său..

Am început să plâng neogoit acolo, pe Dealul Căpățânii. El s-a uitat la mine cu multă și nesfârșită milă, ca atunci în casa mea, când Îi spuseseam că-mi murise fratele meu de sânge, și în acea clipă mâna Lui dreaptă a zvacnit, ca pentru a mă mângâia, dar cunile bătute în ea nu I-au mai dat voie să o facă...

MOȘ FRASIN

Era o noapte de vară.

Morile de vânt măcinau pe dealurile satului iluzii.

Ciocănitorile băteau de zor piroane în arborii mai bătrâni.

Și luna răsărea dintr-o țeavă de tun. Țigani furau, la lumina ei, șinele de sub mărfare și făceau din ele potcoave. Moș Frasin, veteran al războiului dintre unii și ceilalți, mi se destăinuise atunci cu glasul lui uscat:

– Am ascuns în pământ acum zece sau douăzeci de ani un poloboc, mare cât un vapor, cu vin aburos, de busuioacă, pentru înmormântare, dar am uitat unde... Am săpat de zece ori grădina mea și de câte două ori – pe cele ale vecinilor...

A îngânat, iar după ce și-a șters zâmbetul cu palma de pe buze, a adăugat:

– S-o căutați, până-n a patruzecia zi...

... Duminica trecută l-am reîntâlnit pe moș Frasin la mănăstirea din pădure.

– Ce are Dumnezeu cu mine?! se miră dânsul, când mă vede. M-a uitat și el și moartea. O caut peste tot și ea fuge de mine.

Privirile lui spun mai mult decât pot spune cuvintele lui.

Îmi povestește că e de-o seamă cu toți morții din cimitir.

– Anul trecut aveam 90 de ani. Acum am, cred, peste o sută...

De la o vreme moș Frasin, care era bătrân și când ceilalți bătrâni din sat erau copii, îmbătrânește într-un an cât alții în zece.

El e plin de evlavie.

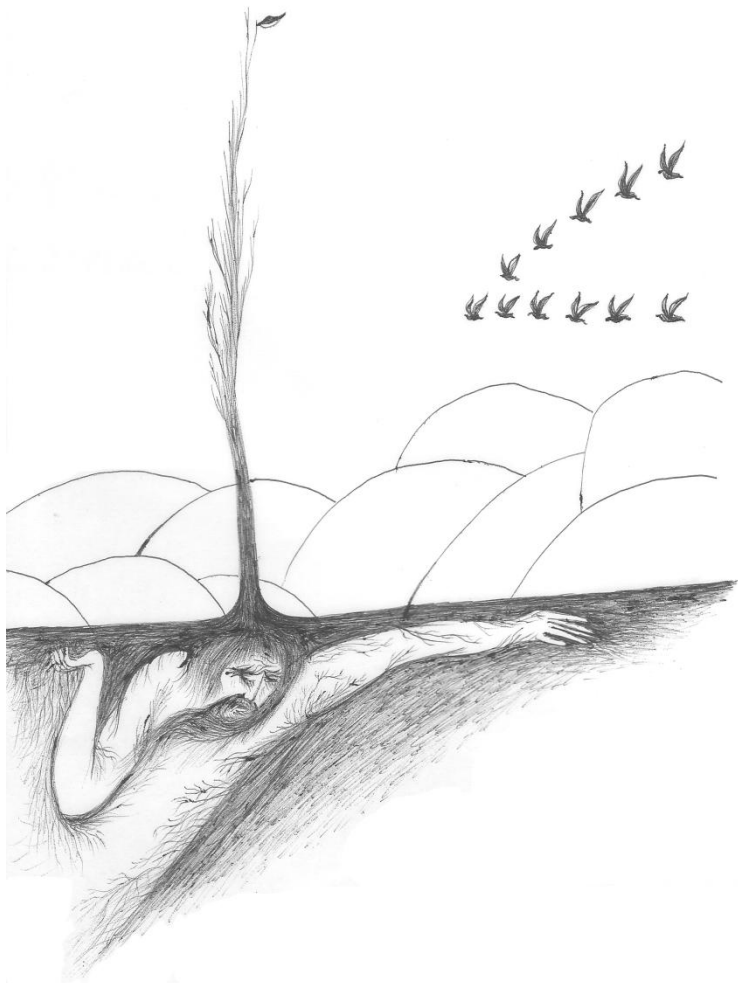
– Un păcat mărturisit e pe jumătate iertat. Am mărturisit mai multe păcate decât am făcut.

Se oprește în preajma unei candelă mici, cu sămânță roșie, care dă să se stingă.

– Simt cum cineva parcă smulge cuvintele din mine și nici măcar nu mă pot opune. De tocmai eu mă mir de cele ce zic. Le smucește mai degrabă, și eu mărturisesc și ce n-am făcut... Asta și din motivul c-am devenit cam uituc..., zice. Apoi murmură, mai mult pentru sine:

– Iertarea e câteodată la fel de ridicolă ca și neiertarea...

Coboară în rugăciunea lui – pe care chiar el o născocoște în timp ce o spune – treptat, ca în apa unui lac, turbure la mal și tot mai limpede în timp ce se desprinde cu picioarele de pământ, îndepărtându-se mai către mijlocul ei.

– Amin.

După ce încheie, se întoarce către mine. Bănuiește că mă mai aflu prin preajmă.

– Am multe amintiri. Nu mai am ce face cu atâtea. Cine are nevoie de ele?! I le spun pe toate lui Dumnezeu. Care se necăjește câteodată pe mine că-i povestesc amintirile altora. Ale unor pământeni ce s-au mutat demult cu tot cu ele sub țărână...

Ieșim afară mai înainte de sfârșitul liturghiei. Credincioșii din curtea mănăstirii îl cunosc cu toții. Dar moșul nu răspunde la salutul nimănu. Nu-l întreb nici eu niciodată nimic, pentru că totuna – lumea zice de-atâta că nu aude sau de-atâta că nu vrea – nu răspunde decât la întrebările sale.

– Cândva, am auzit întâmplarea asta de la alții, mint ei, mint și eu, în dealul acela de deasupra pădurii a fost îngropat un balaur cu aripi de aur...

Mă petrece până aproape de poarta mănăstirii. La fiecare doi-trei pași se odihnește, sprijinindu-se de propria umbră.

La poartă – nici un cerșetor căruia i-ar putea da, ceea ce i-a mai rămas, pomeni de cuvinte.

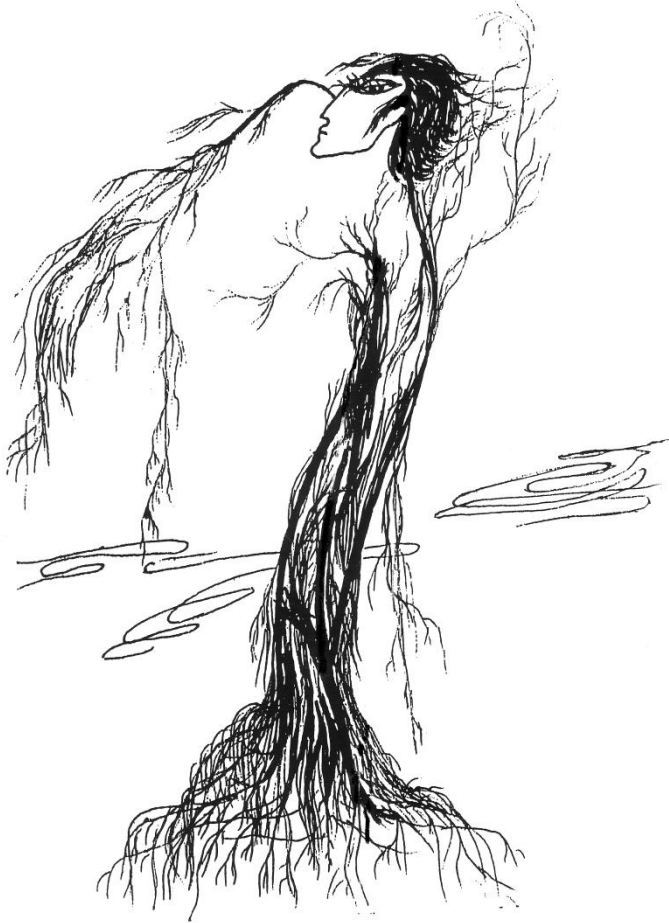
– Puii de șarpe care s-au cuibărit în clopotniță se încălzesc pe clopot, semn că va ploua cu grindini... Și poate mâine voi fi și eu departe de aici... Iar voi... să căutați ce v-am rugat...

Zice și se întoarce înapoi, vorbind pe cărare de unul singur, cu sine, cu morții sau cu Dumnezeu.

Dacă ai fi fost, duminicile, la mănăstirea Zloți din pădure, l-ai fi văzut pe moș Frasin.

Dar poate că nu.

Prezența lui de tine depinde.

NUNTA DE ȘERPI

Copil, mă duceam la coasă cu femeile. La noi în sat, sat de pădure, știau a cosi toate femeile. Era o tradiție. În hățișuri, ele coseau cântând și spunând povești.

Era în pădure o zonă periculoasă, pe care o ocoleau și lupii. Se numea Râpa Momâii. Bântuia pe acolo, în nopțile cu lună plină, o stafie, cel puțin așa vorbea satul. Nimeni nu cosea acolo. O ocoleau și bărbații. Și iarba era înaltă cât un stat de om. Copacii erau negri din pricina trăsnetelor. Râpa era adâncă, fără de fund.

Odată, la amiază, o femeie care s-a îndepărtat de cosași în căutare de fragi, la un moment a dat de un cuib de șerpi și ne-a chemat și pe noi să-l vedem. Nu știam că șerpii aveau, precum păsările, cuib. Femeile și copiii, cu o vagă curiozitate amestecată cu frică, au pornit spre ei, cu coasele ridicate sus de-asupra capului, ca la răscoală.

Am văzut un ghem mare de șerpi, care curgeau unul peste celălalt, unul pe sub celălalt, – în același timp

cuibul stând locului, – ca niște panglici groase și surii care ar fi vrut să se înnoade și nu reușeau, capetele lor rămânând ascunse undeva dedesubt.

Când le-au văzut, femeile au încremenit cu coasele ridicate sus, gata să le înfigă în acel mănunchi fremătând.

– E o nuntă! a rostit o femeie între două vârste, cunoscută în sat prin habotismul ei.

– E păcat să ucizi și niște târâtoare când iubesc, pentru că atunci sufletele lor ajung în rai. De ce să spurcăm raiul cu ele?

„Păcatul” invocat ar fi vrut să sugereze: ce fel de rai cu șerpi și vipere? Și-apoi de ce ne-am lua o povară pe sufletul nostru?

Și-atunci nimeni dintre cei prezenți n-a îndrăznit să înfigă fierul în nunta de șerpi.

Nu uit acea credință nici azi: cine iubește – nu merită moartea, chiar dacă nu e decât o biată târâtoare.

DESPRE SUFLETE-PERECHE

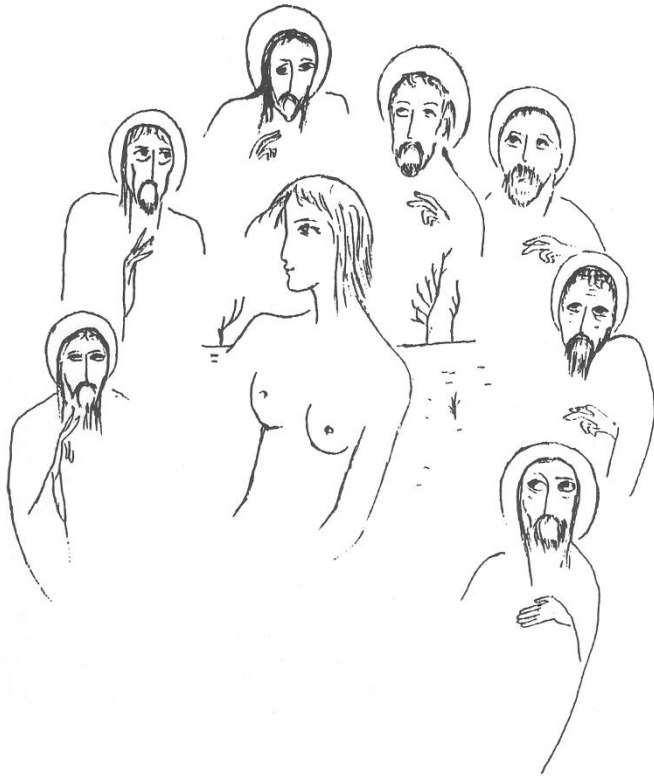
Mătușa mea, Agafia Dabija din Codreni, compara o însoțire a unui bărbat cu o femeie cu doi boi înjuțați la același car: când unul dintre ei doar se preface că trage, altul trebuie să ducă de unul singur și carul, dar și pe celălalt bou.

Aș crede că dragostea fără sentimentul prieteniei – doi îndrăgostiți trebuie să fie în primul rând doi buni prieteni – e una searbădă.

Doar prietenia poate face o dragoste să dăinuie.

În Istoria Romei, scrisă acum două mii de ani, pe lângă spunerile despre împărați și mari comandanți de oști, a fost inserată și una despre doi prieteni.

Marele rege Dionisie a condamnat-o la moarte pe o tânără care se numea Fisoia, pentru nu se mai știe care fapte. Femeia, resemnată, l-a rugat pe rege să o lase, doar pentru un termen de opt zile, să se ducă la casa ei ca să-și

orânduiască lucrurile și gospodăria înainte de a pleca la cele veșnice.

Regele a zâmbit auzind această rugămintă îndrăzneată și i-a spus:

– Îți dau voie, cu condiția să găsești – ca garant – pe cineva care să stea în locul tău întemnițat în aceste opt zile pe care mi le ceri și care să fie pregătit ca, dacă tu nu te întorci, să i se taie lui capul.

Regelui i s-a părut condiția irealizabilă: cine e nebunul care ar cuteza să riște să rămână fără cap, din cauza unei femei, chiar frumoase?!

Și atunci Fisoia a rugat să fie anunțat un tânăr cu numele Amon, pe care-l iubea mai mult decât tot ce era pe lume, să vină să-i ia locul în toată această perioadă.

Amon s-a dus la Dionisie și i-a spus că e gata, dacă Fisoia nu se întoarce să i se taie lui capul.

Astfel Fisoia a căpătat posibilitatea să iasă ca să-și pună la cale lucrurile pământești.

Toată Roma vorbea de Amon, batjocorindu-l pentru nebuneasca lui faptă, majoritatea orășenilor fiind convingși că Fisoia nu va reveni, străjerii anunțându-l chiar că prietena lui a și plecat pe furiș din oraș ca să-și salveze viața.

Dar după opt zile, Fisoia s-a întors, așa cum promisese, ca să-și reia locul.

Regele Dionisie, aflând despre acest gest de prietenie desăvârșită, întâi al tânărului, apoi al ei, a iertat-o pe

Fisoia, ba mai mult, i-a cununat chiar el pe acești doi îndrăgostiți.

Iar istoricii romani au găsit acest exemplu de prietenie și încredere dintre doi oameni unul demn de a fi pus în operele lor, întrebând de peste veacuri: câți dintre voi, îndrăgostiților, ați fi gata să vă puneți capul pe trunchi în locul celuilalt?!

FEMEILE ÎMBĂRBĂTÂND LUMEA

În anul 1000 regele Conrad al germanilor asediase o cetate. Era o fortăreață bogată, în care până și caldarâmul, i se spusese, era din pietre scumpe.

Vreme de mai multe luni de zile, berbecii săi izbiră în porțile grele ale cetății, asediatorii tot urcaseră către capătul scărilor sprijinite de pereții înalți, nori de săgeți cădeau aproape zilnic dincolo de ziduri. Dar totul era zadarnic. Cetatea nu voia să-și deschidă porțile în fața marelui Conrad.

Cei din cetate se încăpăținau să se apere. Deși proviziile li se terminaseră demult. Deși nu-și mai potoleau setea decât cu apă de ploaie. Deși erau tot mai secerați de boli. Dar aceștia erau gata mai degrabă să moară decât să se predea.

Suveranul germanic se arată cel mai mirat de femeile din cetate, care luptau ca niște bărbați, trăgând din arcuri, mânuind spada sau răsturnând ceaunele cu smoață clocotindă de pe ziduri peste capetele oștenilor săi neînfricați.

Iar destinul celor asediați era: sau să fie luați cu toții robi, sau să fie cu toții uciși. Prea mulți viteji de-ai săi pieriseră sub acele ziduri neospitaliere, și el se hotărî să-i omoare pe cei dinăuntru prin foamete.

Dar când nici după alte luni asediații nu voiră să deschidă porțile orașului, și când cavalerilor săi li se mai adăugă o oaste odihnită, înainte de atacul decisiv – din respect față de tăria femeilor din fortăreața – mărețul rege transmise celor dinăuntru următorul mesaj:

„Permit să părăsească cetatea și să plece unde vor dori – tuturor femeilor din cetate. Și mai îngădui – a adăugat generos mai-marele oștilor – ca fiecare dintre ele să ia o avere egală cu greutatea pe care o va putea duce. Aveți cuvântul meu de rege și de oștean!”.

A așteptat o noapte întreagă răspunsul.

A doua zi, în zori, când porțile cetății au scârțâit greoi, deschizându-se pentru prima dată după luni istovitoare de asediu, tabloul care i se arătă ochilor marelui rege îl făcu să înmărmurească: fiecare femeie ieșea pe porțile orașului ducând câte un ostaș – soțul, iubitul, tatăl sau fiul – în spate.

Oștenii săi se dădeau surprinși la o parte, făcând drum să treacă printre ei acelor fuste care duceau ca pe o povară dragă nu desagi cu aur și pietre scumpe, ci pe

potrivnicii lor de până atunci, unii răniți, alții bolnavi sau extenuați de lupte...

Regele, setos de răzbunare, s-a arătat surprins de alegerea femeilor, dar el s-a ținut de cuvânt: le-a permis să plece, „unde vor dori” cum spusese, acelor femei cu tot cu oștenii temerari pe care-i purtau în spate ca pe averea lor cea mai de preț, salvându-i astfel.

După o mie de ani de la acea întâmplare a istoriei, mă gândesc că anume aceasta ar fi imaginea cea mai exactă a femeii din ultima mie de ani: ducându-și în cârcă bărbatul de la un capăt al mileniului la celălalt, ca să-l scoată din intemperii, ca să-l scape din pojarul unor asedii devastatoare, ca să-l elibereze din robii umilitoare, ca să-l salveze, salvându-se...

Să sperăm că măcar în noul mileniu altul îi va fi destinul...

ROMEO ȘI JULIETA DIN BIȘCOTARI

Eram într-o vacanță din anii studenției când satul a prins să vuiască:

– Baba Tudora se mărită!

Baba Tudora, mătușa noastră, era văduvă de aproape un an de zile. Moș Toma Dabija, soțul ei, murise pe timpul ninsorilor mari din acea iarnă: căzuse într-un troian înalt de câțiva metri și n-a mai putut să se ridice.

Da' baba era tare. Lucra la tutun cu fetele cele tinere, iar în beci avea vinul ei din care, ori de câte ori îi treceam pe la poartă, mă chema să mă cinstească:

– ... De sufletul lui Toma, îmi zicea. Că tare a mai ținut la voi.

Pe ea părinții, așa vorbea satul, o măritaseră cu de-a sila înainte de război. Pentru prima dată a aflat cum îl cheamă pe cel ales a-i fi soț în ziua nunții. Lumea, rea, spunea că părinții ei o schimbaseră cu o pogoană de

pământ, ce-i servi drept zestre unei surori mai mari care întârziase să se mărite.

Dar ea se dorise soția altcuiva, a unui băiat pe care-l iubise și care o iubise. Acela, după ce fata dragă i-a fost măritată cu altul, s-a mutat în Răzeni, o localitate de peste pădure, unde s-a însurat cu prima fată ieșită în cale.

Nu se văzură mai bine de 60 de ani. O viață de om. Aceasta nu înseamnă că nu se interesaseră unul de celălalt. Când se întâlneau cu cineva din satul lui sau din satul nostru, numaidecât întrebau ba unul, ba celălalt: „Ce face cutare?” „Ce să facă, li se spunea, și-a dat copiii la școală, i-a trimis la armată, i-a însurat, le-a făcut case, a ieșit la pensie, i-a răposat soțul, soția...”

Astfel că ei știau totul unul despre altul.

El îi scrisese în această perioadă mai multe scrisori, dar ea nu știa carte.

Le păstrase pe toate zidite în lutul casei, ca să nu i le citească nimeni. Știa și fără să le citească ce era scris în ele.

Erau bătrâni de tot și el, după ce rămăsese de unul singur, aflase că și ei îi murise soțul.

Într-o zi în casa lui Alexei Dabija, fiul mătușii Tudora, au intrat niște oameni străini și au spus că sunt pețitorii aceluia bărbat, moș Vasile Gurău, așa parcă mi-amintesc

că-l chema, și că au venit să o ceară de la copiii ei pe Tudora de mireasă. Baba avea 80 de ani.

Când fiii și fiicele ei au întrebat-o dacă vrea să se mărite, ea a plâns.

Omul bătrân din fața ei era bărbatul pe care-l iubise în tinerețe și pe care-l visase toată viața. Abia dacă-l recunoscuse.

În acea noapte, câinele din ograda bătrânei urlase până spre dimineață, ca la moartea lui moș Toma.

– Căinii urlă așa numai când o văduvă e îndrăgostită, ne lămureau oamenii mai în vârstă.

Timpul își reluase scurgerea.

Semănau cu doi copii bătrâni.

Se duceau la pădure după vreascuri sau la câmp după volbură pentru scrofina lor ținându-se de mână.

Drumul lor la fântână trecea pe lângă casa de cultură. Mergeau printre oamenii, mulți, care stăteau acolo, ca printr-un pustiu. Și atunci când li se părea, în mijlocul acelor oameni, că s-au pierdut unul pe celălalt, își căutau mâinile și, când le găseau, nu-și mai dădeau drumul. Se opreau câteodată între oameni să-și vorbească. Și copiii când îi zădărau („Mirele și cu mireasa, dau mâna cu casa...” ș.a.), ei îi priveau fără să-i vadă.

Nu vedeau pe nimeni, nu auzeau pe nimeni. Se vedeau și se auzeau doar unul pe celălalt. Și-și vorbeau mereu. Fără să se sature. Nu știa nimeni ce-și spuneau.

Și-au vorbit în acel an, ultimul lor an de viață, atât de mult, încât li se încâlciseră amintirile. Ea îi povestea întâmplări din viața lui și el îi povestea ce se întâmplase cu ea de când nu se văzuseră. Lucruri pe care le auziseră de la alții, mai înainte de a se reîntâlni, și pe care le trecuseră după aceea prin imaginația lor.

Erau doi oameni uniți de o târzie poveste de dragoste.

Un an au trăit cei doi împreună. Nu știi de ce cred că în acel an Tudora, baba care se îndrăgostise fără să se rușineze, a fost fericită cât n-a fost în toată viața ei. Era o dragoste târzie, din cele ce fac toamna să înflorească crânguri de salcâmi și lebede sălbatice – să se răzgândească să mai plece în țările calde, cum se întâmplase cu o pereche dintre acestea, care se pripășise lângă un izvor cu apă sulfuroasă din pădure.

Dar n-a fost vreme.

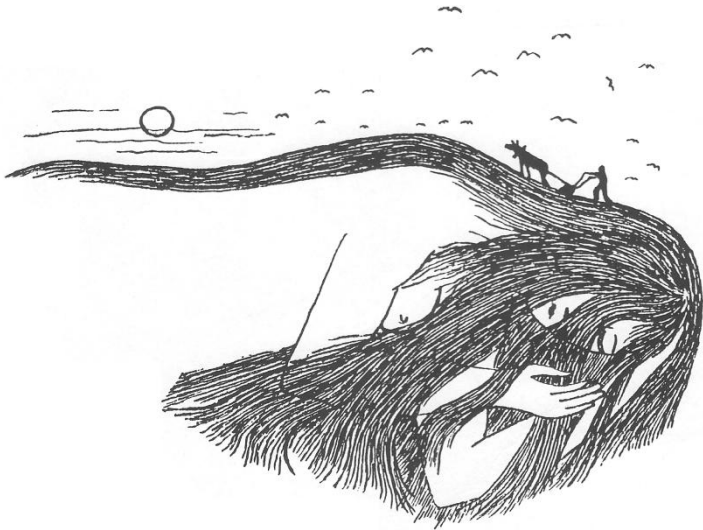
Întâi a murit ea. Moș Vasile i-a aprins lumânarea. Apoi, după ce lumânarea ei s-a topit, el și-a aprins-o și pe a sa. Au murit ținându-se de mână. Așa i-a găsit fiul babei, care povestea că i-a descleștat cu mare greu din ultima lor strângere, de parcă nu voiau să se despartă nici pe lumea cealaltă.

Am intrat zilele trecute în cimitirul satului.

Am rămas mirat să descopăr pe mormintele lor o singură cruce, cu două nume pe ea, unul deasupra și altul

dedesubt, cu vopsea unuia scursă peste a celuilalt, ca și viețile lor.

Nu știi de ce cred că acei bătrâni s-au prezentat și în fața lui Dumnezeu tot ținându-se de mână. Ca niște copii ai Celui de Sus, care au trăit să depună mărturie că dragostea e un dar, valabil nu doar la 16-18 ani, pentru că dragostea, cea menită să ne facă viața frumoasă, se află în noi, și nu în afara noastră. Cum spusese și fericitul Augustin: „Cât de târziu am început a te iubi, frumusețe veche și atât de nouă! Cât de târziu am început a te iubi! Tu erai înăuntrul meu, dar, vai, eu însumi eram în afara mea. Te căutam afară. Tu erai cu mine, dar eu nu eram cu tine. Aceste frumuseți, care n-ar fi nimic dacă n-ar fi în tine, mă depărtau de tine. Tu ai fulgerat, ai luminat, ai înlăturat orbirea mea. Te-am gustat. Mi-e foame, mi-e sete de tine”.

DRAGOSTE DE MAMĂ

Întâmplarea asta vine din copilăria mea, când pădurile din jurul satului nostru foiau de lupi.

Niște gospodari – tatăl și fiul – din Săhăidac, un sat vecin, veniți cu carul după uscături, au găsit sub o grămadă de lemne un culcuș cu trei pui de lup.

Semănau ca niște cățelandri, care se hârjoneau rostogolindu-se prin zăpadă, mârâind vesel și lingând blajin mâinile celor care-i găsiseră între vreascuri, dornici de joacă.

„S-or juca copiii noștri cu acești țânci...”, a zis unul dintre bărbați. „Da poate-i folosim și la paza gospodăriei, când mai cresc...”

I-au luat, i-au învelit într-o pufoaică și i-au aruncat peste lemnele din car, ducându-i cu ei în satul lor de peste dealuri.

Când au ajuns în ogradă, mai înainte de a descărca gătejele și a deshăma caii care furnăiră tot timpul agitați, au strecurat în casă puii de lup, „ca să se joace copiii”, apoi când s-a lăsat întunericul – cu toate protestele odraslelor lor – au închis lupușorii într-o șură de după

casă, acoperită cu paie, care avea și zăvor greu, ce se închidea cu lacăt.

Între timp lupoaica din pădure, plecată în căutarea hranei, a revenit la bârlogul ei din braniște, dar n-a mai găsit nici grămada de lemne și nici puii...

S-a luat după miros pe urmele căruței cu lemne, care au adus-o la niște case.

Când a ajuns la marginea satului, câinii mahalalelor au simțit-o și au însoțit-o cu larmă, ea lăsându-se mușcată și lătrată de moarte de toți călțelanii acelu sat. Își arăta doar colții din când în când, aruncând indiferentă de pe coapsele ei coteii ce săreau să-și înfigă caninii în blana fiarei, care se grăbea să ajungă cât mai curând acolo unde-și pusese în gând să ajungă.

Când a sărit gardul înalt de nuiiele cu tot cu hărmălaia de câini în ogradă, dând târcoale cu acel infern lătrător casei, speriind copiii din ea, care se și ascuseră pe dată în fundul cuptorului cu țoalele pe cap, acei gospodari, care erau, ca mulți dintre bărbații din preajma pădurilor, și buni vânători, și-au încărcat pe dată armele, pregătindu-se s-o omoare.

În clipa în care au deschis brusc ușile de la tinda casei cu armele la ochi, lupoaica tocmai se așezase pe labele dindărăt în mijlocul ogrăzii urlând către luna de argint de deasupra, parcă cerându-și puii îndărăt.

Au descărcat amândoi odată armele în ea, gloanțele grele pregătite pentru mistreți rupându-i trupul – cum aveau să se laude mai apoi vânătorii – în câteva bucăți.

Fiara, sau ce mai rămăsese din ea, mai degrabă măturată de împușcături, s-a rostogolit schelălăind în fundul unei râpi din preajmă, dispărând în întuneric.

Haita de câini, speriată și ea de detunăturile armelor, se mai auzise o vreme bătând prin grădini, apoi s-a împrăștiat, javrele întorcându-se fiecare pe la ogrăzile cui le are.

Apoi peste un timp iarăși s-au auzit.

Apoi iarăși au muțit.

Cei doi gospodari n-au închis un ochi întreaga noapte, ținând armele încărcate de-a gata.

Plozii acestora stătuseră și ei de veghe lângă părinții lor, de acolo din fundul cuptorului tot părându-li-se că se aude bau-baul ba pe sub ferestre, ba prin pod, ba pe acoperiș, ba prin tindă...

A doua zi în zori, când cei doi bărbați au ieșit cu armele în mâini în ogradă, au văzut că zăpada de jur împrejurul casei era toată numai sânge.

Când au scos lacătul și au tras zăvorul de la ușa șurii, unde se aflau închiși cei trei lupușori, tabloul pe care l-au văzut i-a cutremurat: într-un colț, cu capul sfărâmat de gloanțe și cu blana ruptă în mai multe locuri de zăvozii satului, zăcea lupoica moartă, culcată pe-o parte, iar din

țâțele ei, din care laptele mai picura încă, sugeau lacomi cei trei lupoșori flămânzi.

Ei nu realizau că mama lor e fără de suflare și se mai hârjoneau, împingându-se unul pe celălalt de la țâța care li se părea a fi mai plină...

În noaptea care trecuse, lupoaica se întorsese rănită înapoi ca să-și alăpteze puii, sărise de pe o costișă de alături pe acoperișul șurii, găsisese sau săpase chiar ea cu botul și ghearele o gaură în acoperișul de paie, prin care să se poată strecura către puii ei...

Dragostea de mamă nu ținuse cont de nimic: străbătuse drum lung, sărise garduri, traversase ogrăzi, trecuse prin haite de câini, suferindu-le mușcătura și lătratul, se lăsase sfârtecată de gloanțe, sângerase în zăpezi, își săpase cale prin acoperișuri, pătrunsese benevol în închisoarea improvizată de acei oameni, ca să ajungă la lupii ei, pe care acolo în pădure îi lăsase flămânzi și în așteptare...

Când se prăbușise rănită de sus, parcă din cer, cu tot cu paietele din acoperiș peste puii ei, simțind mai apoi cum cei trei pui trag din țâțele ei pline laptele sățios, bănuiesc că ea murise fericită.

Dragostea de mamă îi acordase în acele clipe lupoacei trăsături umane, fiindcă numai o mamă adevărată poate să-și dea ceea ce are mai scump – viața – pentru ceea ce are și mai scump – copiii ei.

VÂNĂTORII DE ȘERPI

Când venea primăvara, de Alexie Teplea mare veselie pe capul nostru: știam că în acea zi ies toți șerpii din pământ.

Și noi porneam vânătoarea de șerpi.

În satul nostru de pădure era o credință: dacă vrei ca în acel an să nu te doară capul – trebuie să omori numaidecât un șarpe, oricât de mic.

Iar pe noi, cei abia ieșiți din iarnă cu școala, de prea multa carte, de care ni se lehametise, ne durea capul aproape pe fiecare.

Se mai spunea: cine omoară un șarpe aceluia i se iartă un păcat. Și noi eram tare păcătoși: ne scăldam în iazuri mai înainte de Florii, de răul nostru – fiindcă îi scoteam toată apa ca să ne bălăcim în ulucul mare de lemn din drum – baba Tudora și-a pus la fântână lacăt, tot noi – când treceam pe la poarta lui Capsă, cum moșneagul nu prea auzea, ne închinam evlavios și cu

mutre foarte grave, și îi strigam din drum: „Să te ia dracu', moș Capsă!”, iar el de fiecare dată, crezând că-i dăm binețe, ne răspundea ca unor copii bine crescuți: „Mulțumesc, măi băieți! Să vă dea Domnul sănătate!”

Porneam către șerpării, războinici, șârâindu-ne ciomegele de scândurile și parii din garduri până ieșeam din sat, stârnind toți câinii.

Cel mai curajos dintre toți era Vasâle al lu' Josu, „Căpitanul”, cum era poreclit, care ne conducea la lupta cea mare.

Vasâle îi simțea de departe, de cum intram în zăvoi, ducea degetul la buze, semn să tăceam, iar el se descălța de sandale, ca năpârcile să nu-i simtă pasul, se îndepărta de cărare câțiva metri și când se întorcea, se întorcea numaidecât cu lighioana pe băț.

El îi scotea cu mâna goală din scorburi părăsite, dădea la o parte trunchiurile de copac putred, sub care aceștia-și aveau cuibare ca păsările, le prindea puii în sticle umplute cu lapte fiert pe care le așeza în calea lor, așteptându-i să alunece înăuntru, ca să sară să le pună îndată dopul.

„Aha, te-am găbjit, frățioare!” se înfrățea el cu fiecare pocitanie prinsă.

Mai multe năpârci și-au înfipt colțul cel cu răutate în carnea lui, dar nu i-a fost nimic, Vasâle laudându-ni-se că pe el „nu-l ia veninul.”

În acest război noi, copii satului, eram fără milă. Și-i răzbunam pe cei mari, care, prinși cu muncile câmpului, n-aveau timp de ei. Dar tocmai dânșii erau cei care ne provocau prin povestiri de care ni se ridica părul măciucă, cu șerpi care se agățau de câte vreo văcuță sau de câte vreo oaie, încolăcindu-i-se pe unul dintre picioarele din urmă ca să ajungă la ugerul din care să le stoarcă tot laptele până la ultima picătură, sau care se strecurau în așternuturile oamenilor, cum povestise un vecin de-al nostru că într-o seară, atunci când a vrut să se culce a găsit o viperă sub pernă, sau care – cum ne preveniseră părinții – așteptau să adormim în vreo poiană cu gura deschisă, ca să ni se strecoare prin gâtulejul râgâind de laptele băut dimineața în burtă, ca după aceea să tot ceară lăptic lovind cu codița în peretele stomacului...

Cei mai strașnici însă erau șerpii care dormeau pe comori. În fiecare noapte cătunul nostru vedea ba ici-ba acolo ieșind flăcări din pământ, în locurile unde erau îngropate ulcioarele cu galbeni, dar nu săpa nimeni să le caute. De ce?! Acolo ședeau șerpii bătrâni, care le păzeau. Și dacă le dezgropa cineva, șerpii veneau din urmă și-l chinuiau în fel și chip pe bietul om, omorându-i câinele de la casă, mușcându-i orătăniile, pătrunzându-i în dormitor ca să-i sperie copiii și nu-l lăsa în pace până acela nu aducea comoara înapoi.

Știam locurile cu șerpi, după pieile argintii pe care și le dezbrăcau în spiniști, după culcușurile rotunde, făcute din frunze putrezite în anii trecuți, după sâsâitul lor care se auzea de departe.

Drumul către acele coclauri era primejdios.

Reptilele ne pândeau de peste tot.

Stăteau agățate de crăci deasupra potecilor ca să ne cadă în cap.

Sau dormitau în cărare în așteptarea noastră, iar noi trebuia să fim gata de luptă în fiecare clipă.

Trăiam un sentiment ciudat, amestec de bucurie și frică, o teamă fericită, pe care doar copiilor le este dat să o cunoască.

Eram înarmați fiecare cu câte un băț de salcâm răzuit de coajă, cu crăcană la capăt. Când zăream șarpele, îl loveam mai întâi cu ciomagul și după ce-l amețeam, îi țintuiam capul cu crăcana, apăsându-l în pământ.

El se zbătea, de multe ori lovindu-ne cu coada sau încercând să ne prindă cu ea de vreun picior, dar, pân' aici ți-a fost, tartore!

Acum urma să-i smulgem din gură colțul cu venin. Pentru asta trebuia să-i introducem o bucată de lemn scurt de-a curmezișul fălcilor, care să-i țină gura larg deschisă, ca la dentist.

El ne amenința cu limba lui despicață, sâsâind neputincios.

Dar noi ne cunoșteam treaba.

Cu o cârpă pregătită din timp sau cu două degete îi prindeam dintele cu venin pe care i-l smulgeam cu putere din gura înțepenită.

După asta devenea inofensiv.

Îl puteai pune în sân, îl puteai așeza în jurul gâtului, puteai să te plimbi cu el prin sat sau să vii la căminul cultural, la horă, să sperii fetele.

De cele mai multe ori îi făceam zob țeasta în care-și păstra punga cu otravă. Apoi zăboveam în preajma lui ca să vedem cum, atunci când soarele se cotelește după deal, se mai zbate o dată, izbindu-se cu trupul de pământ, ca să-și dea sufletul.

La fel făceam și când găseam vipere călcate de tren, din cele care ies din pădure ca să se încălzească la soare pe șinele fierbinți. Mecanicii de locomotivă povesteau și ei că în anumite zile de vară panglicile lor argintii le luau vederea, atât de multe erau pe traverse. Iar când se nimerea să treacă peste ele la asfințit de soare, se minunau de fiecare dată cum se zbăteau, aruncându-se, fără de capete, în sus.

Mai exista un ritual crunt al copiilor crescuți în localități de pădure. După ce-i smulgeau dintele cu otravă, băieții pregăteau un foc mare, în care – când acesta pălălăia cu flăcări înalte până la cer – să arunce șerpoaica sau șerpoiul, întru pedepsirea faptului că

neamul șerpesc o mințiseră pe bunica Eva și din cauza vicleniei lui, Cel de Sus ne-a dat afară din rai...

Și atunci șarpele șuiera... Șuiera de se cutremurau văile și dealurile, iar nouă ne țiuiau urechile mai multe zile...

Frica noastră plină de curaj ne trecea abia atunci când vedeam cum, sfârâind amenințător, carnea lui se transforma treptat într-un pumn de scrum.

Și după ce-am plecat din sat, vedeam de multe ori în nopți vise cu aspidе, care mă căutau în orașul unde mă ascunsesem sau pe care le căutam – printre lucrurile din casă, prin bibliotecile publice, prin sălile de studiu – ca să le răpun.

Confruntările noastre nu se încheiară.

Pe când eram student, ne îndreptam cu Haralambie Moraru și Vasile Romanciuc către satele românești din Maramureșul rămas în Ucraina. La Rahău, în așteptarea autobuzului, ne-am scăldat în apele Tisei, reci ca gheața. Și când am ieșit din râu l-am simțit strecurându-se printr-o scârtă de vreascuri. L-am găsit repede. Dar șerpuletele se ascunsesе jos de tot, sub grămada de lemne. L-am scos până la urmă, suportând toate dezaprobările camarazilor de călătorie, sub motiv că pierdem autobuzul. Dar consideram că am făcut un lucru bun. N-am mai avut dureri de cap în acel an. Nici unul dintre noi.

Cele mai mari satisfacții în urma acelor vânători din copilărie le avea Vasăle a lu' Josu atunci când reveneam din pădure și tot satul vedea cum vreo năpârcă barosană își scotea capul turtit prin cămașa lui kaki ruptă în mai multe locuri de cioturile arborilor prin care se urcase.

Dar și cele mai multe probleme le avea tot Vasăle. Mătușa Anuța, care-l creștea de una singură, îl bătea strașnic, pentru că-i umpluse casa cu șerpi. Vasăle îi ținea ostatici în oale cu capacul pus, în sticle pe jumătate umplute cu lapte covăsit și cu dopul înfipt bine, în căldări sparte, în ceaune vechi, în lăzi împletite din sârmă...

Cel mai mult mătușa se supăraseră pe faptul că băiatul ei capturase și șarpele casei, pe care-l ținea prizonier într-un urciș știrb.

Fiecare casă avea un șarpe al ei. Ocrotitorul casei. Era păcat mare să-l ucizi, că rămânea casa pustie. Așa se spunea. Și casa noastră avea unul: un șarpe alb, gros, leneș, pe care îl întâlneam mereu, ba prin pod, ba prin loazele din grădină, ba prin ocolul oilor, ba prin beci... Mama când îl găsea, cu o măturice și un fâraș îl dădea, cu vorbe blânde, afară. Știa că nu va pleca departe și se va întoarce, găsindu-și un ascunziș mai ferit.

De atunci au trecut mai mulți ani.

Între timp părinții mi s-au mutat la Domnul. După plecarea lor, când reveneam rar de tot la țară, îl mai simțisem o vreme cum bătea cu coada în perete în ritm

de ceas. Dar, de ani buni, nu-l mai aud. Casa părintească e pustie. Nu locuiește nimeni în ea. Șarpele nostru, se vede, s-a mutat la altă casă. Și o fi uitat drumul înapoi.

În anii copilăriei rămase departe Vasăle a lu' Josu intenționa să-și vândă șerpii la vreun circ, cum îl sfătuisese cineva din cei mari, dar, până să-și găsească negustorii, pe unele vipere le dresa chiar el: le învățase să-i bea lapte din pumn și să treacă prin inele mai înguste decât corpul lor. Visa să facă bani mulți și să ne cumpere la fiecare câte o motocicletă cu care să mergem la vânătoare. Iar vânătorile noastre țineau până la Ziua Crucii, în toamnă, când șerpii intrau în pământ să se odihnească.

Atunci și Vasăle însoțit de băiețaraia satului, își scotea viperele știrbe până la marginea pădurii și le dădea liber.

Știam că acestea până către seară vor intra în pământ și doar pe cele din cauza cărora pierise vreo ființă omenească nu le va primi pământul: pe acestea le găseam a doua zi pe frunzele acoperite de brumă, parcă implorându-ne cu privirile înghețate și cu sâsâit slab să le omorâm, ca să le facem dreptate celor înveninați de nemernicele ființe.

Și noi nu ne lăsam rugați.

Nu l-am văzut pe Vasăle de câteva decenii: el cu traiul lui în sat, eu cu ale mele la oraș.

Zilele trecute mi-a făcut o vizită. Nu se îmbogățise, așa cum sperase. Purta pe el, se pare, aceeași cămașă kaki din copilărie, doar fără găuri.

Mi-a spus de la început că nu-i place orașul: prea multă lume și prea puțini copaci. Mi-a dat de înțeles că cel mai bine se simte acolo, în sătucul nostru: ca peștele în apă, din care – dacă îl scoți – se sufocă.

Am stat mai multe ore de vorbă și ne-am amintit de copilărie, inclusiv de vânătorile noastre.

Apoi l-am condus până la stația auto. Cum mai aveam câteva ore până la plecarea microbuzului, am trecut cu el prin parcul din centrul Chișinăului.

Vorbeam de una, de alta.

Deodată, fâș-fâș!, a foșnit ceva într-un tufiș.

– Stai! mi-a zis el și a dus degetul la gură, ca-n copilărie.

A rupt imediat o crenguță dintr-un frasin de lângă alee, a ales-o să fie cu crăcană la capăt și a dispărut în tufișurile din preajmă, unde peste câteva clipe l-am auzit murmurând ca pentru sine: „...găbjit, frățioare!”.

Vasâle nu-și uitase meseria.

ÎNGERUL PĂZITOR

— *Un milion de ani din viața omenirii sunt o secundă din existența lui Dumnezeu.*

— *Dar această idee este greșită.*

— *De ce?*

— *Pentru că astfel – chiar punând semn de egalitate între un milion de ani din viața omenirii și o secundă din existența lui Dumnezeu – ar trebui să fim de acord că și Dumnezeu este trecător.*

I. PESCARUL DE LIPITORI

Îngerul păzitor se așeză pe lavița îngustă lângă el. Dar omul nu-l vedea.

De când s-au umplut de păcate, oamenii au pierdut capacitatea de a vedea îngeri. O păstrează pruncii până la o anumită vârstă, cât mai au ochi sensibili. Ca și unii maturi, care și-au păstrat castitatea sufletului. Călugării de la mănăstire, spre exemplu, care spuneau că anul trecut a avut

loc o invazie de îngeri în deșert. Nimeni nu-i văzură, dar monahii le arătau călătorilor, spre confirmarea spuselor lor, țoalele albe de ghiocei ieșiți dintre pietre în acea primăvară cu neploaie, care nu putură răsări atât de mulți și atât de imaculați decât udați cu lacrimi de îngeri. Și preotul Talasie mărturisise, atunci când s-a spovedit credincioșilor, că în zilele când joacă șeptic cu groparii în paraclis, aude cum un înger plânge după perete.

Câteodată animalele pot vedea îngeri, iar omul nu.¹

Unii oameni văd îngerul, dar nu-l pot arăta nimănui. Ei îl pot doar povesti. Ați ascultat cândva vreun orb din naștere istorisindu-și visele? Ei și le spun cu imagini ce nu există și culori ce nu sunt. Urzicile din ele sunt cu broboane de foc, luna e o bucată de gheață gata să-ți cadă în cap, plopii se reazemă cu vârful de stele, iar Dumnezeu își are mai multe cuiburi ca de pasăre în coroanele lor și se mută din unul în altul când I te rogi mergând pe stradă. Aceștia seamănă cu oamenii care descriu îngerii ce s-au lăsat văzuți.

Granița dintre văzut și nevăzut trece pretutindeni. Acolo locuiesc îngerii. Ei trăiesc nu la marginea a ceea ce este și a ceea ce nu este, ci la marginea a ceea ce se vede și ceea ce nu se vede.

Îngerii au o obligație: să fie astfel ca și cum n-ar fi. Oamenii trebuie să nu le știe prezența. Să nu le simtă respirația. Să nu le audă foșnetul de aripi. Cu atât mai mult –

---

¹ În Numerele, a patra carte a lui Moise (Capitolul 22, versetele 1-41), Balaam nu vede îngerii pe care i-i trimite Dumnezeu, pe când măgărița lui îi vede și se oprește.

bătaia de inimă. Au slobod să intervină, dar ca și cum n-ar interveni: discret, în taină, detașat.

Pescarul de lipitori nu și-a văzut niciodată umbra. Nu cea care îi stă înlănțuită de picioare, ci cealaltă umbră, nevăzută, cum i se sune Îngerului păzitor. El și-a pierdut această calitate de când, copil de câțiva anișori, a coborât pentru prima dată în heleșteu și i s-a agățat de coapsă o lipitoare, sau poate – chiar mai înainte de a o avea.

Dar Îngerul ținea la el.

În cei 40 de ani de veghe, s-a obișnuit cu tăcerea și suspinele acestuia, cu borcanele cu lipitori și borcanele cu vin printre care dansează când rămâne singur, cu zâmbetul știrb și cu mugurii lacrimilor lui...

I se dăduse în grijă un om – cu toate slăbiciunile și virtuțile sale. I-ar fi fost mult mai greu dacă i s-ar fi dat să tuteleze o piatră, precum Crucea de la Derwent sau vreo stâncă vorbitoare din Tibet, ca să trebuiască să stea locului tot timpul...

Așa cel puțin mai vede lume... Intră cu el în apă, unde stă până îi îngheață respirația, apoi urcă prin sălcii după ouă de ciori sau umblă prin vântoase ce smulg pietre din munți, ca să-l ajute să se ferească din calea acestora.

Pescarul locuia chiar pe malul heleșteului într-o baracă, de fapt un fel de șopron din chirpici fără uși și fără ferestre, ce avusese cândva și podele, acum semănate cu găuri adânci, prin care se vedeau șobolani ce se plimbau pe dedesubt în plină zi.

Șopronul avea un acoperiș din papură putredă: când ploua, apa cădea înăuntru la fel ca afară, în celelalte zile – soarele îl trezea de fiecare dată pătrunzând prin spărturile acoperișului și încălzindu-i obrajii.

Acum l-a trezit o voce. La început i se păruse că vorbește el prin somn. Dar nu! Era vocea acelei străine.

O recunosc.

Era tot ea, doamna de la Asociația de Protecție a Lipitorilor.

— Este cineva acasă? Mă aude careva? Pot să vorbesc cu cineva?

El își coborî picioarele atârându-le pe marginea patului. Gemu de durere, parcă-l bătuse cineva toată noaptea cu ranga peste tot corpul. Era ca o rană vie. Activista pătrunse ca și alte dăți prin ușa lipsă și a prins să-i vorbească despre milă, despre originea divină a tuturor ființelor, inclusiv a lipitorilor, despre omul care se comportă cu suratele lui mai mici ca un animal...

Mai auzise acest discurs de cel puțin o sută de ori. I se acrise demult.

Rămase mut ca și în ajun, când veni și cu un conspect din care-i citi mai multe zeci de pagini aiurite, despre regnul păpăludelor, cum se înmulțesc, ce consumă, cum trăiesc; se prefăcu că n-o observă, și cât ea îi vorbi, el, fără să se grăbească, își tăie cu o foarfecă de croitorie unghiile de la picioare, ca să nu se împiedice de lianele și rădăcinile de sub apă, apoi își trase pe vine nădragii cârpiți, iar când răsturnă resturile din câteva borcane cu lipitori rămase pe fund în

unul singur și le agită un pic, ca să le trezească foamea și luă de pe pat o țepușă subțire, de fier, cu mâner greu, folosită la dezlipit lipitoarele de pe spate, ca să desprindă cu vârful ei una uitată de ieri între omoplați și pe care o simți abia acum, doamna, șocată, îl apostrofă îngrozită:

— Dumneavoastră aveți o inimă de piatră!

Iar când el ieși în tăcere afară și se dezbracă de nădragi și de izmene pe malul heleșteului, ea, care-l mai urmărea din pragul căsuței, mai repetă, ca într-o reverberație, aceeași frază:

— Dumneavoastră aveți o inimă de piatră!

Intră unde era mocirla mai adâncă, un loc cu crengi mâlitate și trunchiuri acoperite de noroi în inundații trecute, și atunci femeia mai strigă o dată:

— ... aveți o inimă de piatră!

Se îndepărtă încet de mal. Călca pe lipitori ca pe un covor care se mișcă. Ele îl simțeau. Omul le stârnea cu mirosul lui de carne rănită. Era suficient să intre în apa turbure, ca ele să dea năvală peste dânsul, flămânde, din toate colțurile iazului.

I se agățau de pulpe, de fese, de piept, de mușchi, de locurile sensibile de la subsiori, mai ales când apa îi ajungea la umere, iar el întindea mâinile în părți, parcă s-ar fi aflat pe-o răstignire.

— ... inimă de piatră, mai auzea cum cotoroanța de la protecție îngâna de una singură, însoțindu-l de-a lung de maluri cu privirile răsucite către el...

Ce-i putea spune? Că pescuitul de lipitori era ocupația lui de când se ținea minte, bucata lui de pâine, profesia lui, viața lui?! Dar avea oare rost?! La aceleași întrebări ea avea răspunsurile sale și el – răspunsurile lui, care nu coincideau.

Era pescar de lipitori.

Se băga în apa heleșteului rece ca gheața, sta nemișcat o oră-două și, când ieșea, cu dinții clănțănind de frig și cu tot corpul încărcat de paraziți, semăna cu un spin de porumbele negre.

Inocent, le propunea consătenilor câte un pumn de viermi din aceștia pentru o țigară.

Sau: „Câte două pentru un fum de țigară!”.

Nu totdeauna îl căutau negustorii de lipitori.

Câteodată îi aștepta cu borcanele pline cu aceste jigodii mici câte o săptămână-două.

Atunci când ieșea la mal, smulgea lipitorile de pe el cu tot cu carne.

Pe unele, care se ascundeau pe spată sau îi sugeau sângele de pe screaua spinării, le desprindea ușor cu vârful țepușei meșterită chiar de el dintr-un mănunchi de fier și un vârf ascuțit din oțel, dar o făcea atent să nu le rănească: era suficient să le atingă cu lama rece și ele își ghemuiau corpul un pic, suficient ca să cadă jos.

„Mai bine taie din carnea mea, îi zice el celuia care se nimereste întâmplător pe malul heleșteului și se oferă să-l ajute. Rănite, ele nu-s bune de nimic.”

Ieri l-au ajutat să-și umple borcanul cu lipitori niște copii sosiți din satul dintre sălcii.

„Acum a fost mai greu, le povestea el în timp ce-l dezbrăcau de lipitori și le aruncau în borcanul pe jumătate cu apă. La un moment dat am simțit că mă apucă dracul de un picior. Și mă trage la adânc. Mi-am făcut cruce cu mâna dreaptă încărcată de păpălude, am spus în gând câteva rugăciuni, dar el tot nu mă lăsa și mă ducea la fund... M-a ținut așa două ceasuri... Când am mai prins curaj și l-am apucat cu stânga de coarne, ce credeți?!, s-a transformat într-o rădăcină groasă de măr sălbatic. Așa e el, parșiv, că, mă gândeam, dacă-l prind și mi-l fac slugă, l-aș aduce în lanțuri la iaz și l-aș pune pe dânsul să prindă lipitori pe frig în locul meu...”

Îngerul nu-l certa niciodată: știa că lipitorile lui salvează mai mulți oameni.

Așezate pe pânțele, pe piept, pe ceafă, pe spate, pe îndoitura mâinii, pe pulpele picioarelor, acestea scoteau sângele stricat, ajutând la friguri, la extracția dinților, la vărsături, la epilepsii, la tusea măgărească: punându-se două-trei sau cinci-șase lipitori pe locul umflăturilor, învinețelilor, scrântiturilor, păliturilor, rupturilor de os, gâlcilor, ele erau lăsate două-trei ceasuri, până sorbeau cu ventuzele lor scârboase tot sângele bolnav: atunci, sătule, mai mult de greutatea burților umflate, se dezlipeau de bună voie și cădeau la pământ sau pe podele, de unde erau strânse cu un fâraș și băgate în borcan să flămânzească.

Descântătoarele știau să le folosească și în tratamentul de vise, mai ales când era vorba de suflete făcute țandări și inimi zdrobite de dragoste sau de lipsa ei.

Poporul era sărac, n-aveau bani de medicamente nici chiar prim-ministrul sau președintele statului, cel puțin așa se vedea din declarațiile lor de avere, de aceea toți, și pruncii și bătrânii, și bolnavii și sănătoșii se tratau de la un capăt al țării la altul cu lipitori.

Îngerul păzitor știa că el face un lucru bun, necesar oamenilor. Și-l proteja atât cât putea, atât cât i se îngăduia. Îi sugera în graiul lui telepatic să nu se vâre în bulboanele prea adânci, dar el tocmai aceasta și făcea, îi dădea de înțeles să iasă când avea prinse pe piele, mai ales de subsuori, că nu mai putea nici da mâinile în jos, suficiente exemplare, dar dânsul de-abia atunci, dintr-un mazochism pe care nu-l pricepea, prindea gust să stea și mai mult în apa devenită neagră de nămolul stârnit de miile de lipitori care-l simțeau și-l căutau hulpave prin întunericul bălții...

Ieșea din apă cu corpul acoperit de lipici ca de-o platoșă.

Acum trebuia să stea pe mal să aștepte răbdător ca burțile lor să se umple cu sângele lui, pe care continuau să-l sugă nesătute, cum e și vorba: „Lipitoarea până nu pică nu zice: ajunge!” Abia atunci ele se dezlipeau pe rând și prindeau să cadă, leneș, precum niște stropi de

mâl în iarbă, urmând ca dânsul să le adune într-un recipient.

De multe ori avea impresia că lighioanele îi supseseră tot sângele, că lui nu-i mai lăsaseră nici măcar un singur strop în tot corpul.

Le silea mai demult să se rupă de pielea lui, picurând peste ele țuică fiartă din muguri de salcie: ele se crispau și se dezlipeau de nevoie... apoi, când în loc de țuică, pentru că era scumpă, i s-a adus oțet din pere, se desprindeau și când erau unse cu astă acreală.

Acum i se aducea vin, dar, stropite cu el, lipitorile nu se mișcau de la locul lor.

Și-și meșteri un fel de lance cu vârf ascuțit de oțel și cu coadă grea de fier, care să-l ajute să le ajungă și pe cele de la spate, ascunse între omoplați, dezlipindu-le mai înainte ca ele să se ghiftuiască: atingea ușor cu vârful ascuțit locul dintre piele și lipitoare și ea, simțind răceala oțelului, să-și desfacă ventuza pentru o secundă, suficient ca să nu se mai poată prinde la loc...

Atunci nu avea decât să le strângă într-un borcan și să-și aștepte cumpărătorii...

Aceștia veneau, de regulă, noaptea sau a doua zi și făceau schimb: un borcan de vin pentru un borcan de lipitori...

Înainte i le cumpărau la kilogram: dacă avea noroc și sugeau mai mult sânge, erau mai grele și era plătit mai bine.

Acum veneau altfel de cumpărători.

Erau negustori cinstiți: niciodată nu i-au cântărit lipitorile, dar nici el nu i-a întrebat vreodinioară câtă apă au pus în vin.

Precupeții le adunau pentru farmaciile din țară, aceasta fiind bolnavă de răceală, de junghi, de tumori, de sânge stătut, ba mai mult – spunea multă lume – lipitorile erau trimise și pentru export: nu mai știa ce țară din Africa plătea pentru ele aur curat.

Înainte vreme, strigile simțeau când bea litra de țuică și a doua zi nu se apropiau de el. Duhnea prin pori!

La vin veneau ca proastele. Atunci se lipeau de om cu disperare, încât nu le putea smulge decât cu tot cu carne. Dar ele iubeau doar vinul de calitate. Păpăludele simțeau când vinul i se oțetea în vene.

O dată a dat peste cap vin răsuflat, i-a spus despre asta și negustorului, pentru că i s-a acrit vinul în sânge și nici un șișneab nu s-a apropiat de el a doua zi. Cu ele nu te joci! Nu le amăgești!

După ce își bea tot vinul, joacă de unul singur desculț pe podelele sparte și-i mai cad, în ritmul dansului, lipitori rămase neculese din păr, de subsuori sau din chiloții lungi până la genunchi...

A dansat și ieri, de astă dată față de mai mulți bărbați din sat, veniți să-l întrebe cum îi merge pescuitul și cât a strâns.

A băut în prezența lor de unul singur tot borcanul, bețivani din sat așteptau pofticioși în cadrul ușii poate le pică și lor ceva, dar nu i-a observat: el trebuie să-și refacă sângele pierdut și când aceștia i-au dat bună ziua și l-au întrebat, parcă ar fi fost chiori, ce face, le-a răspuns, ca de obicei, în timp ce ținea borcanul la piept: „Ung osia ca să meargă carul!”

Se nimeri să-i pășească pragul în timpul „balului” din ajun și activista de la protecție, care, atunci când îl văzu cum dansează în jurul borcanului umplut ochi cu mulgătorii-caprelor, cum le zic localnicii, așezat în mijlocul camerei, repetă ca o placă stricată de patefon, ptfu!, fraza ei tâmpită:

– Dumneavoastră aveți o inimă de piatră!

Și plecă furioasă.

Dar toată lumea știe că are o inimă bună. Oricine îl roagă să-i împrumute o lipitoare, el i-o dă, apoi uită să o mai ceară înapoi. Tot satul a intrat în datorii până peste cap cu dânsul. Iar el le răspunde și în continuare la binețe ca și cum nu și-ar mai aduce aminte de vietățile date în credit.

După ce a rămas singur, a adormit imediat pe o laviță îngustă, meșterită dintr-o scândură, horăind în ritmul vântului tot mai puternic de afară, cu țepușa sa lângă el, ca un ostaș în sicriu.

Apoi, când s-a întors pe-o parte, sulița a lunecat de lângă el, zburând cu mânerul greu înainte, care s-a înfipt,

ca într-o menghină, într-o gaură din podea, rămânând proțăpită cu vârful lung și ascuțit orientat către tavan.

Tot atunci se mai întâmplă un lucru: pescarul se răsuci prin somn pe scândura îngustă și brusc se rostogoli și el din urma acelui obiect nenorocit, doar că... trupul lui vlăguit se prăbuși vertiginos peste lancea prinsă cu mânerul în podea și cu vârful gata să străpungă orice vine peste el...

Îngerul păzitor se îngrozi: capătul însulițat se nimeri așezat exact în drept cu inima slăbănogului, așteptă dintr-o clipă în alta să vadă lama înfigându-se adânc în piept și un șuvoi de sânge să țâșnească cu toată puterea și să stropească încăperea.

Se sperie, deși un înger n-are dreptul să se sperie. Nu știa ce să facă. Corpul pescarului cădea vertiginos peste cuțit... între inimă și vârful lung al acestuia mai rămăseseră 8... 7 ... 6 centimetri...

I se făcuse milă de pescar. Nu merita o moarte atât de stupidă. E drept că nu avea prea multă credință, dar era harnic și bun la sufletul lui. Lipitorile prinse de el ajutaseră mii de oameni să se însănătoșească. Ele erau așteptate și la noapte, și mâine, și poimâine, cât țara nu avea nici medici, nici medicamente.

Se obișnuise cu el. Cu lipitorile și cu vinul lui. Cu generozitatea și cu petrecerile sale de unul singur.

Să-l ajute! Să-l ajute!

Între vârful țepușei ascuțite și inimă mai rămăseseră
5... 4 centimetri...

Și atunci Îngerul păzitor hotărî să-i ceară ajutor celui
Atotputernic. Își luă zborul, înălțându-se ca o săgeată
către Locul unde trona în toată măreția Sa Atotțiitorul,
pentru că numai El mai putea să-l salveze pe acest om
sărman.

II. LA DUMNEZEU ACASĂ

„Cerul s-a dat în lături ca o carte ce o faci sul.”¹

În cerul de dincolo de cer, îngeri – mii, zeci de mii de
îngeri străbat ca niște fulgere de lumini subțiri aceste
spații, încrucișându-și traiectoriile. Trec unul pe lângă
altul, unul pe sub altul, unul prin altul. Se întorc de la Cel
de Sus sau se duc ca să stea de vorbă, să se sfătuiască, să-
I ceară ajutorul, să-L roage pentru ca El să intervină în
destinele unor muritori, ale unor popoare, ale planetei.

Vin la El după ajutor îngeri din toate părțile lumii. Și
nici un ajutor nu întârzie, chiar dacă Creatorul
Universului trebuie să intervină în mii de cazuri.

Îngerul păzitor știe asta.

Timpul pentru Dumnezeu nu există. Acesta a fost
creat doar pentru om. Ca să-l smerească. Până a mușca
din pomul cunoașterii binelui și răului, timpul nu

---

¹ Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul. Capitolul 6,17.

existase nici pentru oameni. Adam și Eva aveau parte de viață veșnică.¹

Păcatul original a venit din neputința omului de a deosebi binele de rău.

Creatorul, prin plăsmuirea clipei, parcă ar fi dorit să-i spună celui care n-are niciodată timp de timp, adică de suflet, de dragoste, de seamănuț său, de el însuși: „Omule, dorești să-ți înțelegi neputința? Încearcă să aduci înapoi clipa care a trecut! Sau să ții în loc clipa care trece! Oprește-te un pic din agitația ce te fură și ascultă ticăitul ceasului. Ca să pricepi că undeva te așteaptă sfârșitul timpului hărăzit ție. Ca să-ți amintești că nu tu ești stăpânul clipitei, ci clipita e stăpâna ta!”

Domnul Slăvilor locuiește în mijlocul luminii, într-un palat uriaș, construit din pietre de cristal. Un cerc din fluvii de foc înconjoară locașul Lui de jur împrejur. Oști de serafimi, heruvimi și ophanimi păzesc Tronul gloriei. Îngeri nenumărați, mii de mii de miliarde, înconjoară acest palat. O mulțime fără de număr de îngeri intră și ies în fiecare clipă din locuința Sa.²

Îngerul păzitor trece pragul Casei Domnului, lăsând timpul – așa cum își lasă cavalerul sluga la intrarea într-o catedrală pentru a-i ține spada – să-l aștepte.

---

¹ Facerea. Întâia cartea a lui Moise. Capitolul 2, 17.

² Cartea lui Enoh, capitolul 68 (6,7,8,9,10, 11).

Înăuntru, Domnul Dumnezeu stă pe un Tron înalt și mareț.

Chipul Său, ca fața chihlimbarului,¹ emană lumină și strălucire și seamănă cu al oamenilor protejați de îngerii Domnului, pe care El i-a făcut după chipul și asemănarea Sa. Precum se arată un curcubeu din nori în zi de ploaie, la fel se înfățișează îngerilor săi vederea strălucirii Atoatefăcătorului.² Poartă haina luminoasă a bunătății și a slavei.

În preajma Sa stau arhanghelii Mihail, Gabriel, Rafael și Phanuel.³

Serafimii șed de jur împrejurul său, fiecare are câte șase aripi: cu două își acoperă fața, cu două își acoperă picioarele și cu două zboară.

Treptele Îngerilor Păzitori, ale Domniilor, ale Stăpâniilor, ale Heruvimilor îi înalță cântări de slavă:

Sfânt, sfânt, sfânt

*Este Domnul Atotțitorul...*⁴

Îngerul păzitor se oprește în dreptul ușilor deschise și mai deslușește:

„Bate vântul frunza lin,

Linu-i lin și iarăși lin...”

---

¹ Iezechiel, 1, 24-26.

² Iezechiel, 1, 28.

³ Cartea lui Enoh, capitolul 68 (16).

⁴ Isaia, 6, 1-5.

un cântec pe care-l auzi și pe pământ într-un Ajun îngânat de copiii porniți cu colinda.

Lumina cântă și ea, devine lumină sonoră. Universul însuși se prezintă ca un uriaș instrument muzical ce însoțește cântările miilor de coruri.

Sunetele se adună, alcătuind toate împreună o unică armonie.

Sunt voci de îngeri, care Îi cântă cântări de slavă Atotputernicului.

Niciun muritor viu nu L-a văzut în Slava Sa. Unicul pământean, martor la aceste spectacole cerești a fost Enoh, fiul lui Cain, un profet din Etiopia, care a fost însoțit de îngerii Sariel și Raguël, până în pragul Tronului Celui Vechi de Zile, care la despărțire i-a dăruit Cartea Viitorului.

Îngerul păzitor îi vede sosiți în audiență și pe îngerii unor popoare, cei care au misiunea să le protejeze și care vor răspunde în fața Domnului odată cu ele și pentru cele bune și pentru cele rele.¹

Iată-l și pe îngerul istoriei, care zboară cu spatele înaintea, în timp ce fața îi rămâne mereu întoarsă spre trecut.

---

¹ Cartea profetului Daniel în capitolul 10 (13-21) vorbește despre îngerul Greciei și îngerul Persiei, care – ori de câte ori aceste două popoare făceau războaie – se înfruntau și ei.

Și pe cel al viitorului, acoperit de ochi din creștet și până în călcâie, ochi pe tălpi, ochi pe coapse, ochi pe brațe, ochi pe față Sunt aici și îngerii ai limbilor. Cei 70 de îngerii, care, atunci când Noe cu urmașii săi au atins uscatul, i-au învățat pe oameni 70 de limbi diferite.

Pe aceștia i-a văzut Îngerul în Casa Celui ce Este, Celui ce Era și Celui ce Vine.

Dar majoritatea dintre cei care așteaptă sunt Îngerii păzitori de ființe umane.

Prin ei Atotputernicul ține o legătură permanentă cu omul creat.

Acesta din urmă, necunoscător al lumilor care nu se văd, își numește îngerul: noroc, șansă, întâmplare, destin, presentiment, instinct, dispoziție, obișnuință, uitare, simț, sugestie, dragoste. Oamenii au presimțiri, dar puțini știu că presimțirea vine de la înger.

Pentru artiști îngerul se mai cheamă: inspirație, imprevizibil, soluție., ochi pe ochi...

Doar cei aleși îi bănuiesc contribuția.

La toate acestea se gândea Îngerul păzitor.

Dacă oamenii și-ar vedea îngerul, are impresia că l-ar pune să are sau să facă cumpărături la piață. Dar el poate căpăta și corporalitate. Odinioară îngerii se amestecaseră cu oamenii, trăind printre ei. Martorul acelor vremi, profetul Enoh, povestește în cartea sa:

„Pe când copiii oamenilor se înmulțiseră în acele zile, s-a făcut ca fiicele lor să se nască grațioase și frumoase. Și atunci, când îngerii, copiii Cerurilor, le-au văzut s-au îndrăgostit de ele și ei și-au spus unii altora: să ne alegem femei din seminția oamenilor și să avem copii cu ele. [...] Și aceste femei au zămislit și au născut uriași.”¹

De atunci, din răstimpul îngerilor greșiți, le este interzis să treacă, fără voire, în spațiul vizibil al lucrurilor.

Câteodată se ceartă cu *celălalt*, tot un fel de înger, doar căzut, care veghează pe alt umăr.

Îngerul ispitelor îl îndeamnă pe muritor să-și trăiască clipa, îngerul bunătății – să-și trăiască viața. Cel rău îi sugerează să trăiască dezordinea, îngerul – ordinea. Cel rău – să-și urască aproapele, iubindu-se doar pe sine. Îngerul – să-și iubească aproapele, ca pe sine.

Mii de îngeri stau la rând ca să ajungă în Fața Sa, ca să-L roage fiecare pentru cel ocrotit. Îngerii plâng fără lacrimi. Și râd – cu lumină. Cerul e plin cu îngeri care plâng și îngeri care se bucură.

În lume îngerul trebuie să tacă. Aici însă Tatăl Ceresc le satisface setea de comunicare. Doar că ei nu vorbesc

---

¹ Cartea lui Enoh (versiunea etiopiană), capitolul 6, 1-9, capitolul 7, 1-2.

cu cuvinte de-ale oamenilor. Există o limbă a lui Dumnezeu și a îngerilor. Ea e o alt fel de vorbire. Alcătuită din sensuri, imagini, stări, dragoste, tăceri.¹ Acest limbaj nu are nevoie de sunete. Pentru astfel de cuvinte – ca să le rostești și să le auzi – nu ai nevoie de gură, nici de ureche, ci doar de text.

Îngerii, miriadele de îngeri, sunt de fapt limbajul lui Dumnezeu.

Atunci când a făcut lumea cu ajutorul Cuvântului, Cel Prea Sfânt a vorbit cu îngeri.

În fața Tronului Suprem era rând lung de îngeri.

Îngerul păzitor, ocrotitorul vânătorului de lipitori, prinse și el rând. În casa Părintelui Îndurărilor totul devine mărturie și ascultare a toate. Domnul, care nu are taine față de îngerii, serafimii, heruvimii și arhanghelii Săi, permite accesul fiecăruia la mesajul fiecăruia. Ei nu trebuie să audă cuvinte, ca să afle ce se vorbește. Fiecare dintre cei care asistă la audiențele Sale, e martor și

---

¹ Așa cum există și un alfabet ceresc și o scriitură angelică. Dintre oameni, unul singur a cunoscut-o: sfântul Pahomie, întemeietor al monahismului copt din secolele III-IV, a vorbit de o „limbă a îngerilor”, în care a redactat și niște lucrări, scrise în dialectul Ierusalimului ceresc, care se păstrează nedescifrate de nimeni vreme de 1700 de ani. Nici un înger de atunci încoace n-a îndrăznit să calce porunca lui Dumnezeu, ca să-i ajute pe oameni și să le tălmăcească într-un grai mai apropiat de înțelegerea lor. (*nota autorului*)

părtaș la discuțiile cu cei care vin de pe pământul oamenilor.

Așa află și dânșii ce se mai întâmplă în lumea cea creată de Prea Milostivul Atoatefăcător a văzutelelor tuturor și nevăzutelelor.

III. SATUL CU COPII CARE MERG PE APĂ FĂRĂ SĂ SE SCUFUNDE

Îngerul care se afla înaintea Tronului Ceresc s-a prosternat cuviincios și a prins să povestească:

– Părinte al Îndurărilor, am venit din nou să te rog să-i mai ajuți o dată pe copiii – sunt nouă pici de 6-7 ani – din acel sat de pescari din Marea Nordului, care acum câteva luni urcaseră pe un ghețar proptit de țărniș și pe care vântul l-a scos în larg.

Atunci, ca să-i salvezi, când sloiul de sub ei aproape că se topise, ai așezat sub încălțările lor câteva stoluri de pescăruși, zburătoare lângă zburătoare, făcând o punte lungă de la ghețar până la țărniș și așa i-ai adus pe mal...

A doua oară, acum o lună, când aceeași copileși Ți-au pus din nou la încercare milostenia Ta fără de margini, urcând pe alt ghețar ca să se plimbe pe mare, ai făcut pentru ei, Doamne a Toată Mângâierea, pod din spinării de foc, de la gheța plutitoare și până în satul pescăresc, ca să-i cobori vii și nevătămați pe uscat...

De atunci acei copii au ajuns să creadă că dânșii pot merge pe apă fără se scufunde.

Azi dimineață au prins în fiord alt ghețar ce i-a dus și de astă dată departe în mare...

Purtat de valuri, s-a topit și acesta aproape de tot: apa le-a intrat în încălțări și picii se pregătesc, ținându-se unul de celălalt, de la o clipă la alta să pornească înapoi către casă, mergând pe de-a dreptul pe valurile care, cred ei că îi vor ține... Marea, rece ca gheața, e foarte adâncă în acel loc și aproape niciunul dintre ei nu știe să înoate...

Stăpânul Lumii l-a ascultat în tăcere.

Apoi, în bunătatea Lui cea nesfârșită, a zis:

– Ei, hai să vedem ce e acolo...

S-a ridicat de pe Tronul Divin și, sprijinindu-Se de un stol de serafimi, s-a îndreptat ca un fulger de rouă nevăzută spre acel ghețar din Marea Nordului încărcat cu copii...

Avea mai multe soluții pentru ei. Numai că de astă dată se va așeza chiar El între bucata de gheață și țărni, pentru ca, pășind pe Trupul Său, precum pe un podeț lung de nori, acei copii duși de briză în largul mării cu tot cu ghețarul pe care și-l aleseseră drept corabie, să poată ajunge cu bine la mal...

Când Atotputernicul a revenit de pe pământ în Scaunul Său, corurile mulțimilor de îngeri și serafimi –

cum corpul acestora este acoperit de ochi și au putut să-
L urmărească în slava lucrărilor Sale – au prins să cânte
în zeci de voci: – Osana, Osana! Slavă Celui-ce-Este! El
Cel-dintâi și Cel-de-pe-urmă! Osana!

IV. RĂZBOIUL NISIPURILOR

În fața Atotputernicului a venit un stol de îngeri care
a prins să geamă ca bolnavii dintr-un spital.

– Ce e la voi? întrebă îngrijorat Cel de Sus.

Unul dintre ei începu să-I vorbească tulburat:

– Ne aflăm de o parte și de alta a unei granițe.
Frontiera dintre două state a fost fixată acum mai bine
de trei sute de ani pe creasta unei dune de nisip. Și când
bate vântul duna se mută cu tot cu hotare de la locul ei.
Apoi peste câteva zile vântul își schimbă direcția și
strămută duna cu grăniceri și pichete de unde parcă se
fixase definitiv granița, transportând malurile de nisip în
partea opusă. Și de la aceste resfirări de nisip cele două
neamuri duc războaie ce nu se mai termină. În șanțurile
săpate în nisipurile deșertului au murit sute și mii de
oameni de-o parte și de cealaltă, și capătul acestor
înfruntări nu se vede.

– Cel fel de țări sunt acelea?

– Sunt două țări fără râuri, fără ape, fără păduri,
fără munți, numai cu nisip și cu cer. Și acela – nisipos. În
loc de stropi de ploaie norii picură fire de nisip.

- Și oamenii?
- Vântură nisipul cu lopata. Ca pe grâu.
- Caută aur?
- Nu. Caută sârma ghimpată de la stâlpii de graniță, peste care furtunile de nisip așază zilnic straturi de zeci de metri, ca, găsind-o, să o poată păzi...
- Și?..
- De cele mai multe ori iese singură la suprafață la zeci de kilometri de locul unde e căutată...
- Și cine sunt cei care se războiesc?
- Urmași de-ai lui Cain și Abel, dar s-au amestecat între ei, și nu mai știm nici noi care și din cine se trage. Se omoară unii pe alții, bocesc, apoi își șterg ochii de nisip și continuă să se măcelărească. Au făcut din moarte un spectacol și pofta lor de viață vine doar din aceea de a muri.
- Sunt trăitorii dintre dune?
- Ei sunt, Stăpâne. Merg prin pustie câte o zi-două până dau de un saxaul ca să-și umple cu frunza lui uscată, amestecată cu balegă de cămilă și praf de pușcă, lulelele și ascunși în galerii subterane să pâcăie din ele în nopțile răzbnării. Când încep a se zvârcoli furtunile de nisip și trâmbele galbene se înșurubează în cer, iar bornele de graniță plutesc prin văzduh cu tot cu santinele, atunci poporul întreg, cu mic cu mare – la îndemnul cârmuitorilor – „Nici un fir de nisip

dușmanului!” – acoperă cu cuverturi, cu straie, cu pieptul nisipul, ca să nu-l împrăstie vântul.

– Și voi?

Îngerii scânciră în cor ca niște prunci întorși de la țâța mamei.

– Ne certăm și noi înde noi, și asta doar ca să punem capăt certei dintre ei, dar nu reușim, a spus unul.

– Și un stat și altul au așezat duna de nisip în stemele lor, a adăugat un înarpiat.

– Imnul unuia începe cu:

„Pentru duna de nisip

Ne dăm viața fiecare...”

– Dar și a celuilalt continuă la fel:

„Duna de nisip e-a noastră,

Pentru ea murim cu toții...”

Și chiar mor. Ca muștele.

– Și ei ce vor?

– Cetățenii unui stat Te imploră zilnic în toate lăcașurile și în toate locuințele lor din galerii să-i ajuți ca să-i poată omorî pe toți cetățenii celuilalt stat, ca să le revină lor duna strămoșească de nisip...

– Iar ceilalți?

– Aceia Te roagă să-i sprijini pe ei ca să-i șteargă de pe fața pământului pe cei cu petenții atât de neîntemeiate asupra dunei lor părintești...

– Și care e dorința voastră?

Corul de îngeri a început să bocească și mai tare.

- Te rugăm să cobori între acele nisipuri, Părinte al Îndurărilor, ca să pui capăt acestui măcel fratricid. Toată nădejdea e numai la Tine. Numai Tu îi mai poți salva. Numai Tu ne mai poți ajuta.

Atunci Cel Atotputernic s-a desprins de Tronul Său și precum un abur nevăzut, însoțit de stoluri de îngeri, a pornit către acel deșert aidoma unei mări, cu deosebirea că valurile înalte i-s de nisip, unde granița fixată pe creasta unei dune se mută la fiecare adiere de vânt acolo de unde să înceapă un nou război...

În acea zi o cămilă, orbită de vijelie, s-a împiedicat de o piatră și, mai înainte ca furtuna să se fi domolit, nisipul din jurul aceluia semn s-a umezit ușor. Atunci două santinele, una de o parte și alta de cealaltă, au observat cum în jurul pietrei mișcate, nisipul s-a făcut apos, pe urmă, când s-a adunat mai multă vlagă, cu armele pregătite să tragă, aceștia s-au apropiat concomitent de acel loc și, fără să ia degetele de pe trăgaci – țintuindu-se cu ochii încremeniți de nedumerire, parcă s-ar fi văzut pentru prima dată – s-au aplecat în aceeași clipită cu buze spuzite de sete să sărute, apoi să soarbă cu nesaț apa tămăduitoare a izvorului răzbit din adâncul nisipurilor, ce urma a deveni cu timpul oază, pârâu, râu, fluviu, care să-i separe și să-i adune, să-i despartă și să-i împace pe acei oameni dintre dune, copii ai pustiului și fii ai Celui de Sus și ai Celui de Pretutindeni...

V. LA DUEL CU ÎNGERUL

Într-un pat dintr-o cameră a aceluia orășel de provincie zăcea de mai multă vreme un infirm. Acesta asculta de câteva luni de zile o vioară ce se auzea dincolo de perete. Într-o zi și-a luat inima-n dinți și, prin menajera sa, i-a trimis o scrisorică viorii:

„Dragă vioară, îți mulțumesc pentru toate melodiile tale. Ele îmi fac viața suportabilă. Dacă nu te-aș fi auzit, am impresia că aș fi murit demult.”

A doua zi menajera i-a adus răspunsul. Acesta conținea doar două cuvinte și un semn de întrebare: „Cine sunteți?”

Astfel, cu ajutorul menajerei – o femeie cu înfățișare de sfântă laică și comportament de mamă bătrână, care și-a asumat rolul de poștaș, „cal de arhangheli”, cum și-a zis chiar ea, între cei doi s-a încheiat o corespondență, alcătuită din misive, scrisori și scrisorele, care a durat luni bune.

Răspunsul a urmat imediat:

„Sunt un mare admirator al muzicii. Un sclav al ei. Sau, cum îmi plăcuse mie să cred, un ales al ei. Cândva am avut și eu în stăpânire o vioară, meșterită chiar de messer Stradivario. Sau, cine știe?!, poate mai degrabă, invers: ea m-a avut în stăpânire.”

„Ce v-a făcut să-mi scrieți?”

„Diminețile, e suficient să începi să cânti și peretele nu mai există. Îl pipăi, vreau să-l ating cu degetele și nu-l mai găsesc. Atunci, zidul dintre noi e lipsă. N-am să uit ziua când te-am auzit pentru prima dată. Era într-o dimineață de primăvară, când, prin somn, am auzit Adagio, lucrarea inegalabilului Tomaso Albinoni. În nopțile mele chinuite am visat-o adeseori. Se făcea și atunci că visam această compoziție. Și brusc m-am trezit. Am deschis ochii, dar cântecul din vis continua. M-am speriat. De unde s-a luat Albinoni cu vioara în camera mea? Ce caută sunetele celeste ale acestei lucrări chiar aici lângă mine? Crezusem că am murit și aud ceea ce numai morților le este dat să audă: orchestrele din rai. Până mi-am dat seama că melodia se auzea de dincolo de perete. Nu, nu se poate! mi-am zis. Apoi mi-am mușcat buzele până la sânge ca să nu strig: „Bravo!” Timp de trei luni de zile te-am admirat fără să știi. Viața mea începuse să se măsoare cu așteptarea clipei când vei începe să exersezi, tot timpul întrebându-mă: dar astăzi ce vei interpreta? Am îndrăznit să-ți scriu, prieten drag, abia ieri, când am avut impresia că-ți sângerează degetul de la nota fa. Nota aceasta nu suferă să fie forțată. Nu-i place nici să fie menajată. E cea mai capricioasă din portativ. Cine o îmblânzește – îmblânzește portativul. Atenție deci la nota **fa!**”

„Sunteți profesor de muzică?” (o scrisorică).

„Mai degrabă elev. Un veșnic elev al marilor maeștri. Am cântat cândva într-o mare orchestră. Eram cel mai bun. Aplauzele culese în cei câțiva ani de glorie îmi ajung pentru toată viața.”

„Și acum????????” (Semnele de întrebare, mai multe decât literele frazei, îi aparțin. – *nota autorului*).

„Acum nu mai cânt. Poate de aceea, după fiecare audiere – bănuiesc că te antrenezi pentru o mare scenă – sunt ca o catedrală după cutremur. Te aplaud în gând. Și suspin... Spune-mi ceva despre tine.”

„Am 18 ani și exersez la vioară. Mă pregătesc pentru un mare concert care va avea loc la sfârșitul anului sau poate – niciodată. Totul depinde de mine. Mâine voi cânta un vals în metru ternar, aș fi curioasă să vă aflu părerea...”

„Ai scris «curioasă», înseamnă că pot să-ți spun doamnă-domnișoară. Muzica dumitale, doamnă-domnișoară, străbate prin zid. Sunetele trec ușor prin el ca lumina prin pori. Valsurile răzlesc mai greu. E și firesc. Pentru că ele trebuie ascultate în doi. Ascultate de unul singur, valsurile mai degrabă te prăbușesc decât te înalță. M-am convins și azi, a câta oară? că muzica exprimă cerescul din noi. După ce omul învață să meargă, muzica îl învață să zboare. Ea îi dă aripi. Nu te sfii, îndrăznește să desprinzi tălpile de pământ! Ai mai multă încredere în aripi! Numai așa vei putea deprinde zborul, cel care-l face pe om pasăre.”

„Cine sunteți, zburătorule?”

„Sunt cineva care a visat sus printre păsări și pe care un fulger de întuneric l-a doborât la pământ.”

„O dragoste?”

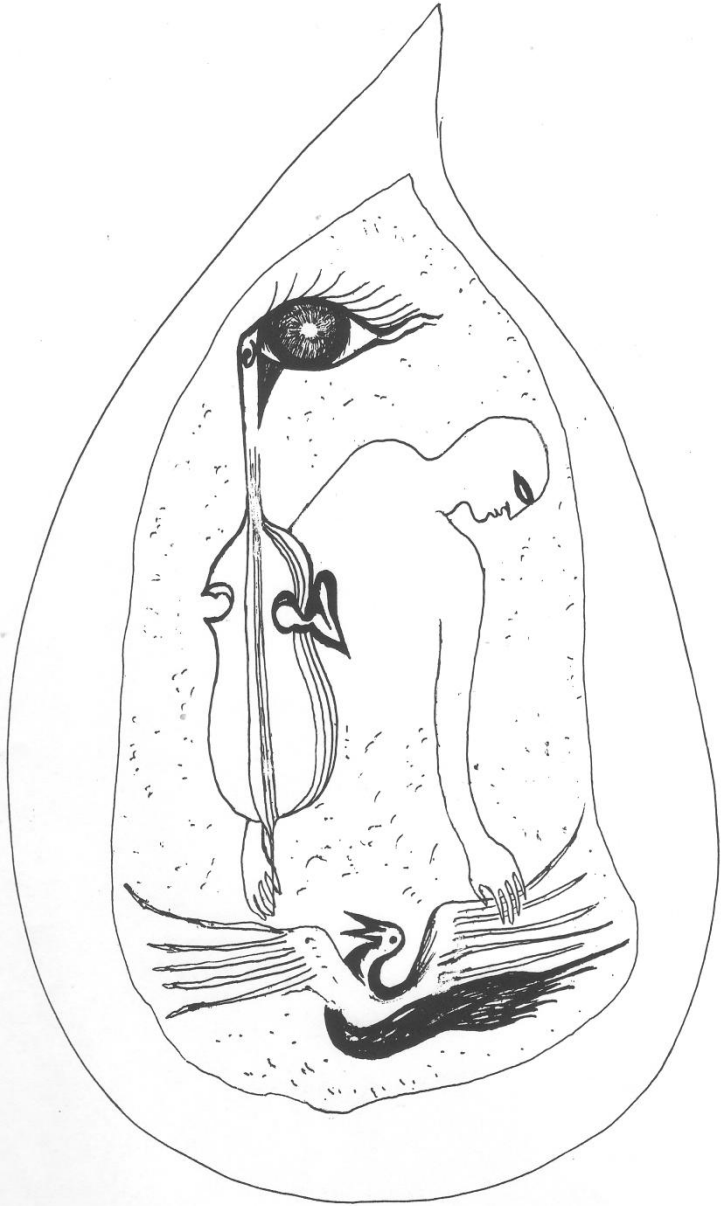
„La douăzeci de ani am căzut de pe-un cal și de atunci stau ținut la pat. Din acea zi învăț să fiu nefiind și să ființez neființând. E trist ce-ți spun, dar am o scuză: muzica ta este și mai tristă. Și involburările ei mi-amintesc de vârtejul ce m-a ridicat cu tot cu armăsar și m-a aruncat într-o prăpastie. De atunci sunt ca un ghiocel care crește sub ghețar și nu poate răzbi la lumină. În jurul meu e beznă, frig și aud cum timpul ruginește. Și numai muzica ta îmi dăruiește aripile de demult...”

„Când știi că mă ascultați, am emoții: parcă m-aș afla pe o scenă. Ce ați mai dori să vă cânt?”

„Nu mai am de mult nici un vis. La unul totuși aș îndrăzni. Cel mai tare mi s-a făcut dor, de când te ascult, de Capriccioso No. 24 de Paganini... .”

„Am să caut notele. Sper să le aibă cineva în orașul nostru.”

„Îți mulțumesc. Te-am ascultat și azi. A fost Haydn, compozitorul meu drag. Ai adăugat melodiei tonuri grave, culori intense... Nu uita că arcușul e un organ viu și trebuie să-l simți ca pe o prelungire a brațului:

îmbлъnzește-l, dresează-l, supune-l ca pe un sclav. În același timp fă-l să te iubească și el.”

„Cum, învățătorule?”

„Evită lungimile inutile, monotonia, golul de expresie din spațiul sunetelor, nu-i îngădui în niciun fel arcușului să se odihnească, dar nici să obosească. Am mereu impresia că brațul tău e prea avântat, prea degajat, prea legat de partituri. Domolește-! Ai să poți. Încearcă să exersezi așezând între articulația mâinii – «poignet», cum îi spun acestui loc francezii – și antebraț o cutie de chibrituri și mânuiește arcușul astfel, dar cu viteză suficientă, ca aceasta să nu cadă jos...”

„E greu. Dar am făcut-o pentru dumneavoastră, Domnule-de-după-perete. Ca să vă conving că sunt o elevă bună. Cum am cântat azi?”

„E mai bine. Este importantă transpunerea unei simplități voite a partiturii, fără a se transmite ascultătorului dificultățile ce le impun asemenea perfecțiunii. Fragmentele interpretate ieri, mi s-au părut un pic forțate. Am simțit o încordare a degetelor care pipăie strunele. Apasă-le, dar nu cu degete rigide, ci așezate rotund: imaginează-ți că ții în mână o portocală atunci când cânti.”

„Așa am și făcut. E ca și cum am zgâriat întâmplător cu unghia fructul de care mi-ați vorbit și, inexplicabil, casa mi s-a umplut cu mireasmă de portocală. Ce părere aveți despre melodia mea portocalie?..”

„Ești o elevă deosebită. Vei avea un mare viitor. O simt. Mă bucur pentru tine. Fii atentă la tonuri și semitonuri. Dacă așezi un deget cu un micron mai sus sau mai jos decât trebuie, obții obligatoriu o notă falsă. Dă drumul la melodie, n-o reține, las-o să zboare, ca pe o pasăre slobozită din colivie. Pentru asta trebuie să te antrenezi clipă de clipă. Cu și fără vioară: când ieși din casă și mergi pe stradă – ține pieptul înainte, simte-te liber, ca să nu pășești, precum alți violoniști, încovoiată...”

„Nu sunt deloc încovoiată. Ba invers, se zice că aș fi revoltător de frumoasă... Așa îmi tot spune de vreo jumătate de an un admirator de-al meu (al felului cum arăt, nu cum cânt), care mă sâcăie aproape zilnic cu insistențele sale să mă mărit cu el și care îmi permite să mai cânt, până în ziua cununiei. Atunci, m-a preîntâmpinat dânsul, când vom reveni de la biserică, îmi va pune vioara pe foc. Mă tem de acea clipă.”

„Îl iubești?”

„Mai degrabă cred că-l urăsc. Dar mama insistă să mă căsătoresc cu el, ca să-și plătească împrumuturile.”

„Atunci nu te mărita.”

„Credeți că aș putea să nu mă mărit? După ce am intrat cu el în datorii peste cap: mi-a dăruit până acum mai multe flori procurate doar cu pereche la florăria de peste drum, după ce i-a promis mamei c-o va lua după nuntă la o vânătoare de rațe și după ce a vorbit cu șeful

unității militare de unde a ieșit la pensie să ne fie naș... credeți că-l mai pot refuza?"

„Cred că poți. Înainte de a te însoți cu cineva, cântărește bine: căsătoria e pentru toată viața și pentru toată moartea!”

„Vă rog, prietene necunoscut, atenție!!! Nici nu știu cum să vă spun. Sunt pierdută. Cel care mi s-a declarat mire a bănuit ceva, a cotrobăit azi dimineața prin toată casa, a găsit scrisorile dumneavoastră și mi le-a confiscat. Mă pot aștepta de la el la orice. E un om strașnic! Gelozia l-a scos din minți. Seamănă cu o fiară. Vă rog să fiți precaut. Sunt disperată!”

„Nu înțeleg ce să cred. Azi dimineață, îmbrâncindu-mi menajera, în camera mea a intrat, dând ușa de perete, un bărbat îndesat la trup, cu o mustață răsucită până aproape de urechi, cu ochii injectați de furie, care a prins să urle din prag:

– Obraznicule! Cine ți-a dat voie? Cum îți permiți? Cine te crezi ca să sfătui ruperea logodnei mele cu cea pe care o iubesc mai mult decât patria, pentru care am jurat că-mi voi da viața.

Și mai înainte de a fi reușit să-i răspund, inopinatul s-a apropiat de mine și mi-a aruncat peste obraz, culmea! mânușa lui scoasă de pe mână, anunțându-mă:

– Te chem la duel, mâine în zori, la ora 6.00, în locul numit *La scheunatul vulpilor* de la marginea orașului!

Cunosc bine acel crâng, acolo am căzut și eu de pe cal, acum șapte ani de zile.

Și fără să mai aștepte să zică ceva a ieșit trântind ușa.

Situația e un pic bizară. Pentru că îți spuneam că stau ținut și nu am măcar niște prieteni, care, punându-mi un pistol în mână să-mi scoată patul în care zac din casă și să-l ducă în acel loc sau să mă așeze într-un cărucior ca să mă deplasez cumva pentru a onora oribila invitație, ori măcar să găsesc pe cineva pe care l-aș putea plăti, cum se obișnuiește în urbea noastră, ca să se bată în locul meu. Dar care e naivul ce ar fi gata să moară azi în locul altcuiva?”

„Sunt întristată de nebunia celui care până nu demult jura că mă iubește fără margini. Dar – nu vă faceți griji. Mâine dimineață mă voi duce chiar eu ca să mă bat la duel în locul dumneavoastră. Îmi pare doar rău că va trebui să amân exersarea mea pentru după amiază...”

Poate atunci, după duelul cu neîntâmplatul meu soț, voi îndrăzni să vă fac o vizită cu vioara ca să vă cunosc și să vă cânt *Capriccioso No. 24* de Niccolò Paganini... I-am găsit ieri într-un anticariat notele...”

A doua zi, cu mult mai devreme de ora 6.00, în crângul din marginea urbei își făcu apariția militarul mustăcios, însoțit de doi secundanți de aceeași vârstă. Vestonul lui kaki era acoperit de sus până jos de zeci, de sute de ordine și medalii, așezate una lângă cealaltă – ordin în ordin și

medalie în medalie – chiar și pe pantaloni până aproape de genunchi agățase tinichele din astea, care stăteau pe el ca o platoșă.

Nu erau toate ale sale, dar de fiecare dată atunci când se bătea cu vreun netrebnic la duel – iar el era un duelgiu înrăit – împrumuta de la foștii camarazi de unitate ordine, medalii și insigne late – nici un regulament al confruntărilor de apărare a onoarei nu interzicea acest lucru – ca ele să-l protejeze de vreun eventual glonț chior. Și trebuie s-o recunoaștem: acestea l-au salvat nu o dată.

Aștepta să-l vadă pe schilod, adus pe sus, în spate, în brațe, în cărucior, cu patul – de către prieteni, rude sau oameni plătiți, ca să-și apere onoarea. Dar, știa, asemenea iepuri fricoși nu au onoare. Doar spaima freamătă în ei ca o flacăra gâtuită. Era sigur, era convins că nu va veni.

Ardea de nerăbdare să-i dea o lecție dură beteagului sau oricui va fi de acord să vină și să moară în locul lui, să îl dezonoreze așa cum l-ar fi dezonorat dacă l-ar fi avut subaltern, rupându-i de pe umeri galoanele.

„Cu alde ăștia trebuie să procedezi fără milă: întâi tragi și pe urmă somezi. Întâi îi trimiți pe lumea cealaltă și abia mai apoi îi întrebi cum îi cheamă.”

Așteptau în tăcere, colonelul și prietenii săi. Era o liniște multă, încât își auzeau unul altuia gândurile.

La un moment dat observară de departe o umbră ce se apropia de locul unde se aflau. Să fie calicul, care a făcut picioare?! Dar nu, nu, nu! E, asta-i bună!, o femeie.

Urca pe cărare în fugă, sărind într-un picior, parcă ar veni de la școală!

Brusc colonelul a început să tremure precum zgâlțâit de friguri, fălcile prinseră să-i freamăte ca la gușteri, nările scosese un fornăit de cal năvăvaș, iar medaliile toate porniseră să zângănească pe el, ca bătute de vânt.

O recunosc. Era ea, cea cu care avuse de gând să se însoare, femeia de care voise să-și lege destinul până la mormânt (al lui sau al ei). Aceasta, tâmpita dracului, venise să se dueleze cu el în locul infirmului! Când își dădu seama de această blasfemie strigătoare la cer, colonelul a scos un urlet de fiară rănită.

Dar imediat, așa cum îi ceruse altădată regulamentul militar, se stăpâni, recăpătându-și sângele rece.

Iar ea venise să moară ca la un concert: cu vioara ei nesuferită într-o mână!

Fata se opri în mijlocul acelei poiene largi: când îi văzu pe cei trei bărbați, parcă o plesni o dogoare peste față, se îmbujoră brusc și pleoapele începură să i se zbată ca două aripioare de găză captivă.

„Doamne ferește, și-a zis scârbit militarul, să fie trimise iresponsabile din astea la război, am pierde dinainte toate bătăliile.”

Și pe deasupra a sfidat toate rânduielile elementare: s-a prezentat la duel, unde s-a mai pomenit?!, fără de măcar un singur secundant. Bine că a fost el prevăzător și a luat doi...

I-a făcut imediat semn unuia dintre însoțitori să i se alăture ei. Acela a luat cu o mână cutia cu vioara, oferindu-se s-o țină, iar cu cealaltă – i-a întins caseta în care erau așezate pistoalele.

Colonelul a fost primul care și-a ales arma. Era aceeași care-i adusese noroc alte dăți, trimisese pe lumea cealaltă cu ea mai mulți berbanți fără minte.

Acum i-a venit rândul acestei trădătoare, care l-a înșelat – culmea! – pe el, un fost comandant de unitate de cavalerie, cu merite consemnate în condica ministerului, și încă cu cine?!, cu un infirm!

Mustața zburlită a prins să-i tremure. O va învăța minte! Odată și pentru totdeauna!

Fata luă din cutioară celălalt pistol.

Îl apucă cu ambele palme, gata să-i alunece în iarbă. Trebuia să facă ceva cu el, dar nu știa ce. Se vedea de la o poștă că această țâncă nu ținuse niciodată o armă în mână.

Amabil, unul dintre martori, după ce amestecă în chipiul său două bilețele cu numele dueliștilor, îi propuse ei, cum-necum e femeie, să extragă hârtiuța cu numele celui care căpăta astfel dreptul să tragă primul.

Când fata scoase biletul și i-l întinse secundantului, iar acela citi numele colonelului, militarul chicoti de bucurie: el, ochitorul impecabil de pe poligoane, căpătase, și pe bună dreptate, favoarea să-și descarce pistolul cel dintâi.

De îndemânarea lui de țintaș va depinde dacă cel de-al doilea foc se va mai produce sau ba.

Doar unul dintre secundanți și îngerul știau însă că pe ambele scrisorele fusese notat din timp un singur nume, cel al colonelului.

Dar, înainte de a-și ocupa pozițiile, încalcând orice reguli, fata a tras prima: obraznică, de la mică distanță, ea l-a străpuns pe militar cu căutătura ei aprigă, ca o împușcătură. Privirile lor se încrucișară, slobozind scânteii. Așa li se păru secundaților, care numărară imediat pașii, ca să fixeze fiecăruia locul de unde să țintească.

„Mi-a spus alte dați că e gata să moară pentru mine, cred că va trage în sus,” speră ea.

Dar nu! Bărbatul întinse brațul și ochi îndelung parcă se afla pe un câmp de trageri, iar înaintea sa acum ar fi stat nu femeia căreia îi spusese de atâtea ori că o iubește la nebunie, ci o țintă moartă și apăsă pe trăgaci.

Glonte slobozit din țeavă se îndreptă, așa cum calculă militarul, către tâmpla ei mică, pe care se mișcau jucăuși câțiva zuluși aurii...

Îngerul păzitor îngenunche înaintea Tronului Divin și adaugă:

– Stăteam lângă umărul fetei, ca s-o încurajez. Și atunci am văzut glonte venind către mine în mare viteză, gata să mă străpungă. Și capul meu, și capul fetei se

aflau în drept cu acea bucățică ucigașă de plumb. M-am speriat strașnic, am țâșnit către bolți și am venit, Părinte al Celor Văzute și Nevăzute, să rog intervenția Ta Divină...

Era prea frumoasă, prea inocentă, prea bună ca să moară.

Dumnezeu s-a ridicat imediat de pe tron și s-a îndepărtat cu viteza unui smoc de lumină pe un nor de serafimi către locul unde-i conduse îngerul.

Fata stătea în picioare în aceeași poiană, fără să bănuiască că distanța între tâmpla ei și glonte ucigaș se micșora vertiginos.

Atunci, Cel de Sus strecură blând mâna sa între căpșorul fetei și glonț, culegându-l din zbor în palma Lui celestă chiar de lângă fruntea tinerei, pregătite să moară pentru un infirm pe care nu-l văzuse nici măcar o singură dată la viața ei.

VI. SFÂNTUL PĂCĂTOS

Când Divinul a revenit pe Tronul Său și corurile de serafimi, de arhangheli și de îngeri au văzut bucățica de plumb pe care o mai simțea fierbinte în palma Lui, au înălțat serafice cântări în slavă Dumnezeului Iubirii și Milei:

— *Osana!*

Osana!

Osana!

Împăratul Tărilor s-a așezat în Scaunul Său și a întrebat îngerul căruia îi sosise rândul să stea înaintea Lui:

— Tu pentru cine ai venit?

— Am venit pentru un călugăr de la mănăstire, Ziditorule...

Dumnezeu cunoștea mănăstirea.

Era una din munți, de lângă cascadă.

La sfârșitul iernii, când ieșeau călugării din ea să stea sub căderile de ape și urlau de plăcerea îmbăierii, câte unul mai bătrân nu uita să-i atenționeze pe cei tineri:

— Mai încet, că vă aude Dumnezeu!

Călugării evlavioși, dar și sălbăticiți de posturi lungi, care se întindeau câteodată ani de zile, cel mai greu dintre ele fiind cel al abstenenței, făcură ca monahele din alt munte, să treacă de generație în generație un proverb păgân, lansat de o surată de-a lor:

— Nu-mi este frică decât de două lucruri: de ploaia cu gheață și de călugări stătuți.

Mai habotnic decât toți, cel care nu ierta abaterile altora, era tocmai călugărul cu îngerul sosit ca solie.

— Ce e cu el?

— Se zbate acum într-o fântână cu zeamă de roșii și Te roagă cu lacrimi mari să-l ajuți, Doamne...

— Cum s-a întâmplat?

— În timp ce ceilalți călugări se află la liturghia din biserică, el a rămas să pregătească murăturile pentru

iarnă. Le face cel mai bine, știe rețeta și proporțiile. Le prepară într-o fântână adâncă cu fund consolidat, zidită anume în spatele mănăstirii, după ce toată vara o usucă bine și o freacă cu leșie, ungându-i crăpăturile cu usturoi pisat și cimbru bătut cu falca netăioasă a toporului. Apoi așază pe fund crenguțe de cimbru, tulpini de mărar cu semințe, rădăcini de pătrunjel, foi de țelină, fâșii de hrean, boabe de piper, ardei despicați, ca să intre saramura în ei, căței de usturoi tăiați felii, buchețele de conopidă, măceșe bătute de o țără de brumă, mere mici pădurețe, pere sălbatice tari ca piatra și frunze de cireș. După asta pune un rând de roșii. Pe urmă așază alt strat de mirodenii. Și iar unul de roșii. Și tot așa. Anul acesta a cumpărat chiar el o tonă de pătlăgele de la piața din oraș, la cel mai mic preț, făcând astfel și economii, e drept că cele mai multe dintre ele erau răscoapte și moi.

Tocmai a dizolvat în apa rece de izvor sarea și zahărul, pe care a turnat-o deasupra, ca să cuprindă legumele. Urma să închidă bine capacul, să nu intre aer și să le lase așa o lună-două să fermenteze până începe postul cel lung. Atunci călugării nu le mănâncă, le savurează.

Zeama iese limpede cu aromă de rai: câte o căniță e bună pe stomacul gol. Merge bine și în ciorbe, în loc de borș acru.

În timp ce presăra deasupra ultimului strat frunze de hrean cu tot cu rădăcini și frunze de viță de vie, scândura

pusă de-a curmezișul colacului de piatră pe care stătea s-a rupt și călugărul s-a dus printre roșiile fleșcăite la fund. Și nu este nimeni să-l audă. Se zbate în zeama de roșii strigând: „Fraților, ajutați-mă!”, dar corul de bărbați dinăuntru astupă vaietele lui. Se agață, în disperare, de câte o roșie bâhilită ce plutește la suprafață, iar ceea ce urma să devină acritură, care-i plăcuse cel mai mult la viața sa, îi intră pe gură, pe nări, prin urechi, prin pori, pătrunzând în trupul lui greoi. Și când a prins să urle, speriat: „Doamne, ajută-mă! Doamne, ajută-mă! Doamne, pe Tine Te chem să mă ajuți!”, am venit degrabă să-ți aduc rugăciunea lui.

Prea Măritul s-a uitat întrebător către înger:

– Acesta e călugărul care stă mai mult pe la bucătărie?..

– Om cu slăbiciuni. Dar și cu multă evlavie. Prăjește cartofii în formă de cruce și servește morcovii din salate ciopliți cu chip de îngeri...

– E cel care se roagă cu stomacul plin? Și care promite: de mâine postesc. Iar a doua zi... repetă ce-a mai zis în ajun... Și care s-a îngrășat de nu mai încape pe ușa din altar? a întreat cu supărare blândă Cel de Sus.

– Dar s-a îngrășat mai înainte de a ajunge la mănăstire. De foame. A avut o copilărie flămândă.

– Evlavia i se manifestă mai mult față de bucate?

– Bate zilnic sute de metanii și atunci când curăță ceapa și atunci când răzuiește peștii de solzi.

Și, în timp ce chinovia se roagă, hălăduiește prin munți în căutare de hrană pentru frați: afumă cu pucioasă să scoată bursucii din viziuni, a umplut pădurea cu lațuri pentru iepuri și ară albiile bălților secate ca să scoată crapi afundați în mâl în așteptare de ploii sau de șuvoaie din munți... Și le amintește mereu celorlalți monahi că la Athos au fost ridicați la rang de sfinți și dintre bucătari. Asta jinduește să ajungă și el. De aceea în timp ce frații se țin cu cădelnițele și prapurii, el se porăiește mai mult cu ceaunele și tigăile...

Cel-Drept, care le știe pe toate, a făcut o pauză și a mai întrebat:

– Tot acesta e cel care a adormit în câteva rânduri în timp ce spovedea credincioși?..

– El, stăpâne.

– L-au așteptat de fiecare dată îngenuncheați sub epitrahilul lui, bieții oameni, ca el să se trezească. Mai și vorbea prin somn...

Apoi Domnul fu și mai necruțător:

– Dânsul să fie cel care citește Biblia pe sărite, ca să apuce începutul meciului de fotbal de televizor?..

– El, Mărite.

– Tot dânsul am înțeles că a pus moda cu spovedaniile rostite la telefon și cu plata pentru împărtășanie trimisă cu mandat poștal?

– Da, Atotțiitorule.

– Și ce păstrează dânsul ascuns în Evangheliile?..

— ...

— Între paginile 102 și 103, și 174 și 175... Trăgând din când în când cu ochiul la ele în timpul liturghiei...

— Portrete de femei goale. Dar e cu multă credință, Mărite. Crede că pentru a fi sincer în rugăciunea sa omul trebuie să cunoască păcatul. Că nu poți să fii convingător în căință, dacă nu ai sufletul zgâlțâit de ispită. Știe să se roage. Atunci când își face rugăciunea se strânge în sine ca melcul într-o cochilie: nu vede pe nimeni, nu aude pe nimeni. E el însuși ca o rugăciune. Cuvintele explodează, iscă vedenii, brobonesc ca o rouă. Se roagă cu el atunci toate lucrurile care îl înconjoară: și mesele, și taburetele, și pomii, și pietricelele. În timp ce alți călugări se căznesc în rugăciune, el parcă zboară... Are multă evlavie... Și osârdie. Știe să captureze demoni. Și a zidit unul în temelia sfântului locaș și de atunci se zbuciumă zidirea, mai ales în timpul slujbelor, ca bătuită zilnic de mari cutremure...

— Cunosc, a spus îngândurat Părintele.

— Alteori nu mănâncă decât anafură...

— Când ceaunele-s goale. Dar bea necugetat: ține rachiul în sticlele pentru agheasmă. Și când îl soarbe, credincioșii cred că se împărtășește cu sfânta agheasmă... Și are ascunse în chilie vase cu zeamă de roșii...

— Roagă de iertăciune, Doamne... Urlă în fântână părăsit de toți și toată nădejdea e numai la Tine...

- Dar cum de s-a rupt scândura pe care stătea?
- Era cioplită dintr-un lemn cu multe noduri.
- Cine a ales lemnul?
- Dânsul.
- Cine l-a cioplit?
- Tot dânsul.
- L-a pregătit pentru alți frați, sub care, dacă s-ar fi așezat careva, de asemenea s-ar fi frânt?
- Așa e.
- L-a împins cineva?
- Nu.
- El a lunecat?
- El...
- Atunci tot el să se salveze! a spus Tatăl, binecuvântând îngerul căruia i s-au umplut ochii cu lacrimi, ce și-a luat imediat zborul către locul unde se îneca într-o mare de zeamă de roșii ființa ce i se dăduse spre priveghere, pe care nu știu cum s-o facă să îndrăgească veșnicia și care îndrăgi mai mult clipa cea trecătoare a oamenilor.

VII. SALVAREA

Acum i-a venit și lui rândul. Și-a încrucișat aripile la piept, a plecat cu evlavie fruntea și a zis:

- Vreau să te rog, Prea Milostive Părinte, pentru un pescar de lipitori.

Îngerul știe că drumurile desăvârșirii sunt multiple, unul dintre ele ar putea fi și pescuitul de lipitori. A sfinți truda, a i te deda cu trup și suflet e și acesta un drum către rai.

— Ce e cu el?

— Cade de la înălțime cu inima drept într-o țepușă ascuțită de fier...

Cel de Sus e în aceste clipe ca examinatorul ce are în fața sa un elev care a tras biletul:

— E om bun?

— Bun. E croit să fie bun, așa e de mic.

— Crede?

— Crede. Numai că încă nu sunt sigur în ce.

— A intrat la viața sa în vreo biserică?

— Drumurile lui trec prin altă parte, Slăvite, pe unde nu este nici o biserică.

— S-a rugat vreodată?

— S-a uitat de vreo două ori în direcția unor icoane, dar n-a știut ce-s.

Îngerul cunoaște: e și acesta un fel de rugă: cu privirea. Rugă grăbită, de multe ori întreruptă, dar care face și ea conectarea cu cele sfinte.

— S-a împărtășit vreodinioară?

— Numai cu pâine muiată în vin, dar fără preot.

— Are păcate multe?

— Toate păcatele îi vin din bunătatea lui. Se lasă păcălit la cântar. I se fură lipitorile de către cei care-i

despoaie corpul de ele. Dă cu împrumut păpălude care nu i se mai întorc. Dar el se bucură când e amăgit. Nu știe să ceară decât ceea ce i se dă. Și n-a făcut nimănui nici un rău. E bun la inima sa. Nu s-a certat cu nimeni. Încă n-a învățat să se supere. A făcut greșeli, dar acestea n-au ajuns niciodată să fie păcate.

Ori de câte ori a greșit, îngerul s-a întristat de fiecare dată. Iar împreună cu el – s-au întristat și cerul, și pământul, și iarba, și pomii, și aerul, și apa, și vântul.

Pentru că așa e de când lumea: toate cele care ne înconjoară se bucură și se întristează în dependență de lucrurile bune sau mai puține bune pe care le facem.

– Să mergem, să vedem ce e cu acel om, a spus Dumnezeu-Cel-Viu și s-a desprins cu serafimii lui de Tronul Ceresc.

Îngerul păzitor a izbucnit ca o săgeată înainte ca să le arate calea.

Când Cel de Sus îl văzu de departe pe pescar, el mai cădea... 2-3 centimetri mai despărțeau inima lui de acel vârf de lance. Atoatefăcătorul întinse mâna, atinse capătul de sus al țepușei de fier și îl îndoi ușurel într-o parte. Astfel că, atunci când bărbatul căzu peste lancea îndoită, lovitura îi provocă o simplă zgârietură ușoară pe piept. Atât.

După ce Prea Milostivul cu serafimii săi se retraseră, Îngerul păzitor, rămas singur, oftă ușurat. Își salvase protejatul!

Exact în acea clipă s-a întâmplat să treacă pe lângă căsuța de lut doamna de la protecția lipitorilor. Prin ușa lipsă femeia văzu din drum cum pescarul se prăvălea de sus, de pe priciul său cu inima peste vârful ascuțit al țepușei de fier.

Auzi zgomotul produs de corpul în cădere, și imaginându-și, îngrozită, toracele acelui încăpățânat străpuns de țepușă, slobozi un țipăt pițigăiat și pătrunse valvârtej în șopron.

Bărbatul zăcea gemând pe podeaua de lut, despuiat până la jumătate, cu tot corpul acoperit de rănille rămase de la lipitorile prinse.

Văzu pe pieptul lui, în drept cu inima, o zgârietură ușoară, care-o sperie și mai mult decât dacă ar fi văzut rana ce lipsea, iar alături – lancea de oțel cu mânerul înfipt între scândurile din podea – îndoită de la mijloc într-un unghi drept, cu vârful aruncat într-o parte, ca tulpina unui spic frântă de vânt.

Ea se dădu mai aproape de țepușă, o cercetă cu atenție și îi atinse vârful ascuțit cu un deget care prinse să sângereze pe dată, privi apoi locul de pe piept, crestat ușor în drept cu inima pescarului și îngână ca pentru sine:

— Inimă de piatră... Iată ce înseamnă o inimă de piatră: e incredibil cum a putut aceasta îndoii o coșcoeamite lance de oțel!..

Apoi, în timp ce slăbănogul încerca să se trezească, plină de o admirație mută, adăugă ca pentru sine:

— Cât de tare e totuși omul în îndărătnicia sa!

Îngerul Păzitor percepu această frază mai degrabă ca pe o ironie și o corectă în gând: „Cât de slab e omul în îndărătnicia sa!”, atunci când se cuibări nevăzut pe lavița de lemn, în preajma aceluși bărbat sărman, așteptând ca acesta să deschidă ochii și să-și pipăie descumpănit zgârietura de pe piept ca pe un semn lăsat de vreun pâlcc de lipitori hrăpărețe, care-l găsiră și-l invadară și-n somnul lui adânc și tulbure care de mult nu mai avea vise.

CUPRINS

LEYLA	5
„NU VĂ ÎNDRĂGOSTIȚI PRIMĂVARA!”	24
CASA CU CĂRȚI	47
OMUL CARE ȘI-A VÂNDUT VISURILE.....	72
MINCIUNA NOASTRĂ CEA DE TOATE ZILELE.....	79
TRENUL SPRE PARADIS PLEACĂ LA TIMP	91
AL TREISPREZECELEA APOSTOL	105
VAMEȘUL.....	111
MOȘ FRASIN	119
NUNTA DE ȘERPI.....	125
DESPRE SUFLETE-PERECHÉ	127
FEMEILE ÎMBĂRBĂTÂND LUMEA.....	131
ROMEO ȘI JULIETA DIN BIȘCOTARI	135
DRAGOSTE DE MAMĂ	141
VÂNĂTORII DE ȘERPI	145
ÎNGERUL PĂZITOR.....	155